

Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Jaarverslag 2012

Inhoud

3	VOORWOORD	70	ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN
4	ALGEMENE INFORMATIE	71	Afdeling Personeelszaken
5	Missie en waarden	74	Afdeling Financiële zaken
6	Strategische doelstellingen	76	Afdeling ICT
10	Organisatiestructuur	78	Kwaliteit
12	Raad van bestuur	80	Communicatie
13	Algemene vergadering		
14	Adviescommissies	82	BIJLAGEN
15	Managementteam	83	Overzicht subconventies meerjarenconventie FAVV
16	Tijdlijn 2012	84	Overzicht publicaties 2012
		87	Afkortingen
18	OPERATIONELE ACTIVITEITEN	88	Contactgegevens
19	Unit Identificatie & Registratie		
19	Kerncijfers 2012		
24	Overzicht belangrijkste activiteiten 2012		
27	FOCUS ► DGZ zet in op een klantgerichte helpdesk en planningscel		
30	Unit Laboratorium		
30	Kerncijfers 2012		
35	Overzicht overige activiteiten 2012		
36	FOCUS ► DGZ werkt mee aan de bewaking door ANB van <i>Trichinella</i> en <i>Echinococcus multilocularis</i> bij de vossenpopulatie in Vlaanderen		
38	Unit Gezondheidszorg		
38	Overzicht activiteiten 2012		
40	Gezondheidszorg herkauwers		
46	Gezondheidszorg Varkens		
50	Gezondheidszorg pluimvee		
52	Afdeling Gezondheidsadministratie		
54	Afdeling Product- en Dienstontwikkeling		
56	FOCUS RUNDVEE ► Twee jaar aankoopprotocol: resultaten en evaluatie		
62	FOCUS HERKAUWERS ► Het schmallenbergvirus		
64	FOCUS VARKENS ► Eerste studienamiddagen Veepeiler Varken voor veehouders waren een succes!		
68	FOCUS PLUIMVEE ► Alternatieve swabstaalname bij pluimvee biedt meer informatie over besmettingsbron <i>Salmonella</i>		

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2012 van Diergezondheidszorg Vlaanderen (DGZ). Dit document is in de eerste plaats bestemd voor de leden van de algemene vergadering en voor de rechtstreeks bij DGZ betrokken externe partijen. Het wordt ter gelegenheid van de jaarlijkse statutaire algemene vergadering aan de leden gepresenteerd.

Om maar meteen met het goede nieuws te beginnen, de bestuurlijk volgehouden focus van de afgelopen jaren om in te zetten op efficiëntieverbetering en professionalisering van de werking van DGZ heeft dit jaar, zoals u verder in dit jaarverslag kunt lezen, geleid tot een positief financieel resultaat. Maar zeker zo belangrijk is dat DGZ op deze manier als organisatie een belangrijke toegevoegde waarde voor haar klanten kan realiseren. Het doet ons als bestuurders, net als de medewerkers van DGZ, dan ook deugd om duidelijke signalen te krijgen – bij contacten met de belanghebbende partijen in het veld – dat men dit ook weet te waarderen!

Efficiëntieverbetering en de daaruit voortvloeiende kostenbesparing waren ook de drijfveer van de raden van bestuur van respectievelijk DGZ en MCC om eind januari 2012 het sein op groen te zetten voor het installeren van een stuurgroep, die op haar beurt aan verschillende werkgroepen de opdracht gaf na te gaan voor welke activiteiten van de beide organisaties samenwerking mogelijk is. Het is de intentie van de stuurgroep om in de loop van 2013 met concrete voorstellen in die zin te komen.

Afgelopen jaar hebben we in de geest van onze missie, in samenspraak met de adviescommissies en de verschillende betrokken externe partijen, een aantal nieuwe programma's en tools beschikbaar gemaakt voor de verschillende diergroepen, met name herkauwers, varkens en pluimvee, om de Vlaamse veehouders te ondersteunen in hun streven om met een gezonde veestapel – in deze voor de sector moeilijke tijden – toch hun boterham te kunnen blijven verdienen. Uit het succes van deze nieuwe tools blijkt het belang van de hernieuwde en duidelijk opgewaardeerde werking van de verschillende adviescommissies, waardoor we als DGZ de vinger aan de pols hebben om snel in te spelen op de door de sector gewenste en gedragen ontwikkelingen.

Tot slot wil ik nog even verwijzen naar het tot stand komen van het meerjarenbeleidsplan 2013-2015. Dit plan is het resultaat van een zeer intense en constructieve samenwerking tussen de raad van bestuur, de directeur en de verschillende unitmanagers enerzijds en de externe belanghebbende partijen anderzijds. Daardoor vormt het een stevig fundament voor de richting die we de volgende jaren als één DGZ willen uitgaan!

Marcel Heylen

Voorzitter raad van bestuur

1

ALGEMENE INFORMATIE

Missie en waarden

Het herijken van de missie van DGZ heeft plaatsgevonden in 2012 in het kader van het opstellen van het meerjarenbeleidsplan 2012-2015. De missie die in 2009 voor het eerst werd geformuleerd is bij dit herijkingsproces niet gewijzigd. Ze luidt nog steeds als volgt:

DGZ is dé betrouwbare partner van de Vlaamse veehouder om met gezonde dieren op duurzame wijze veilig voedsel te produceren.

DGZ wil dit realiseren door:

- **het aanbieden van hoogkwalitatieve diensten en producten;**
- **het verzorgen van de brugfunctie tussen de veehouder en de overheid;**
- **betrokkenheid in de samenwerking tussen de veehouder, de dierenarts en de medewerkers.**

In hetzelfde traject zijn eveneens de **kernwaarden** van DGZ bediscussieerd en vastgelegd.

Deze zijn:

- **professioneel,**
- **betrouwbaar,**
- **transparant,**
- **ondersteunend.**

De strategische doelstellingen, de jaarplannen en de dagelijkse operationele activiteiten worden permanent getoetst aan de genoemde uitgangspunten. Het vereist een niet mis te verstaan engagement en een grote discipline van alle leden, bestuurders, medewerkers en partners van DGZ om te allen tijde volgens deze principes te werken.

Strategische doelstellingen

In het eerste meerjarenbeleidsplan heeft DGZ haar strategische doelstellingen voor 2010 tot en met 2012 vastgelegd. In de loop van 2012 is ook het tweede beleidsplan voor 2013 tot 2015 uitgewerkt. De strategische doelstellingen zijn daarbij ongewijzigd gebleven, maar enkele accenten zijn verlegd. Deze doelstellingen vormen de leidraad en het fundament voor de operationele plannen binnen de organisatie.

DIERENGEZONDHEIDSZORG MEER PREVENTIEF RICHTEN

Dierenziekten kosten geld aan de keten als geheel en aan de veehouder in het bijzonder. Preventie van ziekten brengt bijgevolg indirect heel wat geld op.

De eerstelijnsdierengezondheidszorg is nog altijd in eerste instantie curatief optredend. De redenen daarvoor zijn veelvoudig. De werkdruk bij de bedrijfsdierenarts en de beperkte bereidheid van de veehouder tot betalen voor preventieve maatregelen zijn daarbij de belangrijkste.

DGZ wil de sector en de overheid nog nadrukkelijker ondersteunen bij het introduceren van de gewenste, vernieuwde

monitoringprogramma's en aldus mee een significante bijdrage leveren tot een geleidelijk verschuiven van de benadering van dierengezondheidszorg van curatief naar preventief.

Een belangrijke voorwaarde om dit te kunnen realiseren, is dat de investeringen in preventie aantoonbare toegevoegde waarde opleveren naar rendement en dierenwelzijn om op basis daarvan voldoende draagvlak binnen de sector te krijgen. DGZ beschikt als geen ander over een aantal troeven om de aantoonbaarheid van die toegevoegde waarde te verbeteren.

Ook bij het verstevigen van de samenwerking in de keten wil DGZ graag meer

bijdragen dan in het verleden mogelijk was. Daarom is er geïnvesteerd in mensen, om de aanwezigheid van DGZ op het terrein te verankeren, maar ook in vernieuwde overlegstructuren zoals de adviescommissies, waarin veehouders samen met bedrijfsdierenartsen input kunnen leveren voor de denk- en werkrichtingen ten aanzien van de te ontwikkelen en in ontwikkeling zijnde diergezondheidsprogramma's.

Door daarnaast een nadrukkelijker rol te gaan spelen in de communicatie en de voorlichting, wil DGZ een wezenlijke bijdrage leveren aan preventieve diergezondheidszorg.

Verder in dit jaarverslag is uitvoerig toegelicht welke programma's in dit kader zijn opgezet en hoeveel inspanningen daarvoor zijn geleverd. In 2012 zijn voor de sector herkauwers verdere stappen voorwaarts gezet met o.a. het abortusprotocol, het aankoopprotocol, het IBR-programma, het paratuberculoseprogramma en de voorbereiding van het BVD-programma. Maar ook voor de andere sectoren is de aanzet tot nieuwe initiatieven gevormd o.a. voor wat betreft *Salmonella*-bestrijding in de varkens- en pluimvee-sector. Het verder concretiseren van deze initiatieven zal de komende jaren volgen in goede afstemming met de brede waaier aan opdrachtgevers van DGZ.

EFFICIËNTIE VERBETEREN

DGZ verricht in haar kerntaken aangaande identificatie en registratie van de vee-stapel en in de omvangrijkste onderdelen van de labo-activiteiten grote hoeveelheden analoge handelingen onder sterk gestandaardiseerde vorm.

- In de **unit I&R** hebben de automatisering en informatisering van de werkprocessen, samen met het verschuiven naar meer autocontrole, geleid tot een duidelijke verbetering van de prijs-kwaliteitverhouding van de geleverde diensten. De verder beoogde administratieve vereenvoudiging mag echter niet leiden tot nog meer 'eenheidsworst' en starheid van de applicaties, maar moet integendeel nauwer aansluiten bij de grote segmenteerbare klantenbehoeften. In die zin moet administratieve vereenvoudiging tezelfdertijd toepassingen opleveren die door hun snelheid, gemak en lage kostprijs als klantvriendelijk ervaren worden. Datzelfde geldt voor de benadering bij de introductie van innovatieve identificatiemiddelen van dieren.

- Voor de **unit Labo** is met de heroriëntatie van de sanitaire programma's in 2010 in eerste instantie ingezet op een aanzienlijk verhogen van de flexibiliteit om beter te kunnen inspelen op de vragen en opdrachten van het FAVV en dit te doen zonder kwaliteitsverlies ten aanzien van de geleverde output. De realisaties van 2012 en de snelheid waarmee o.a. op de plots opduikende brucellosegevallen is gereageerd, geven aan dat de organisatie opgewassen is tegen de taken die de opdrachtgevers bij DGZ neerleggen.

Het vervolg moet nu komen met een verdere automatisering en informatisering en het efficiënt inbedden van die flexibiliteit en kwaliteit in de verschillende hoofdprocessen. Daarbij dient niet alleen intern vanuit een unitgrensoverschrijdende invalshoek en dus

organisatiebreed naar de processen gekeken te worden, maar ook en vooral moet rekening gehouden worden met de extern aan DGZ lopende processen, die een grote impact hebben op de interne werking. Het is van groot belang om die externe processen te kunnen beïnvloeden en beide proceslijnen beter op elkaar te laten aansluiten.

- Daarbij komt heel nadrukkelijk de rol van de **unit Gezondheidszorg** naar voren als verbinding tussen de interne werking en het terrein: de veehouders, de praktijkdierenartsen, de respectievelijke beroepsorganisaties van beide groepen én een aantal overheidsinstanties en toeleveranciers naar de primaire producent. Via een grotere aanwezigheid op het terrein en de nodige netwerking kan de unit Gezondheidszorg in goed overleg met de externe partijen de nodige input leveren voor een optimalere inrichting van een aantal processen.
- In 2012 is de bestuurlijke beslissing genomen tot het verder centraliseren van alle labo-onderzoeksactiviteiten op één locatie. Dit zou moeten bijdragen tot een hogere efficiëntie in de labo-werkzaamheden. Het is aan de **unit Algemene Diensten** om de nodige interne ondersteuning te bieden in het realiseren van de beoogde efficiëntieslag. Het verder samenbrengen en herinrichten van administratieve takenpakketten, gekoppeld aan de geplande en nog te plannen verbouwingen in Lier en Torhout, moet bijkomende efficiëntieverhoging opleveren.

MARKT- EN KLANTGERICHTHEID VERGROTEN

- In 2009 is in de organisatie een cultuurveranderingstraject in gang gezet dat moet leiden tot meer externe oriëntatie en dus grotere markt- en klantgerichtheid. Concreet betekent dit dat de diverse vragen tot nieuwe ontwikkelingen of herpositioneren van bestaande bedrijfsprocessen zullen worden onderzocht, vertrekkend vanuit de behoeften in de markt en bij de diverse opdrachtgevers. Deze benadering moet meteen ook leiden tot meer sturing op output.

Dergelijke cultuuromslag is echter een werk van lange adem en zal nog geruime tijd in beslag nemen.

- Het richten van de organisatie op de behoeften van de klant en van de markt, is de absolute voorwaarde om DGZ verder recht op bestaan te geven. Zowel de overheid als klant, als de beroepsorganisaties in de landbouwsector zullen DGZ terecht op dit punt blijven aanspreken. Daarbij zal men zich steeds meer moeten bevragen over de toegevoegde

waarde die DGZ daadwerkelijk levert aan haar belanghebbende groepen in de breedste zin van het woord. Zowel intern als extern zal het bevorderen van samenwerking een voorwaarde zijn om succesvol te kunnen opereren en de geleverde toegevoegde waarde effectief ook aantoonbaar te maken. Dat is met name voor preventieve dierengezondheidszorg niet evident, ook en vooral wanneer het programma's betreft met een dwingend karakter vanuit de Europese, federale of regionale overheden.

“DGZ blijft ook in de komende jaren voluit inzetten op het zo goed mogelijk invullen van de behoeften van haar opdrachtgevers, de veehouders en de andere klanten. Het leveren van relevante diensten aan een zo goed mogelijke prijs-kwaliteitverhouding staat daarbij altijd voorop!”

Denis Volckaert, Directeur

- Onlosmakelijk onderdeel van een grotere klant- en marktgerichtheid is een goede externe communicatie. De voorbije jaren heeft DGZ hier duidelijk geïnvesteerd; de komende jaren zal de verdere professionalisering van de organisatie ook op dit terrein nog meer effect krijgen.
- De zichtbaarheid, voelbaarheid en toegankelijkheid van DGZ is met de ontwikkeling van de unit Gezondheidszorg aangezwengeld. Die vernieuwde positionering, dichter bij de veehouders, is gevisualiseerd en ondersteund door diverse initiatieven, waaronder de organisatiebreed opgezette helpdesk, de nieuwe website, de nieuwsbrieven voor veehouders en dierenartsen, gerichte studie- en informatiedagen, de aanwezigheid op beurzen en in de landbouwpers, en de vernieuwde bestuurlijke werking, inclusief de adviescommissies. Hierdoor zijn de bereikbaarheid en toegankelijkheid van DGZ voor de veehouders en het aantal directe contacten met de veehouders aanzienlijk vergroot.
- Het is voor DGZ van essentieel belang om ook met de andere belanghebbende partijen goede afstemming te behouden aangaande de richting waarin de organisatie zich verder ontwikkelt om op die manier de continuïteit van de activiteiten te kunnen garanderen. Extern gericht zijn de landbouworganisaties en het Sanitair Fonds daarbij zeer prominente stakeholders. Intern zijn de belangen vanzelfsprekend vooral toegespitst op het creëren en behouden van een toekomstgerichte organisatie met een relevant maatschappelijk doel.
- Ook in 2012 is actief gezocht naar betere samenwerking met zusterorganisaties zoals MCC-Vlaanderen en Arsia, met een aantal Vlaamse overheidsinstanties en met wetenschappelijke instellingen, en waar mogelijk ook met de toeleverende sector, waarbij de bedrijfsdierenartsen voorop staan. Daarbij is het belang van de veehouder als primaire producent en 'eindgebruiker' van de DGZ-producten en -diensten altijd in het vizier gehouden.

BEDRIJFSZEKERHEID VERANKEREN

- Zeer hoge prioriteit werd in 2010 gegeven aan het afsluiten van een langetermijnovereenkomst aangaande de overheidsopdrachten die DGZ voor de federale overheid invulling geeft. Met het FAVV werd zulke cruciale overeenkomst in 2010 afgesloten, niet alleen aangaande de labo-activiteiten, maar tezelfdertijd ook voor het beheer van de I&R-database en voor een aantal diergeneeskundige begeleidingsprogramma's. De overeenkomst loopt voorlopig tot en met 2015. In 2012 kregen de verschillende subovereenkomsten meer dan naar behoren invulling, waarmee de strategische keuzes van het FAVV in het kader van de nieuwe sanitaire politiek geleidelijk aan hun waarde bewijzen.
- Even vanzelfsprekend als een gezonde financiële bedrijfsontwikkeling, is de stabiliteit van de bedrijfskritische informaticasystemen een belangrijke voorwaarde voor de continuïteit van DGZ. Daarom is het van groot belang om de IT-kennis en -kunde degelijk te verankeren binnen de organisatie zelf. Daaraan is de voorbije jaren wel degelijk de nodige aandacht besteed. De dienstverlening van DGZ is op heden immers zeer afhankelijk geworden van het stabiel en efficiënt functioneren van de ondersteunende IT-systemen. Dat houdt in dat er een goed evenwicht bewaard moet worden tussen enerzijds extern ingehuurde gespecialiseerde kennis om het hoge kwaliteitsniveau te blijven verzekeren en anderzijds intern beschikbare kennis om de continuïteit op ieder moment te garanderen.

GEZONDE FINANCIËLE ONTWIKKELING

- Een gezonde financiële bedrijfsontwikkeling is voor iedere organisatie een belangrijke voorwaarde voor bedrijfszekerheid. Essentieel daarbij is een gedegen sturing op de financiële hoofdparameters. In 2009 is de lijn ingezet om een veel strakkere cyclus van financiële planning en controle in te voeren. Daarin is de voorbije jaren een opmerkelijke vooruitgang geboekt, maar verdere professionalisering is desondanks een nog steeds uitgesproken ambitie.
- Het verder ontwikkelen en gebruiken van financiële prestatie-indicatoren (P's) zal aansluiten op de vernieuwde organisatiebrede rapportering. De implementatie van het nieuwe kostprijsberekeningsmodel moet niet alleen de transparantie intern en extern vergroten, maar moet ook bijdragen tot het verbeteren van het kostenbewustzijn en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen. Ook zal het een hulpmiddel zijn om de talrijke voorliggende projecten tot zinvolle en waarde creërende nieuwe of vernieuwde diensten te leiden.
- De financiële resultaten van 2012 (zie verder) zijn het duidelijkste bewijs van de vooruitgang die is geboekt. In het algemeen wordt gemikt op een werkingsresultaat (voor afschrijvingen) dat duidelijk positief is en zo mogelijk ook op een positief netto-eindresultaat (na afschrijvingen en overige resultaten). In het werkingsjaar 2012 is dat ook gelukt. Belangrijker nog dan het resultaat op zich is echter dat DGZ als vereniging zonder winstoogmerk vanuit de bedrijfsvoering van de organisatie zichtbare toegevoegde waarde kan leveren aan haar stakeholders en dat ook eenduidig erkend wordt waar die toegevoegde waarde terecht komt. Deze erkenning lijkt een steeds concretere vorm aan te nemen.

Organisatiestructuur

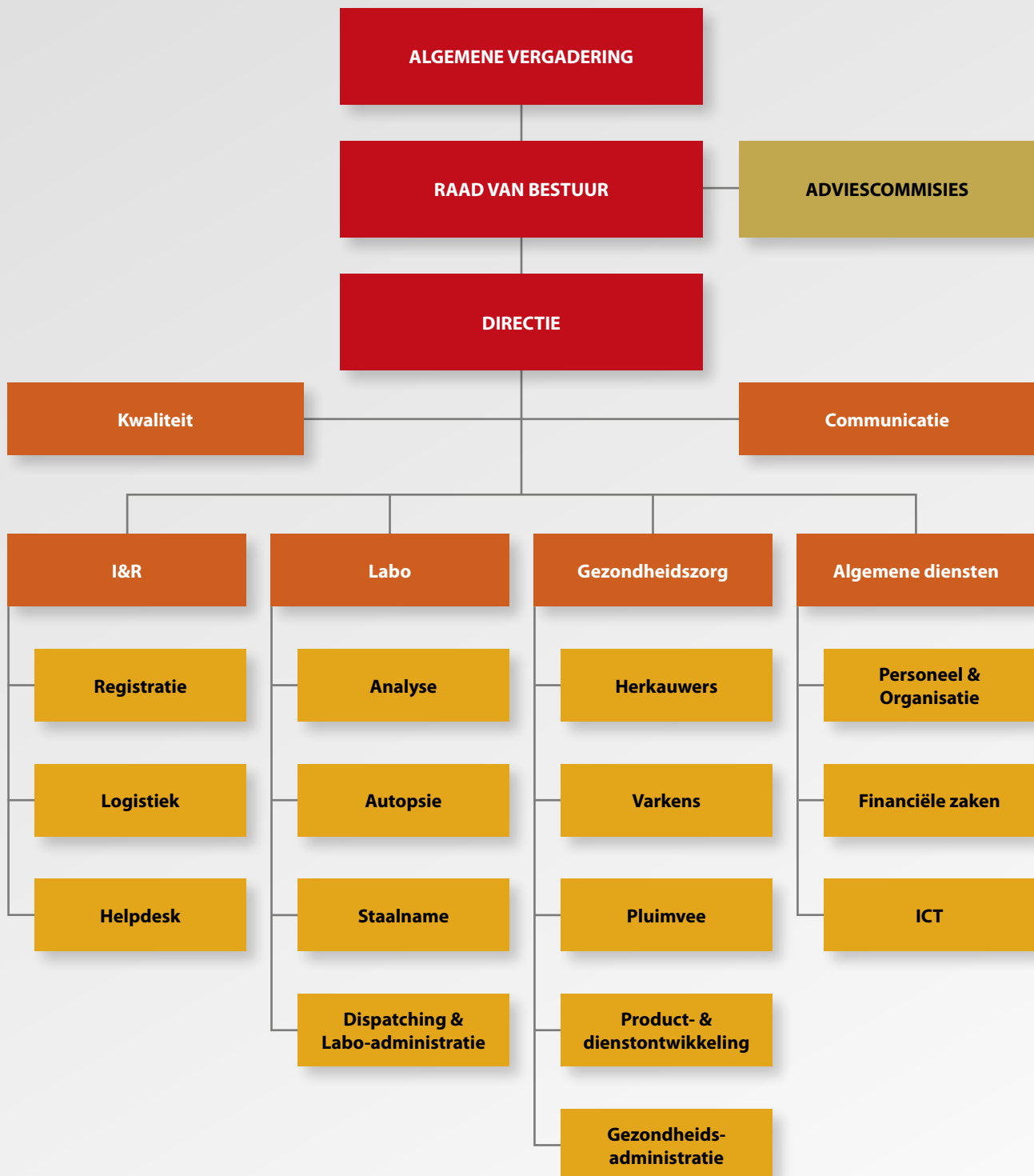
DGZ is een vzw die bestuurd wordt door een raad van bestuur die bestaat uit 15 veehouders. Deze veehouders vertegenwoordigen de drie hoofdsectoren, namelijk herkauwers, varkens en pluimvee, en zijn allen actief in de Vlaamse regio.

De algemene vergadering bestaat uit 50 actieve veehouders, die eveneens deze drie sectoren vertegenwoordigen. De samenstelling van de algemene vergadering is ter gelegenheid van de algemene vergadering van mei 2011 vrij drastisch vernieuwd. In mei 2012 waren er daarom slechts drie nieuwe mandaten toe te wijzen (zie verder).

De dagelijkse leiding van DGZ is in handen van de directeur en de vier unitmanagers, respectievelijk verantwoordelijk voor de units Identificatie & Registratie (I&R), Laboratorium, Gezondheidszorg en Algemene Diensten.

De organisatiestructuur is in de loop van 2012 niet gewijzigd. Halverwege 2010 is de huidige vorm vastgelegd. Eind 2012 is alleen de naam van de unit Services omgedoopt naar Gezondheidszorg.

Organigram DGZ

RAAD VAN BESTUUR

Op de foto vlnr:

Raf Jonckers, Chantal De Stoop, Kees van den Hout, Lieven Ryckewaert, Frans Smets, Luc Vanstraelen, Franky Annys, Rik Claeys, Marcel Heylen, Tom Mertens, Filip Huysman, Luc Van Dommelen, Luc Van Biesen, Denis Volckaert, Marnix De Zutter

Ontbreken op de foto:

Willy De Vloo, Hendrik Van Damme

De raad van bestuur heeft in 2012 negen keer vergaderd; het dagelijks bestuur bereidde deze bestuursvergaderingen voor. Daarbij ging bijzondere aandacht naar volgende onderwerpen:

- het financieel beleid, de opvolging van de jaarrekeningen 2012;
- de voorbereiding en ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan 2013-2015;
- het opvolgen van de voortgang in en de implementatie van de jaarplannen;
- het nieuwe KB Retributies voor de identificatie en registratie voor runderen en het ontwerp KB voor de varkenssector;
- het opvolgen van de ontwikkelingen binnen de programma's IBR, paratuberculose en BVD;
- het opvolgen van de overeenkomsten met de overheid (FAVV en FOD Volksgezondheid) en de projecten in samenwerking met diverse externe partijen;
- de gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van de algemene vergadering en van de bestuurlijke organen;
- het huisvestingsdossier, waaronder de verkoop van de site in Alken, het overleg aangaande de onteigening door NMBS/Infrabel te Drongen en de bouw- en verbouwingsplannen voor Torhout en Lier;
- de samenwerking met partner MCC in Lier;
- de begroting 2013.

De samenstelling van de raad van bestuur en de algemene vergadering is gedeeltelijk vernieuwd ter gelegenheid van de algemene vergadering van 25 mei 2012. Er werden drie nieuwkomers verkozen in de algemene vergadering en dit was ook het geval in de raad van bestuur, waar drie nieuwe leden werden verkozen ter vervanging van de uittredende bestuurders.

ALGEMENE VERGADERING

Leden van de raad van bestuur

- Marcel Heylen, voorzitter, lid dagelijks bestuur, rundveehouder, Geel
- Lambert Janssen, ondervoorzitter (tot mei 2012), lid dagelijks bestuur, varkenshouder, Maaseik
- Franky Annys, ondervoorzitter (sinds juni 2012), lid dagelijks bestuur, varkens- en rundveehouder, Slijpe
- Rik Claeys, lid dagelijks bestuur, varkens- en rundveehouder, Leffinge
- Chantal De Stoop, rundveehoudster, Machelen-Zulte (bestuurder sinds mei 2012 ter vervanging van Odette Vanhamme)
- Marnix De Zutter, lid dagelijks bestuur, rundveehouder, Sint-Jan-in-Eremo
- Willy De Vloot, pluimveehouder, Veurne
- Filip Huysman, pluimveehouder, Evergem (bestuurder sinds mei 2012 ter vervanging van Luc Mouton)
- Raf Jonckers, rundveehouder, Wommersom
- Luc Mouton, pluimveehouder, Knesselare (bestuurder tot mei 2012)
- Tom Mertens, varkenshouder, Meer (bestuurder sinds mei 2012 ter vervanging van Lambert Janssen)
- Lieven Ryckewaert, rundveehouder, Harelbeke
- Frans Smets, lid dagelijks bestuur, pluimveehouder, Kasterlee
- Luc Van Biesen, varkenshouder, Lebbeke
- Luc Van Dommelen, varkenshouder, Turnhout
- Kees van den Hout, rundveehouder, Neeroeteren
- Hendrik Vandamme, rundveehouder, Oostende
- Odette Vanhamme, rundveehoudster, Eeklo (bestuurder tot mei 2012)

De algemene vergadering bestaat uit de leden van de raad van bestuur aangevuld met (situatie eind 2012):

- François Achten, rundveehouder, Neerpelt (sinds mei 2012)
- Jan Adriaensen, rundveehouder, Rijkevorsel
- Luc Ally, pluimveehouder, Deinze (sinds mei 2012)
- Benedicte Baeken, rundveehoudster, Kortenaeken (sinds mei 2012)
- Lut Bellegeer, rundveehoudster, Lo-Reninge
- Roger Boonen, rundveehouder, Meerhout
- Nic Cattebeke, rundveehouder, Heule
- Christiane Cobbaert, rundveehoudster, Jabbeke
- André D'Eer, rundveehouder, Kruibeke
- André De Busschop, rundveehouder, Bilzen
- Carla De Schryvere, varkenshoudster, Koekelare
- Dirk Févery, varkenshouder, Uitkerke
- Anita Gagelmans, pluimveehoudster, Wuustwezel
- Etienne Hamerlinck, rundveehouder, Evergem
- Filip Lafaut, pluimveehouder, Brugge
- Geert Laureys, pluimveehouder, Lokeren
- Robert Lietaer, rundveehouder, Maarkedal
- Laurens Melis, varkenshouder, Veurne
- Stefaan Moens, rundveehouder, Lebbeke
- Rik Persyn, rundveehouder, Wingene
- Dirk Segers, pluimveehouder, Arendonk
- Jacques Serroen, varkenshouder, Staden
- Hilde Uleyn, rundveehoudster, Hooglede
- Kris Van de Perre, kalverhouder, Kasterlee
- Rita Van Den Bossche-Mathijs, rundveehoudster, Kaprijke
- Dominique Van Den Keybus, rundveehouder, Halle
- Erna Van Olmen, kalverhoudster, Vorselaar
- Bart Vander Linden, rundveehouder, Horebeke
- Jozef Vanoverbeke, varkenshouder, Diksmuide
- Marc Verheghe, rundveehouder, Watervliet
- Guy Verhelst, pluimveehouder, Sint-Denijs
- Thierry Vermeire, rundveehouder, Vlissegem

ADVIESCOMMISSIES

De in 2011 grotendeels nieuw samengestelde adviescommissies brachten in 2012 de bevestiging dat de verjonging van de bestuurlijke opbouw ook een nieuw engagement en vernieuwde betrokkenheid genereert. Mede daardoor werd de beoogde steviger verankering van DGZ met de hedendaagse veehouderij ook tastbaar verbeterd.

Adviescommissie pluimvee

- Luc Ally, Deinze
- Danny Coulier, Alveringem
- Koen De Cock, Baaigem
- Nick De Smet, Pittem
- Joost Dewicke, Nieuwpoort
- Anita Gagelmans, Wuustwezel
- Filip Ghekiere, Wevelgem
- Ivan Haeck, Wingene
- Johan Kimpe, Langemark
- Geert Laureys, Lokeren
- Patrick Nijst, Lanaken
- Dirk Segers, Arendonk
- Frans Smets, Kasterlee
- Eric Van Meervenue, Merchtem
- Herman Van Oeckel, Kasterlee
- Guy Verhelst, Sint-Denijs

Technisch adviseurs

- Geert Van Den Abeele, Geel
- Johan Venken, Schoten
- Wouter Wytinck, Leuven

Adviescommissie herkauwers

- Eric Boussery, Kemmel
- Nic Cattebeke, Heule
- Raphael De Paepe, Issegem
- Geert Declercq, Oostkamp
- Anita Haest, Brecht
- Luc Huybrechts, Oud-Turnhout
- Karen Lievens, Welle
- Lieven Ryckewaert, Harelbeke
- Joris Schelfhout, Sint-Amands
- Jan Van Crombrugge, Kasterlee
- Kees van den Hout, Neeroeteren
- Dominique Van den Keybus, Halle
- Tom Van Nespren, Vrasene
- Erna Van Olmen, Vorselaar
- Rianne van Tilburg, Brecht
- Joren Van Coppenolle, Diksmuide
- Jos Vanderperre, Steenhuffel
- Lydie Wuyts, Herent

Technisch adviseurs

- Guy Vandepoel, Leuven
- Danny Coomans, Geel
- Eddy Defruyt, Leke
- Koen Lommelen, Lier
- Peter Vercauteren, Oosterzele
- Hubert Willems, Roeselare

Adviescommissie varkens

- Paul Cerpentier, Stekene
- Domien Cornette, Poperinge
- Carla De Schryvere, Koekelare
- Marnix Dejaeghere, Ieper
- Karel Devreese, Reninge
- Alfons Gios, Herenthout
- Neel Gorssen, Bocholt
- Filip Huysman, Evergem
- Luc Ingels, Lembeke
- Kristof Janssens, Temse
- Tom Mertens, Meer
- Jozef Pollentier, Gistel
- Jacques Serroen, Staden
- Hilde Uleyn, Hooglede
- Luc Van Biesen, Lebbeke
- Franky Van De Vijver, Beervelde
- Luc Van Dommelen, Turnhout
- Franky Vanroose, Koekelare

Technisch adviseurs

- Bert Bohnen, Leuven
- Steven Van Colen, Wingene
- Hubert Willems, Roeselare

MANAGEMENTTEAM

Leden van het managementteam

- Denis Volckaert, directeur
- Veerle Ryckaert, unitmanager
Identificatie & Registratie (I&R)
- Mia Vanrobaeys, unitmanager
Laboratorium
- Sigrid Stoop, unitmanager
Gezondheidszorg
- Robin Houbaert, manager
Algemene Diensten
- Luc Vanstraelen, teamleider P&O,
secretaris van de vzw

vlnr: Luc Vanstraelen, Mia Vanrobaeys, Robin Houbaert,
Sigrid Stoop, Denis Volckaert, Veerle Ryckaert

Tijdlijn 2012

JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL	MEI	JUNI
<ul style="list-style-type: none">▶ Op 5 januari is de verplichte IBR-bestrijding een feit. We kunnen het geweldige werkings-traject dat hieraan voorafging verregaand geslaagd noemen: meer dan 90 procent van de rundveehouders die staan voor ruim 95 procent van de gehele Vlaamse rundveestapel, heeft een geldig statuut verworven.▶ Sinds 9 januari komen alle telefonische oproepen voor geheel DGZ toe op één centrale helpdesk van waaruit ze verder worden behandeld.▶ De studienamiddagen van Veepeiler Rund kennen een grote toeloop.	<ul style="list-style-type: none">▶ De algemene vergadering keurt het ondernemingsplan en de begroting 2012 goed.▶ De medewerkers van DGZ staan tal van veehouders te woord tijdens de Agridagen in Geel.▶ De besturen van DGZ en MCC starten een onderzoek naar de mogelijkheden tot verdere strategische samenwerking.▶ DGZ introduceert de zogenaamde earnotch staalnamemethode binnen het plan van aanpak voor BVD.	<ul style="list-style-type: none">▶ Brucellose duikt weer op: alle hens aan dek, ook bij DGZ!▶ Neospora wordt opgenomen in de lijst van koopverniegende gebreken. DGZ biedt het onderzoek al langer aan via het aankoop-protocol dat een zeer nuttig instrument blijkt voor rundveebedrijven om de insleep van dierziekten via aankopen te vermijden.▶ Het ademhalings-protocol voor vleesvarkens gaat van start. Doel is het in kaart brengen van infecties met verschillende ziekteverwekkers die ademhalingsproblemen veroorzaken.▶ Het eind 2011 ingevoerde, vereenvoudigde paratuberculoseprogramma slaat aan bij de melkveehouders. Eind maart staat de teller al op 1800 deelnemende bedrijven, die samen 30 procent van alle melkveebedrijven vertegenwoordigen.	<ul style="list-style-type: none">▶ DGZ luistert en informeert op vier drive-in sessies voor dierenartsen. Hierop verwelkomen we ruim 130 geïnteresseerden.▶ Veepeiler Varken start met een netwerk van sentineldierenartsen.	<ul style="list-style-type: none">▶ Het aankooponderzoek op brucellose wordt opnieuw verplicht na de ontdekking van een vijfde brucellosehaard. Even later wordt ook het tankmelkonderzoek opnieuw ingevoerd.▶ De algemene vergadering keurt op 25 mei de jaarrekening en het activiteitenverslag 2011 unaniem goed.▶ In de algemene vergadering worden drie nieuwe leden verkozen, evenals drie nieuwe bestuurders.▶ In de unit Labo vinden er audits plaats voor de HoSoWo-erkenning. Vooral de staalname en het hygiënoogramonderzoek worden onder de loep genomen.	<ul style="list-style-type: none">▶ Franky Annys wordt verkozen als nieuwe ondervoorzitter.▶ Het volledige DGZ-netwerk wordt gemigreerd naar een nieuwe provider, Telenet.▶ De unit I&R kan tevreden terugblikken op de tussentijdse audit voor het behoud van het ISO9001:2008-certificaat.▶ Van 4 tot 8 juni is het herkauwersteam van DGZ – met 4 voordrachten en 3 posters – sterk vertegenwoordigd op het World Buiatrics Congress in Lissabon. Op dit congres komen alle actuele onderwerpen omtrent de geneeskunde van herkauwers aan bod.▶ DGZ levert voor de eerste maal een complete prestatie-lijst aan alle Vlaamse bedrijfsdierenartsen. De vernieuwde lijst omvat – naast de prestaties geleverd voor de brucellose/leucose- en aujeszky-bestrijding – ook die voor de blauwtong- en tuberculosebestrijding, en de bezoeksrapporten varkens.

JULI

- ▶ Het KB retributies inzake I&R voor runderen, vleeskalveren, schapen, geiten en hertachtigen leidt tot nieuwe tarieven die nog beter de kosten trachten te leggen waar ze gemaakt worden.
- ▶ De enquête aan gaande de uiterlijk op 1 januari 2013 verplichte overschakeling naar groepshuisvesting van zeugen doet enig stof opwaaien.
- ▶ Het rapport van de BELAC-audit in de unit Labo is gunstig. Bovendien breidt de scope van geaccrediteerde onderzoeken uit met de bepaling van nitraat en nitriet in drink-, put-, boorput-, en oppervlaktewater door middel van ionenchromatografie.

AUGUSTUS

- ▶ In het kader van het terugdringen van *Salmonella* in de pluimveesector, onderzoekt DGZ nu ook stalen van containers en kratten die voor transport van slachtpluimvee, opfokleghennen en opfokmoederdieren gebruikt worden. Bovendien heeft DGZ een alternatieve methode van staalname met behulp van swabs uitgewerkt.
- ▶ Een nieuwe, gevoeliger PCR-test voor het opsporen van PRRS bij varkens wordt ingevoerd.
- ▶ De verkoop van de gebouwen en terreinen van het voormalige provinciale verbond van Limburg in Alken wordt definitief afgerond.

SEPTEMBER

- ▶ Veepeiler Varken organiseert succesvolle studienamiddagen voor dierenartsen.
- ▶ Onderzoek van CODA en DGZ maakt duidelijk dat het schmallebergvirus op grote schaal verspreid is geweest.
- ▶ Het DGZ-bestuur neemt het besluit om op een termijn van twee à drie jaar alle activiteiten van de organisatie samen te brengen op twee sites: Torhout en Lier. Dit betekent dat de site van Drongen eerlang zal worden gesloten en er in Torhout en Lier zal worden gebouwd en verbouwd.

OKTOBER

- ▶ DGZ is met vier dierenartsen vertegenwoordigd op de 4th European Veterinary Surveillance Network Meeting in Edinburgh.
- ▶ DGZ migreert alle databanken naar nieuwe hardware en software.
- ▶ De demodagen over biggensterfte lokken meer dan 200 geïnteresseerde veehouders, dierenartsen en voorlichters.
- ▶ Monitoring naar trichinen en vossenlintworm in samenwerking met ANB gaat van start.

NOVEMBER

- ▶ DGZ neemt deel aan Expovet in Flanders Expo, Gent, en staat er opnieuw tal van dierenartsen en andere klanten te woord.
- ▶ De volledige infrastructuur van computerservers van DGZ verhuist van Drongen naar Torhout.
- ▶ DGZ introduceert het abortusprotocol voor varkens als nieuw Veepeilerproject.
- ▶ Voor het eerst organiseert Veepeiler Varken studienamiddagen voor veehouders. Bijna 100 varkenshouders nemen deel aan deze activiteit.

DECEMBER

- ▶ De autopsiezaal breekt records. Op het eind van het werkjaar staat de teller op meer dan 8.400 behandelde dossiers en bijna 11.500 gelijkschouwde dieren!
- ▶ Het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2013-2015 wordt afgewerkt.

2

OPERATIONELE ACTIVITEITEN

Unit Identificatie & Registratie

KERNCIJFERS 2012

BESLAGEN EN DIEREN

Net zoals de voorbije jaren stellen we vast dat het aantal actieve beslagen in de Vlaamse regio in 2012 verder is afgenomen voor de verschillende sectoren. Wat het aantal dieren betreft, was er in 2012 eveneens een dalende trend.

Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

ACTIEVE RUNDVEE- EN VLEESKALVERBESLAGEN EN AANTAL RUNDEREN EN KALVEREN					
	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal rundveebeslagen	23.652	23.198	22.086	20.506	19.518
Aantal vleeskalverbeslagen	306	305	298	293	290
Aantal runderen	1.163.690	1.159.160	1.166.533	1.143.645	1.127.481
Aantal vleeskalveren	153.101	168.522	166.818	158.495	146.314
ACTIEVE VARKENS BESLAGEN EN AANTAL PLAATSEN VOOR VARKENS					
	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal varkensbeslagen	7.501	7.308	6.955	6.897	6.569
Aantal fokvarkensplaatsen	573.606	576.518	551.764	558.486	538.363
Aantal vleesvarkensplaatsen	4.575.902	4.696.814	4.624.180	4.857.325	4.858.256
ACTIEVE PLUIMVEE- EN LOOPVOGELBESLAGEN					
	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal pluimveebeslagen	1.345	1.283	1.248	1.238	1.210
Aantal beslagen loopvogels	51	53	50	45	44
AANTAL BESLAGEN ACTIEF VOOR SCHAPEN, GEITEN EN HERTACHTIGEN					
	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal beslagen schapen	21.260	21.073	20.234	19.475	18.965
Aantal beslagen geiten	8.835	8.779	8.179	7.678	7.375
Aantal beslagen hertachtigen	2.230	2.199	2.101	2.001	1.927

■ Runderen en vleeskalveren

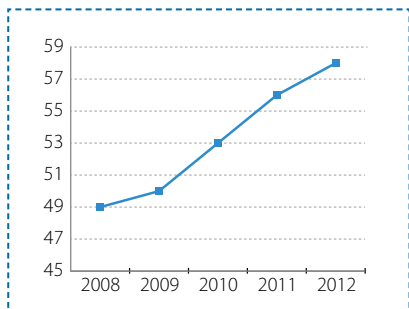
T.o.v. 2011 daalde het aantal beslagen voor rundvee met 5 procent; daarmee kwam het aantal actieve rundveebeslagen op 31 december 2012 op 19.518 te staan. Iedere houder (ook hobbyhouder) van één of meerdere runderen, dient geregistreerd te zijn als actief beslag. Er waren in 2012 echter ook 1.799 actieve beslagen die gedurende het hele jaar

geen enkel rund gehouden hadden, maar desondanks als actief beslag geregistreerd bleven. Voor vleeskalveren was er een daling van het aantal actieve beslagen met 1 procent, waarmee het aantal op 290 kwam te staan.

Wat het aantal dieren betreft, hebben we in 2012 opnieuw een dalende trend waargenomen bij rundvee: het aantal

runderen is gedaald met 1 procent en het aantal vleeskalveren met 8 procent. De cijfers tonen duidelijk dat het aantal actieve beslagen voor rundvee sterker daalt dan het aantal runderen. Dit betekent logischerwijs dat het gemiddeld aantal dieren per actief rundveebeslag toeneemt. Rekening houdend met alle actieve beslagen (dus ook degene die doorheen het jaar geen dieren hadden)

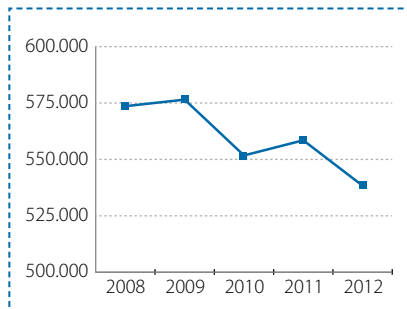
Evolutie gemiddeld aantal dieren per actief rundveebeslag

steeg dit aantal van gemiddeld 49 dieren per actief beslag in 2008 naar 58 in 2012. Indien we enkel rekening houden met de beslagen die in 2012 dieren hadden, ligt het gemiddeld aantal dieren per beslag op 64 in plaats van 58.

De indeling van de actieve beslagen volgens het gemiddeld aantal dieren per beslag toont dat er in Vlaanderen een groot aantal rundveebeslagen is met een relatief klein aantal dieren. Zo heeft 24 procent van de actieve beslagen gemiddeld tussen de één en de tien dieren. Daarmee vertegenwoordigt deze groep slechts 2 procent van het totale aantal dieren. Anderzijds vertegenwoordigt 6 procent van de actieve beslagen in totaal 29 procent van het aantal dieren (categorie met meer dan 200 dieren).

Evolutie aantal fokvarkensplaatsen

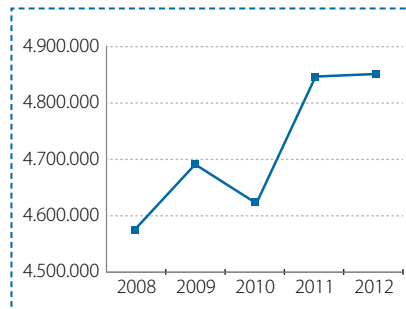

■ Varkens

Iedere houder van één of meerdere varkens dient zich te laten registreren als varkensbeslag. Het aantal actieve beslagen voor varkens daalde t.o.v. 2011 met 5 procent, een trend die ook de voorbije 5 jaar te zien was. De cijfers voor het aantal varkensplaatsen zijn niet volledig vergelijkbaar met de jaren voor 2010 omdat de telling na de re-engineering van de Saniteldatabase (in 2009) niet meer op dezelfde wijze kon gebeuren. In 2012 noteerden we ten opzichte van 2011 een daling van het aantal fokvarkensplaatsen van 5 procent en voor het aantal vleesvarkensplaatsen een status quo.

Wanneer de actieve varkensbeslagen worden ingedeeld volgens aantal

Evolutie aantal vleesvarkensplaatsen

fok- en vleesvarkensplaatsen, zien we dat er een groot aantal kleine bedrijven is: liefst 20 procent van de beslagen vertegenwoordigt quasi 0 procent van het aantal fok- en vleesvarkensplaatsen.

Anderzijds vertegenwoordigt 8 procent van de actieve beslagen in totaal 26 procent van het aantal plaatsen (categorie met meer dan 2000 fok- en vleesvarkensplaatsen).

■ Plumvee en loopvogels

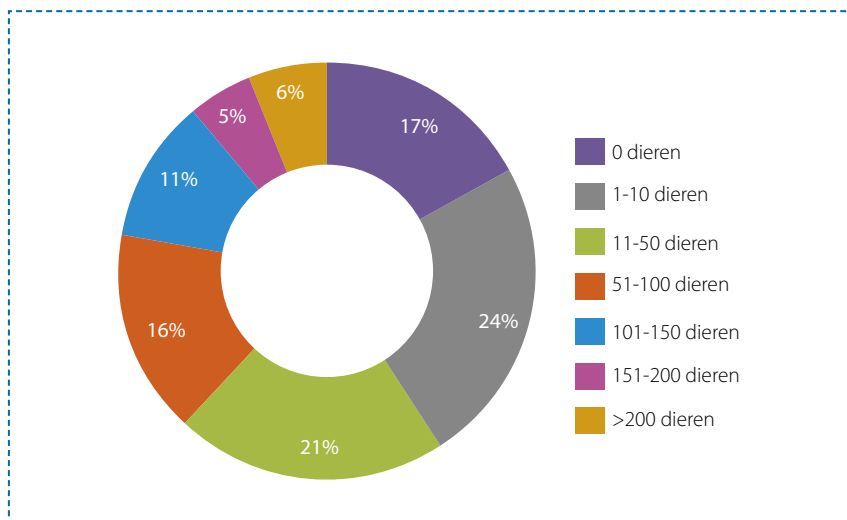
Iedere pluimveehouder die minstens 200 stuks pluimvee of minstens drie loopvogels houdt, dient zich te laten registreren in de Saniteldatabank. Ook voor pluimvee en loopvogels was er in 2012 een daling van het aantal actieve beslagen.

■ Kleine herkauwers

Iedere houder van één of meerdere schapen, geiten of herten, ook elke particuliere (hobby-)houder, dient zich te laten registreren als actief beslag. Ook voor schapen, geiten en hertachtigen was er in 2012 – net als de voorgaande jaren – een daling van het aantal actieve beslagen.

Elk jaar in december krijgen de houders van schapen, geiten en hertachtigen de opdracht om het aantal dieren te tellen, de zogenaamde 15-decembertelling. De resultaten van deze telling geven aan dat er in Vlaanderen 116.330 schapen, 35.988 geiten en 8.029 hertachtigen zijn. Hierbij willen we wel opmerken dat niet

Verdeling rundveebeslagen volgens gemiddeld aantal dieren per beslag

alle houders gereageerd hebben op de telling en dat deze cijfers dus een onderschatting zijn van de realiteit. 39 procent van de houders gebruikt Veeportaal om de 15-decembertelling te registreren. In 2011 was dit 20 procent. De andere houders stuurden de telling op naar DGZ.

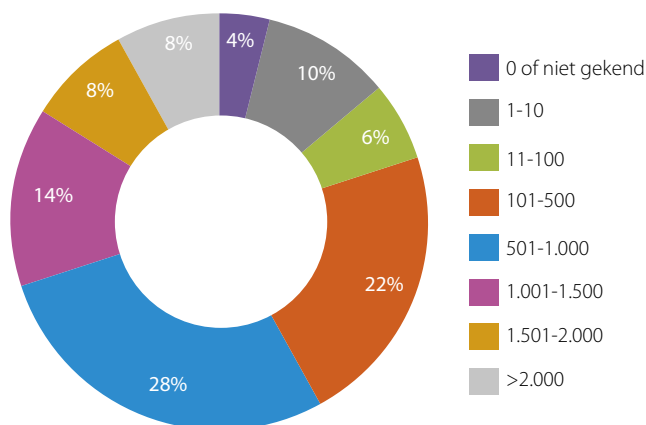
Op basis van de 15-decembertelling zijn de beslagen ingedeeld volgens aantal dieren per beslag. Hierbij valt duidelijk op dat een groot aantal beslagen slechts een klein aantal dieren houdt: zo valt 78 procent van de actieve schapenbeslagen in de categorie van één tot tien dieren. Samen vertegenwoordigen zij

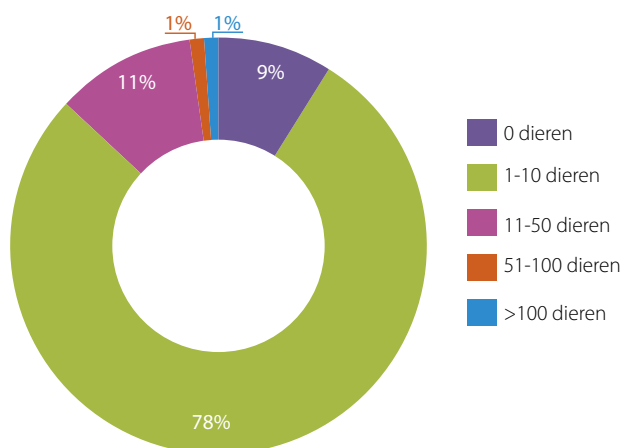
42 procent van het aantal schapen. Voor geiten en hertachtigen valt op dat slechts 1 procent van de bedrijven meer dan

100 dieren heeft, terwijl diezelfde bedrijven samen 56 procent van het totale aantal dieren vertegenwoordigen.

Verdeling actieve varkensbeslagen volgens aantal plaatsen per beslag

Verdeling actieve schapenbeslagen volgens gemiddeld aantal dieren per beslag

AANSLUITINGEN VEEPORTAAL

Het aantal Veeportaalansluitingen blijft gestaag groeien. Eind 2012 stond de teller op 27.048 aansluitingen, tegenover 20.400 eind 2011. Net als de voorgaande jaren ligt de deelnamegraad het hoogst bij houders van rundvee en vleeskalveren. Dit houdt duidelijk verband met de wettelijke verplichtingen voor de betrokken diersoort en de daaruit voortvloeiende functionaliteiten die Veeportaal aanbiedt.

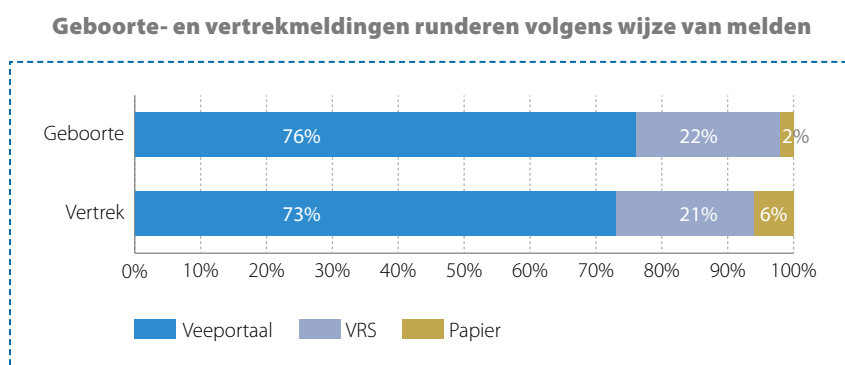
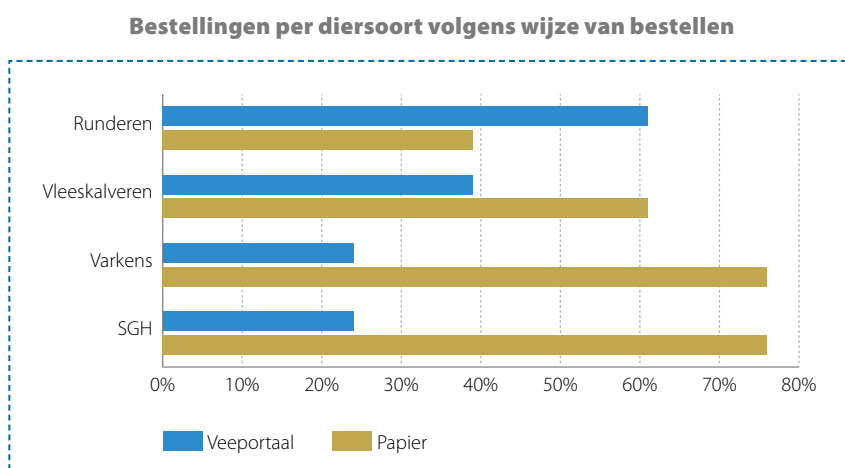
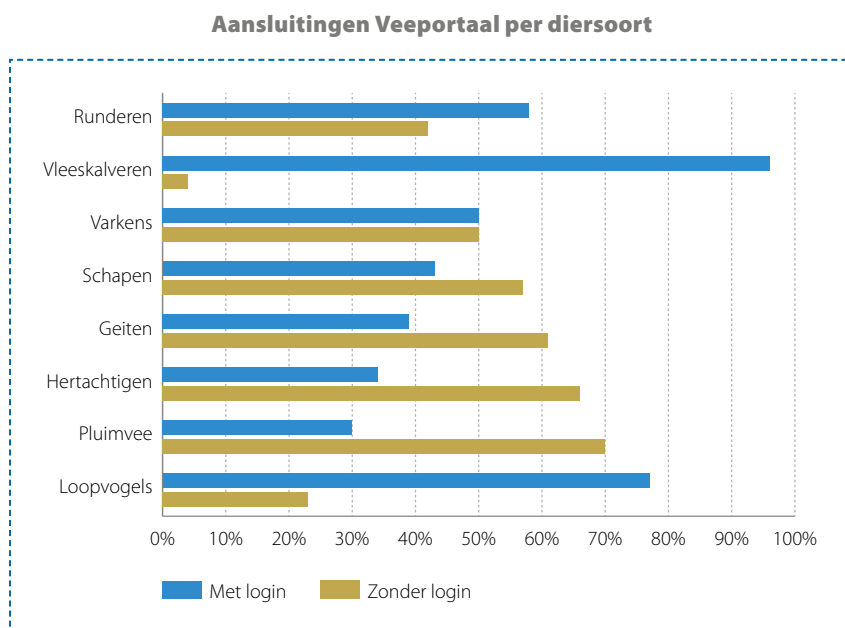
BESTELLINGEN

In 2012 hebben we voor de verschillende diersoorten in totaal 67.220 bestellingen van één of meerdere artikelen verwerkt. Hiervan is 47 procent door DGZ verwerkt, de andere 53 procent is door de veehouders via Veeportaal geregistreerd. Er zijn wel opmerkelijke verschillen tussen de verschillende diersoorten. Voor rundvee zijn er 51.969 bestelbonnen behandeld voor 13.741 verschillende rundveebeslagen. 39 procent hiervan is op papier overgemaakt aan DGZ, 61 procent is door de rundveehouders zelf geregistreerd via Veeportaal. Daarmee scoren de rundveehouders het hoogst voor wat betreft het gebruik van de bestelmodule in Veeportaal. Dit is wellicht te wijten aan het feit dat Veeportaal voor de rundveehouders het ruimste gamma functionaliteiten aanbiedt, zodat rundveehouders ook vaker actief zijn op Veeportaal. Vleeskalverhouders volgen met 39 procent van het aantal bestelbonnen; voor varkens en kleine herkauwers is 24 procent van het aantal bestelbonnen door de veehouders zelf geregistreerd in Veeportaal.

BEWEGINGEN

Runderen

Voor elk nieuw geboren kalf wordt er een melding geregistreerd in Sanitel. De veehouder kan een geboorte melden via het telefonisch meldingsstelsel (VRS), met Veeportaal of de melding

op papier overmaken aan DGZ. In 2012 zijn er 476.199 geboortes van kalveren gemeld, waarvan 76 procent door de veehouder via Veeportaal. In 2011 was dit nog 72 procent. 22 procent is via VRS gemeld en de resterende 2 procent

werd op papier opgestuurd naar DGZ. Wanneer een rund het beslag verlaat, wordt een vertrek melding geregistreerd. Van de 689.978 vertrek meldingen in 2012, is 73 procent via Veeportaal gemeld, tegenover 70 procent in 2011.

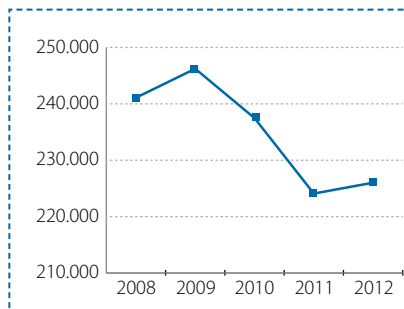
In 2012 zijn er in Vlaanderen 226.021 runderen aangekocht bij 9.963 verschillende beslagen. Het betreft hier dieren die worden verplaatst van een Waals of Vlaams beslag naar een Vlaams beslag. De aankoop van runderen is sterk geconcentreerd op een beperkt aantal beslagen: 80 procent van het totale aantal aankopen gebeurt op slechts 6 procent van het totale aantal actieve beslagen. De laatste jaren vertoonde de aanvoer van runderen een dalende trend; in 2012 is dit echter gestabiliseerd.

Naast de aankoop bij Belgische beslagen, worden er ook runderen ingevoerd vanuit het buitenland. In totaal zijn er 11.522 runderen ingevoerd. 80 procent van de invoer gebeurde op 226 beslagen, dit is 1 procent van het aantal actieve beslagen.

■ Vleeskalveren

In de vleeskalversector zijn er in 2012 251.949 kalveren aangevoerd vanop een Belgisch beslag; terwijl er 54.284 dieren werden ingevoerd vanuit het buitenland. 80 procent van het intracommunautair handelsverkeer vond plaats op 30 beslagen, dit is op 10 procent van het aantal actieve beslagen. Tot 2010 noteerden we een opmerkelijke stijging van het aantal ingevoerde vleeskalveren; in 2011 en 2012 daalde dit aantal weer. De ingevoerde

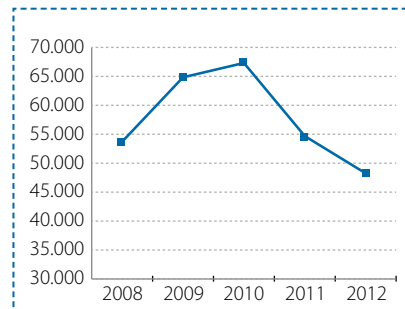
Evolutie aantal runderen aangekocht op Belgische beslagen

vleeskalveren zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Nederland, Duitsland en Litouwen.

Sinds 1 juli 2011 is het voor de veehouder mogelijk om de aankomst van Belgische kalveren op een beslag van vleeskalveren elektronisch te registreren zonder tussenkomst van DGZ. In 2012 is 93 procent van de meldingen via Veeportaal geregistreerd. De resterende 7 procent is op papier overgemaakt aan DGZ.

Evolutie aantal ingevoerde vleeskalveren

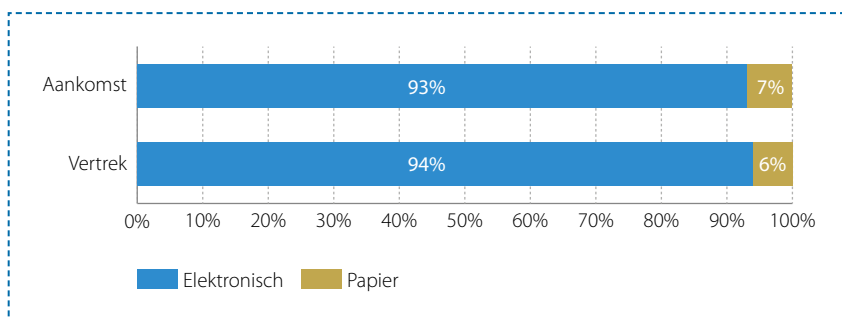

Van de 313.440 vertrekmeldingen die door de vleeskalverhouders in 2012 zijn gemeld, is 94 procent via Veeportaal gemeld; de resterende 6 procent is op papier overgemaakt aan DGZ.

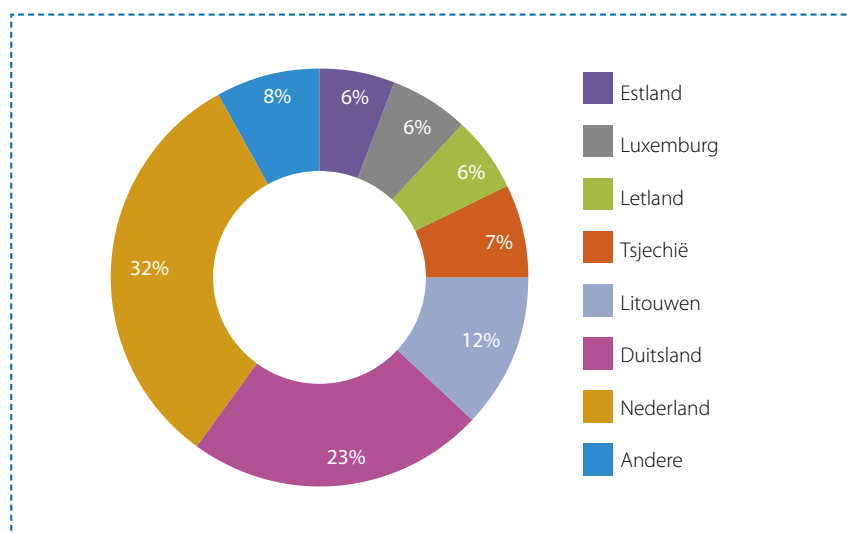
■ Varkens

In de varkenssector wordt Veeportaal vooral gebruikt voor de vervoersmeldingen. Het betreft hier de registratie van laad- en losbonnen verplicht bij de

Aankomst- en vertrekmeldingen vleeskalveren volgens wijze van melden

Herkomst ingevoerde vleeskalveren

verplaatsing van varkens. In het laatste kwartaal van 2011 is 69 procent van de vervoersmeldingen via Veeportaal geregistreerd. In 2012 is dit percentage opgelopen tot gemiddeld 94 procent. De resterende 6 procent is op papier overgemaakt aan DGZ.

Een andere belangrijke registratie in de varkenssector is het viermaandelijks bezoekrapport. Deze rapporten worden geregistreerd door de bedrijfsdierenartsen. In 2012 is 77 procent van het aantal bezoekrapporten door de dierenartsen via Veeportaal geregistreerd. De resterende 23 procent is op papier overgemaakt aan DGZ.

OVERZICHT BELANGRIJKSTE ACTIVITEITEN 2012

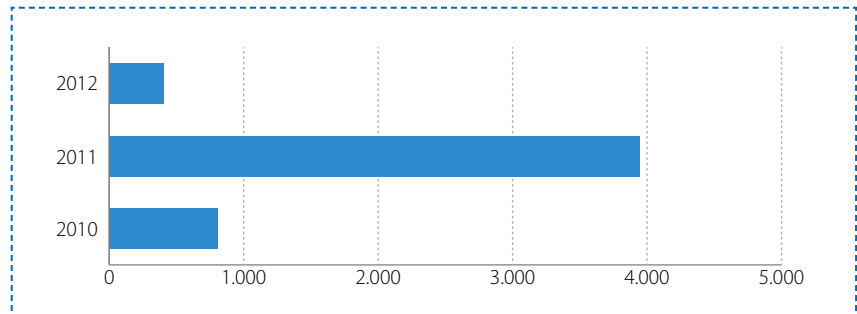
EXAMEN VAKBEKWAAMHEID VERVOER

Conform het koninklijk besluit (KB) betreffende het getuigschrift voor het vervoer van landbouwhuisdieren dat op 15 juni 2010 verscheen in het Belgisch Staatsblad, dienen elke chauffeur en verzorger die commercieel dierentransport verrichten, te beschikken over een getuigschrift als bewijs van kennis en kunde over deze materie. Dit getuigschrift, dat de chauffeurs en verzorgers kunnen behalen als ze slagen voor een examen, heeft een levenslange geldigheid. Sinds mei 2012 organiseert DGZ deze examens. Sinds de invoering van het examen hadden eind 2012 al 5010 vervoerders en verzorgers met succes het examen voor het getuigschrift afgelegd.

NIEUW KB RETRIBUTIE IDENTIFICATIE EN REGISTRATIE LEIDT TOT NIEUWE TARIEVEN

Sinds 16 juli 2012 gelden er een aantal nieuwe tarieven voor diensten en materiaal geleverd in het kader van identificatie en registratie (I&R) van runderen, vleeskalveren, schapen, geiten en hertachtigen. De nieuwe tarievenstructuur is gebaseerd op het KB van 14 mei 2012 betreffende de retributies inzake I&R. Retributies zijn door de wetgever opgelegde vergoedingen ten laste van de gebruikers van bepaalde diensten. Via deze vergoedingen draagt iedere veehouder bij in de kosten voor de basisdienstverlening rondom I&R die voor iedere veehouder van toepassing is. De overige diensten en materialen worden rechtstreeks aangerekend aan de gebruiker die hierom vraagt. Tezelfdertijd streeft de nieuwe tarievenstructuur een maximale transparantie na. Zo worden er sinds 16 juli 2012 geen gecombineerde tarieven meer gehanteerd. In het verleden werd bv. het tarief voor primo-oormerken berekend op basis van de kost van het oormerk zelf, plus de

Evolutie aantal uitgereikte getuigschriften vakbekwaamheid voor vervoerders

verzendingkosten, de afdruk van het eerste identificatiedocument en een algemene werkingskost. Het nieuwe tarief van het primo-oormerk wordt nu enkel nog bepaald door de kost van het oormerk zelf en de verzending. De facturatie van de kost voor de eerste afdruk van het identificatiedocument gebeurt nu na elke geboortemelding, terwijl de algemene kosten en de basisdienstverlening voortaan vervat zijn in de hoger genoemde jaarlijkse retributie per dier.

Deze benaderingswijze, die nauwer aansluit bij de actuele werking op het terrein, kwam tot stand in overleg met alle betrokken partijen: de veehouders, DGZ, Arsia, de overheid en de landbouworganisaties.

MARKT VAN OORMERKEN EVOLUEERT

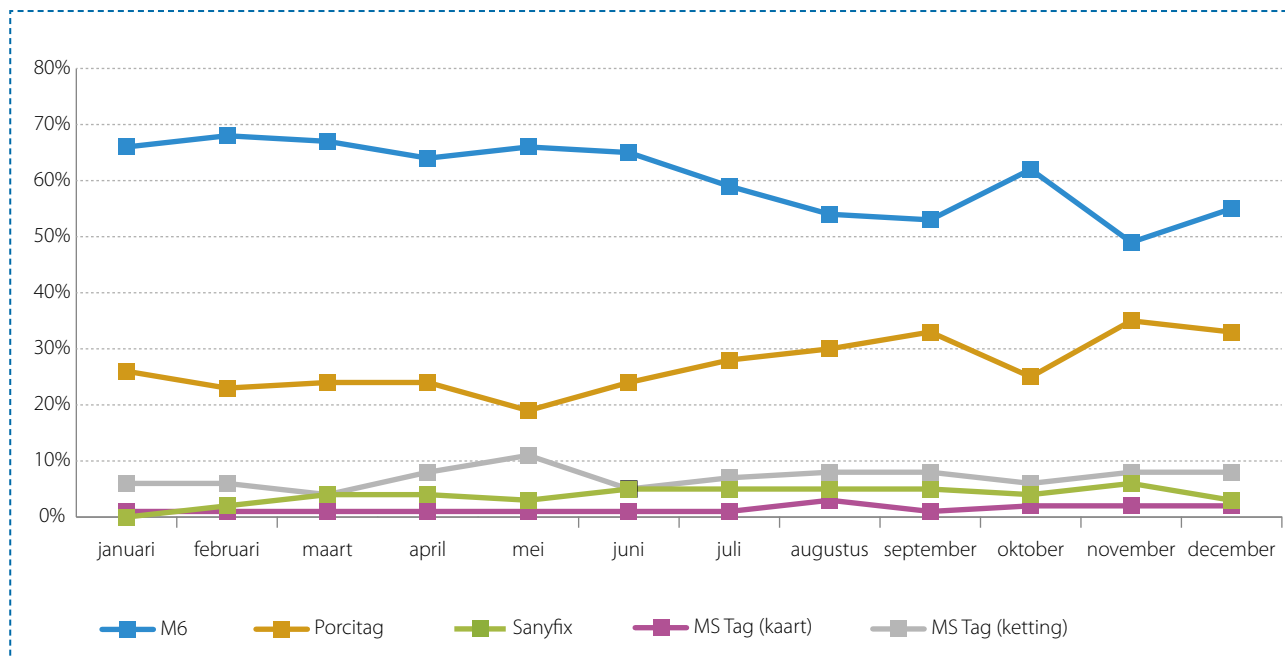
Het aanbod van oormerken voor runderen breidde begin maart 2012 uit met het oormerk Senior Ultra-TST (BVD-oorweefselstaal). Zo introduceerde DGZ – binnen het totale plan van aanpak van BVD – een nieuwe staalnamemethode, de zogenaamde ‘earnotchstaalname’. Deze methode, die de staalname combineert met het wettelijk ‘identificeren’ van het kalf, biedt tal van mogelijkheden en voordelen. In 2012 hebben 360 verschillende beslagen, dit is 2 procent van het totale aantal actieve beslagen, gekozen

voor deze werkwijze bij de vrijwillige bestrijding van BVD binnen hun eigen bedrijfsvoering. Samen bestelden ze 17.452 oormerken van dit type.

Voor de andere sectoren – varkens en schapen, geiten en hertachtigen – kwamen er in 2012 geen nieuwe types oormerken op de markt. Wel noteerden we voor de sector varkens een verdere verschuiving in de bestellingen: het eerste erkende oormerk M6 (van Merko) moet steeds meer terrein prijsgeven aan de oormerken van de leveranciers Metagam, Allflex en Schippers.

Niet alleen gebeurt er binnen de unit I&R een systematische monitoring van het marktaandeel van de verschillende types oormerken. Ook de prijs-kwaliteitsverhouding van de beschikbare oormerken voor runderen, varkens, schapen, geiten en hertachtigen wordt op regelmatige basis onder de loep genomen. Het doel van deze monitoring is de veehouders te helpen om de oormerken te kiezen die hen de beste prijs-kwaliteitsverhouding bieden. Zo wordt voor rundvee bv. voor elk type oormerk nagegaan welk percentage van de dieren het eerste oormerk verliest binnen de 6 jaar na de geboorte. Dit verlies ligt met 14,5 procent beduidend hoger bij het oormerk M7 metalen punt in vergelijking met de andere oormerktypes voor de identificatie van runderen.

Marktverdeling beslagoormerken voor varkensbedrijven in Vlaanderen

Alle beschikbare types oormerken kunnen bij DGZ besteld worden, hetzij elektronisch via Veeportaal (de snelste manier), hetzij via de daartoe bestemde papieren bestelbon.

DIVERSE OVEREENKOMSTEN OMTRENT SANITELGEGEVENS

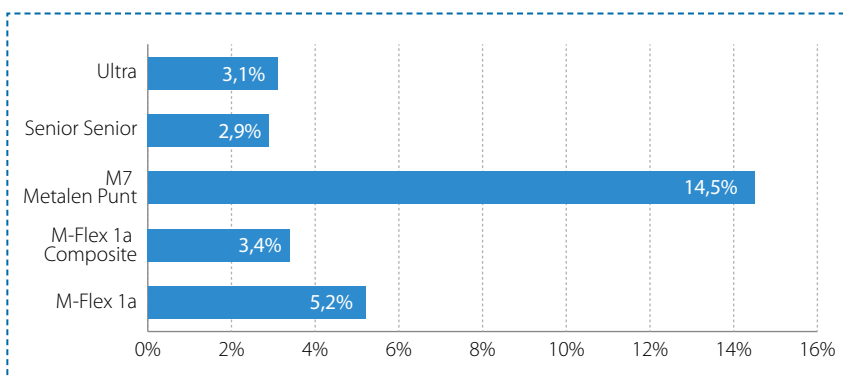
De centrale Saniteldatabank bevat alle gegevens die in het kader van de identificatie en registratie van dieren verzameld worden door het FAVV, DGZ en Arsia. Binnen het Sanitair Beleid hebben deze partijen een subovereenkomst afgesloten die vastlegt wie welk gebruik mag maken van de gegevens van Sanitel en wie de begeleiding doet voor de uitwisseling van de gegevens met derden.

De functionele en technische begeleiding nodig opdat een derde partij rechtstreeks of via de subdatabank gegevens zou kunnen opvragen van of doorsturen naar Sanitel, kan door FAVV gedelegeerd worden. Het FAVV heeft in 2012 bepaald dat DGZ en ARSIA begeleider zijn voor de respectievelijke regionale

overheden en voor de organisaties die in hun opdracht werken, voor de labelorganisaties, de beroepsorganisaties en andere private instellingen die hierom vragen.

Naast de vernieuwing van de samenwerkingsovereenkomst met CRV, ALV en VLM heeft DGZ in 2012 een overeenkomst afgesloten met Belbeef in het kader van het lastenboek 'Merituskwaliteitsvlees' en met OVAM in het kader van de recuperatie en vernietigingen van silobanden.

Percentage verlies runderoormerken in de eerste zes levensjaren van het dier (cijfers voor Vlaanderen)

BLOEDONDERZOEK OP BRUCELLOSE BIJ AANKOOP VAN EEN RUND TIJDELIJK WEER VERPLICHT

Naar aanleiding van de brucellose-uitbraak in België begin 2012 heeft het FAVV – na overleg met de betrokken partijen – beslist om tijdelijk de verplichte analyse op brucellose voor alle aangekochte runderen ouder dan 18 maanden opnieuw in te voeren. Deze verplichting was gebaseerd op het ministerieel besluit van 22 juni 2012 houdende tijdelijke maatregelen voor het opsporen van runderbrucellose en was

van toepassing vanaf 27 juni 2012. Zo is bij alle runderen ouder dan 18 maanden die verhandeld werden (zowel binnenlandse handel als intracommunautair handelsverkeer uit niet-risicolanden) bloed genomen voor brucellose-onderzoek, en dit tot eind december 2012. Net als vroeger werden de kosten van de laboratoriumanalyses voor brucellose bij aankoop gedragen

door het FAVV. Tijdens de gewijzigde situatie in 2012 hebben we bij DGZ de nodige acties ondernomen om op ieder moment een vlotte registratie van aankopen van dieren te garanderen. Sinds 1 januari 2013 is dit aankooponderzoek niet meer verplicht, maar het kan natuurlijk nog steeds gebeuren op vrijwillige basis, op kosten van de veehouder.

ISO 9001

Op vrijdag 15 juni 2012 vond in de unit I&R de eerste tussentijdse audit plaats in de certificeringscyclus voor het behoud van het ISO 9001:2008 certificaat. De auditor beoordeelde onze procesvoering en organisatie als zeer kwaliteitsvol. Meer hierover kunt u lezen in het hoofdstukje over kwaliteit.

Bezoek Braziliaanse Delegatie

Van 14 tot 17 februari 2012 bracht een overheidsdelegatie van de Braziliaanse deelstaat Rio Grande do Sul een bezoek aan Europa. Het doel van het bezoek was om kennis te maken met het I&R-systeem voor runderen en zodoende inspiratie op te doen voor het opzetten van een eigen I&R-systeem dat dezelfde garanties biedt als de systemen in Europa. Hiertoe waren ze te gast bij het directoraat-generaal Gezondheid en consumenten (DG Sanco) van de Europese Unie in Dublin. Verder gaven het FAVV en DGZ elk vanuit

hun eigen verantwoordelijkheid een toelichting over het I&R-systeem voor runderen van toepassing in België. Het FAVV concentreerde zich op een algemene uiteenzetting over de opbouw van een databank, de traceerbaarheid, de werking van de PCE's etc., terwijl DGZ het accent legde op de praktische werking, inclusief de integratie binnen de internetapplicatie Veeportaal. In dit verband bracht de delegatie op 16 februari 2012 een bezoek aan DGZ en daaropvolgend aan een vleesveebedrijf op het terrein.

Een overheidsdelegatie van de Braziliaanse deelstaat Rio Grande bezoekt DGZ om kennis te maken met het I&R-systeem voor runderen.

DGZ zet in op een klantgerichte helpdesk en planningscel

9 januari 2012 was een bewogen dag voor de helpdesk en de planningscel van de kadaverophalingen. Waar er voorheen verschillende helpdesks bestonden bij DGZ, worden alle klantencontacten (telefoon, mail, fax, website) nu geleid naar één centrale helpdesk, die al deze contacten registreert, behandelt, doorverwijst en verder opvolgt. Ook alle aanvragen voor het ophalen van dieren voor autopsie worden sinds begin 2012 vanuit één cel ingepland en verdeeld over de ophalers verspreid over de hele Vlaamse regio.

HELPDESK

Begin 2012 zijn de verschillende pools van helpdeskmedewerkers binnen DGZ samengebracht in één centrale pool. Dit was een grote stap die bij aanvang een gezonde portie nervositeit teweegbracht, maar de nieuwe situatie vond al snel een nieuw evenwicht. Voor de klanten heeft de gecentraliseerde helpdesk het voordeel dat ze nu beschikken over een centraal telefoonnummer en e-mailadres waar ze terecht kunnen met al hun vragen.

Aan deze operatie gingen een grondige voorbereiding en opleiding vooraf. Terwijl de medewerkers voorheen enkel kennis dienden te hebben over één specifiek domein – I&R, labo, gezondheidszorg of facturatie – hebben ze nu immers een brede basiskennis nodig over elk van deze domeinen.

In 2012 had de centrale helpdesk bijna 92.000 telefonische klantencontacten en 45.000 e-mails waarvan 20.000 ingevulde contactformulieren via de website. De onderwerpen waarover men DGZ contacteert zijn uiterst divers. In een aantal gevallen liggen ze buiten de verantwoordelijkheden van DGZ.

Alle ophalingen van dieren voor autopsie worden gecoördineerd vanuit de centrale planningscel.

Zo krijgen we ook vragen die in de eerste plaats te maken hebben met onderwerpen gerelateerd aan VLM, ALV, FOD, etc.

Gemiddeld kunnen de helpdeskmedewerkers 80 procent van de klantencontacten direct beantwoorden; de resterende 20 procent wordt overgemaakt aan de meer gespecialiseerde medewerkers binnen de verschillende units.

Om de wachttijden zo kort mogelijk te houden, zijn er een aantal wijzigingen in het proces doorgevoerd. Zo kreeg de helpdesk een grotere bezetting; de openingstijden breidden uit zodat de helpdesk nu doorlopend te bereiken is van 8.30 tot 16.30 uur; bovendien kunnen de klanten hun vraag nu ook stellen via webformulieren (bv. contactformulier, aanvraagformulier voor de ophaling van dieren voor autopsie). Mede dankzij deze

**We blijven het herhalen:
Hebt u vragen, contacteer dan onze
helpdesk op tel. 078 05 05 23 of via
e-mail t.a.v. helpdesk@dgz.be.
We staan steeds tot uw dienst!**

Waar de ophalingen voorheen vanuit twee plaatsen ingepland werden, is ervoor geopteerd om dit voortaan vanuit één centraal punt te laten gebeuren en dit in nauw contact met de helpdesk enerzijds en de ophalers anderzijds. Ook met het laboratorium zijn de nodige afspraken gemaakt, zodat de betrokken medewerkers zo snel mogelijk – vooraleer de kadavers in de autopsiezaal toekomen – weten welke en hoeveel autopsies er in aantocht zijn. Ook voor de veehouders en dierenartsen zelf is er vooruitgang geboekt. Zo hebben zij nu de mogelijkheid om een aanvraag tot ophaling van een dier voor autopsie via een webformulier aan te vragen. In 2012 zijn er in totaal 960 aanvragen op deze manier overgemaakt aan DGZ.

ingrepen konden we in 2012 een gemiddelde opnamesnelheid van 21 seconden en een gemiddelde gespreksduur van tweeënhalve minuut noteren.

In het gehele proces staat uiteraard de klant centraal. Samen met de klant gaat de helpdeskmedewerker steeds op zoek naar het resultaat dat het best aansluit bij de klantenbehoefte en ieder klantencontact wordt aangegrepen als een kans tot verdere verbetering van de dienstverlening.

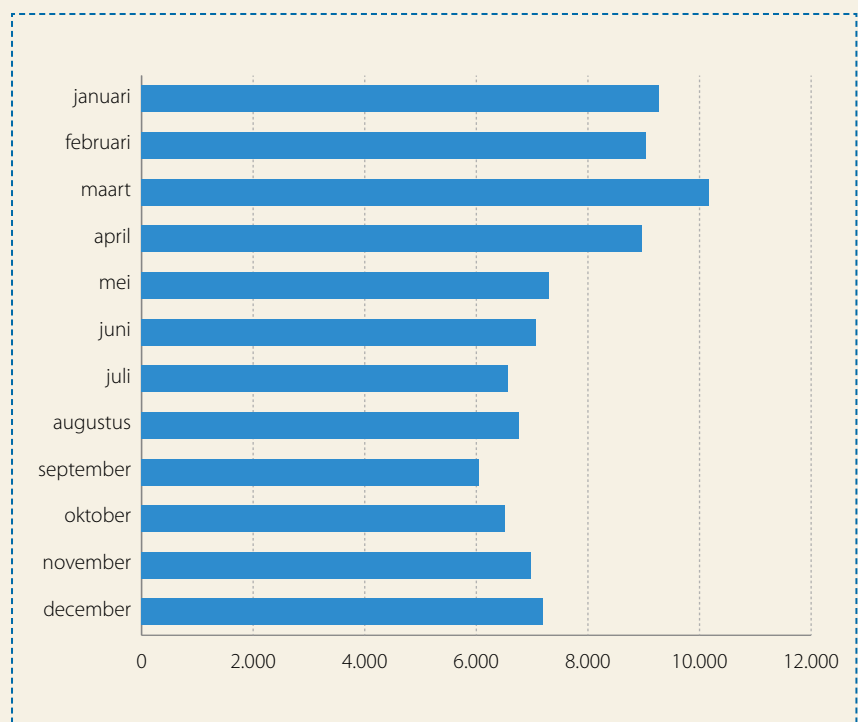
De dienstverlening die de helpdesk aanbiedt, willen we nog efficiënter maken en verder professionaliseren. In 2013 zal hieraan verder vorm gegeven worden met de invoering van een klantencontactensysteem om de dienstverlening te ondersteunen.

PLANNINGSCEL KADAVEROPHALINGEN

Een veehouder of dierenarts kan ervoor opteren om een dier, waarvoor hij een autopsie wenst, binnen te brengen via ons loket of – in het geval van kleine dieren – via de koerierdienst van de

dierenarts. Hij kan er ook voor kiezen om een kadaver te laten ophalen door DGZ. Het plannen van deze ophalingen werd begin 2012 gecentraliseerd. Efficiëntie, kostenbeheersing en klantgerichtheid stonden hierbij centraal.

Aantal telefonische klantencontacten in 2012 (in/uit)

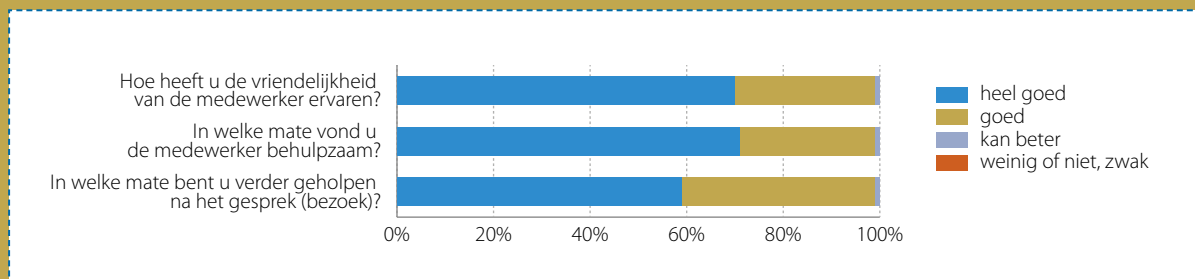
Klantentevredenheidsenquête**Veehouder draagt de helpdesk van DGZ hoog in het vaandel!**

In 2011 hebben we bij de leden-veehouders van de adviescommissie gepeild naar hun verwachtingen ten aanzien van de unit I&R, met name voor wat betreft de dienstverlening (helpdesk, buitendienst, loket). Zij oordeelden dat een goede dienstverlening gekenmerkt wordt door de eigenschappen 'vriendelijk, behulpzaam en correct'.

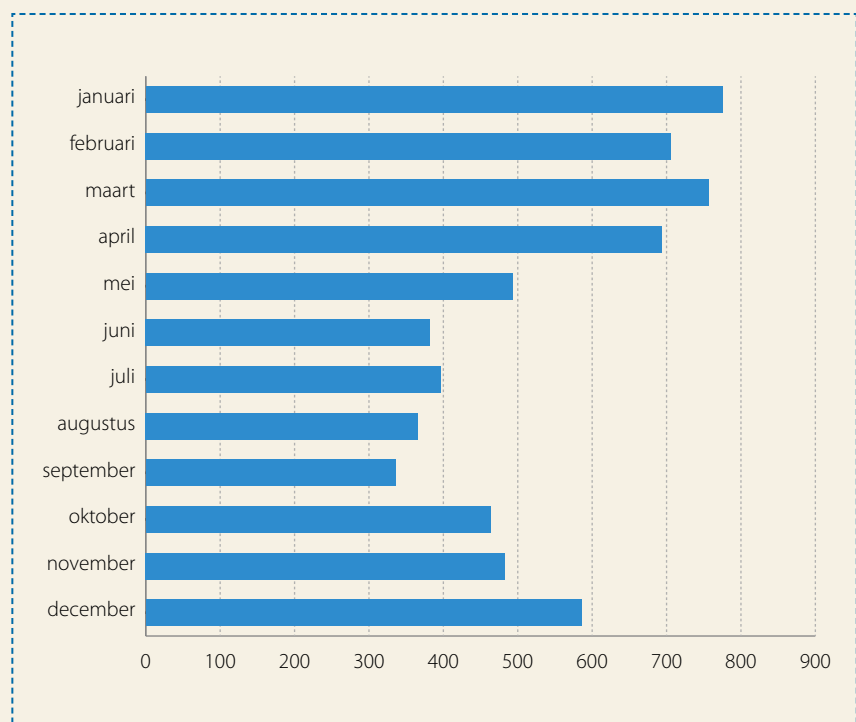
Een goede dienstverlening waarbij de klachten correct worden behandeld en de DGZ-medewerker vriendelijk en behulpzaam is, kan enkel gemeten worden door de klant zelf hierover actief te bevragen. In juni en november 2012

maakten we hier werk van. In totaal werden 300 veehouders bevroegd, waarvan 266 naar aanleiding van een telefonisch contact, 22 naar aanleiding van een bedrijfsbezoek en 12 naar aanleiding van een loketbezoek. Het resultaat mag gezien worden. De dienstverlening door DGZ op het vlak van I&R-administratie krijgt een goed tot zeer goed rapport.

Ondanks dit mooie resultaat blijven we elke dag oog hebben voor de signalen van onze klanten. Zo streven we naar een verdere verbetering van onze dienstverlening.

Resultaten tevredenheidsenquête**Aantal geregistreerde aanvragen voor kadaverophalingen in 2012**

In 2012 heeft DGZ in totaal 6.279 ophalingen afgewerkt. Ophalingen aangevraagd vóór 9 uur worden in 95 procent van de gevallen nog op de dag van de aanvraag behandeld. Om dit in goede banen te leiden, heeft DGZ het jaar rond voor de hele Vlaamse regio vier tot zes voertuigen op de baan. Evenveel logistiek medewerkers halen de kadavers op bij de klant en voeren ze vervolgens zo snel mogelijk naar de site in Torhout voor autopsie. Dit alles wordt gecoördineerd vanuit de centrale planningscel, die beschikt over een *Track & Trace-systeem*, waarmee de planners op ieder moment kunnen zien waar de logistiek medewerker zich bevindt en desgevallend bijkomende aanvragen tijdens het ophaaltraject kunnen doorgeven.

Unit Laboratorium

KERNCIJFERS 2012

De unit Laboratorium voert een breed gamma van onderzoeken uit op stalen (bloed, serum, mest, organen, oorbiopten of melk) en kadavers afkomstig van herkauwers, varkens en pluimvee; dit zowel in opdracht van de overheid als op directe vraag van veehouders en dierenartsen. De unit beschikt hiervoor over goed uitgeruste afdelingen autopsie, analyses en administratie. Daarnaast omvat de unit eveneens een afdeling staalname.

Het laboratorium beschikt over een ISO 17025 accreditatie en is erkend door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) in het kader van mestverwerking, zowel voor de afdelingen analyse als voor de afdeling staalname.

Op de volgende pagina's geven we een kort overzicht van de voornaamste laboratoriumactiviteiten in 2012. Voor deze analyse is gebruik gemaakt van een nieuwe rapporteringstool. Hierdoor wijken sommige van de hieronder vermelde cijfers voor 2011 af van de in het vorige jaarverslag vermelde cijfers. Gedetailleerde cijfers vindt u in een afzonderlijk document.

In 2012 heeft de unit Labo 126.908 dossiers behandeld, 1.092.579 stalen (inclusief kadavers) onderzocht en 1.511.713 analyses uitgevoerd.

In vergelijking met 2011 is er sprake van een stijging van respectievelijk 28,7 procent, 2,8 procent en 1,1 procent. Deze stijging situeert zich voornamelijk bij de diersoort herkauwers en is vooral te verklaren als volgt:

- Naar aanleiding van de brucellosehaarden is het onderzoek naar brucellose in 2012 opgedreven:
 - invoer van het verplicht serologisch onderzoek bij aankoop vanaf mei;
 - drie maal per jaar brucelloseonderzoek op tankmelk;
 - onderzoek van bedrijven die in contact kwamen met een brucellosehaard.
- Ook het abortusprotocol kende een verdere stijging in vergelijking met 2011 onder invloed van het verhoogde aantal verwerpingen door het schmallenbergvirus.
- Het aankoopprotocol, dat gelanceerd is in 2011, het paratuberculoseprogramma en de introductie van de BVD-analyses op oorbiopten zorgden eveneens voor een stijging van het aantal onderzoeken.
- Het aantal dossiers kende een sterkere stijging dan het aantal stalen en analyses omdat in het kader van onderzoek op tankmelk, oorbiopten en aankooponderzoek er meestal één dossier per

staal wordt aangemaakt. Deze dossiers vertegenwoordigden in 2012 ongeveer 28 procent van het totale aantal aangemaakte dossiers, in vergelijking met 8 procent in 2011.

Het materiaal voor onderzoek bereikt het labo via verschillende kanalen: via de eigen ophaaldiensten, via afgifte aan één van de loketten of in de nachtkluis (na de diensturen), met de post, of langs andere kanalen zoals staalnemers of MCC in geval van melkstalen. De ontvangstwijze via 'andere kanalen' is in vergelijking met 2011 sterk gestegen, o.a. door het verplichte brucelloseonderzoek op tankmelkstalen.

Het aantal geregistreerde stalen heeft een seizoenaal karakter. Ten gevolge van de stalperiode bij rundvee is er tijdens de wintermaanden (periode december tot april) een toename van het aantal onderzochte stalen. Van mei tot november is het aantal stalen vrij stabiel. Het

Overzicht geregistreerde dossiers, stalen en analyses in de unit Labo

	2011	2012	2012 t.o.v. 2011
Aantal geregistreerde dossiers	98.572	126.908	+28,7%
Aantal geregistreerde stalen	1.062.434	1.092.579	+2,8%
Aantal geregistreerde analyses	1.494.906	1.511.713	+1,1%

Overzicht geregistreerde dossiers in relatie tot de wijze van ontvangst

	2011	2012
Ophaaldiensten	57,0%	54,9%
Loketten DGZ	22,1%	16,0%
Afgifte gekoelde nachtkluizen	3,3%	3,0%
Post	1,3%	2,8%
Andere	6,4%	18,7%
Niet geregistreerd	10,0%	4,7%

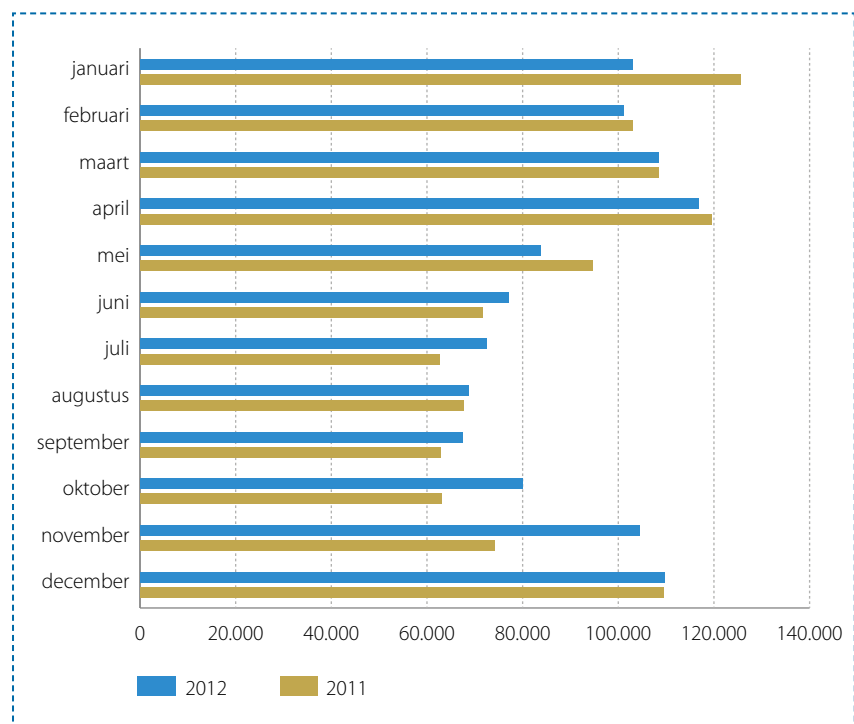
seizoenaal karakter was in 2012 minder uitgesproken dan in 2011; bovendien steeg het aantal stalen al sterk in november. Dit kan verklaard worden door het verplichte aankooponderzoek en het brucelloseonderzoek op tankmelk.

SEROLOGIE

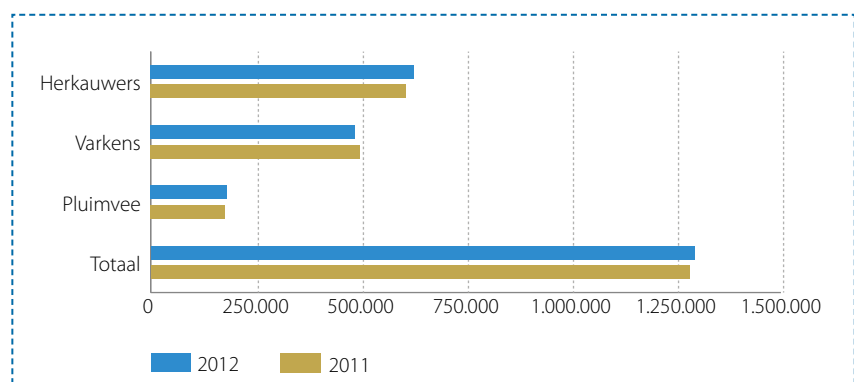
De afdeling Serologie spoort antistoffen of antigenen op en kan hiervoor een beroep doen op tal van methoden (van manueel tot volautomatisch met behulp van bv. pipetteerrobotten) en technieken (ELISA, HI, agglutinatie, AGP, ...). In 2012 heeft DGZ 1.294.545 analyses uitgevoerd, nagenoeg evenveel als in 2011.

Bij de herkauwers was de stijging van 3,2 procent t.o.v. 2011 vooral te wijten aan het hoger aantal analyses in het kader van brucellose en paratuberculose, zowel op serumstalen als op tankmelk. Ook bij de BVD-antigen ELISA was er een stijging met 10.333 analyses, waarvan meer dan de helft is uitgevoerd op oorbiopten. Het aantal IBR-analyses daarentegen is t.o.v. 2011 ongeveer gehalveerd. Door de gunstige evolutie van de epidemiologische situatie voor blauwtong kon ook het aantal blauwtongonderzoeken drastisch worden afgebouwd (-82 procent).

Aantal geregistreerde stalen per maand

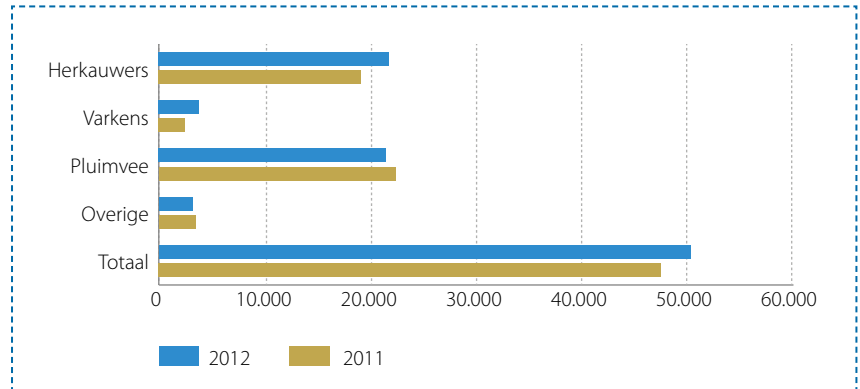

Overzicht serologische analyses per diersoort

**Overzicht bacteriologische analyses
in het kader van cultuur en differentiatie per diersoort**

Het aantal onderzoeken bij varkens is gedaald met 2 procent. Dit is vooral toe te schrijven aan een daling van het aantal ajueszky- en *Salmonella*-analyses van 4 à 5 procent. De pluimveeserologie steeg dan weer met ongeveer 2 procent.

BACTERIOLOGIE

De stalen voor bacteriologisch onderzoek worden geënt op verschillende voedingsbodems. Deze voedingsbodems worden geïncubeerd. Vervolgens isoleren en/of tellen we de bacteriën in de stalen en worden de individuele kiemen verder onderzocht via serotypering, biotypering, PCR-analyses, of via een antibiogram.

In 2012 heeft DGZ 50.518 culturen en differentiaties uitgevoerd. Hier zien we een stijging van 5,7 procent t.o.v. 2011, te verklaren door een hoger aantal aërobe culturen bij herkauwers in het kader van het abortusprotocol en lijkschouwingen bij varkens.

Naast het uitvoeren van isolaties en differentiaties bij stalen afkomstig van diverse diersoorten, worden er antibiogrammen en typeringen aangelegd op de diverse geïsoleerde bacteriën. In 2012 zijn er 3.230 antibiogrammen uitgevoerd, ongeveer 500 meer dan in 2011.

In 2012 zijn er 76.125 afdrukplaatjes van pluimveestallen, varkensstallen en broeierijen onderzocht. In vergelijking met

2011 gaat het hier om een stijging van 2,4 procent.

De afdeling Bacteriologie voert ook tellingen uit op diverse staaltypes zoals water, diervoeders, grondstoffen en verwerkte mest. Ten opzichte van 2011 zagen we voor het tweede jaar op rij een stijging van ongeveer 34 procent. Deze is vooral toe te schrijven aan het groter aantal analyses op waterstalen (+33,9 procent). Sinds 2012 worden immers ook de stalen genomen door MCC-Vlaanderen in het kader van het IKM-lastenboek bij DGZ onderzocht.

ANTIGEENDETECTIE

De afdeling Antigeendetectie voert volgende onderzoeken uit: PCR-analyses, parasitologie, histologie, kleuringen, immunofluorescentie, klinische biochemie, chemisch wateronderzoek, urine- en

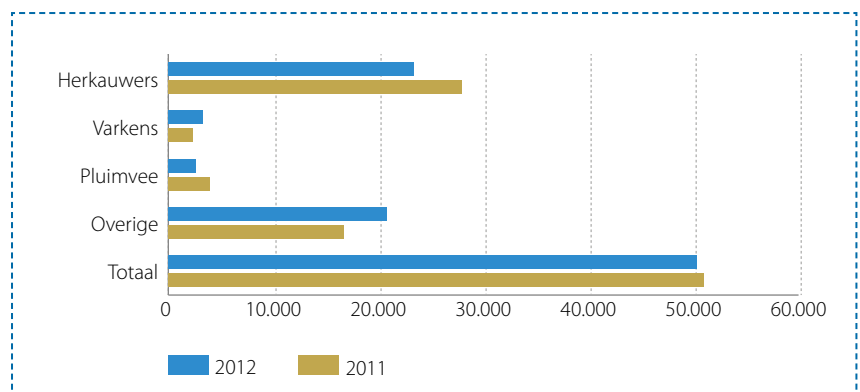
spermaonderzoek. Daarbij maakt men o.a. gebruik van microscopie, ionenchromatografie, elektroforese, bloedanalyses, realtime en klassieke PCR.

In 2012 voerde de afdeling Antigeendetectie 50.039 onderzoeken uit, een daling van 1,8 procent ten opzichte van 2011. Door het aanpassen van het abortusprotocol daalden de brucellose-analyses en stampkleuring drastisch t.o.v. 2011. Diersoortoverschrijdend bleef het aantal parasitologische analyses en de klinische biochemie echter vergelijkbaar met 2011. Voor de PCR-analyses was er bij alle diersoorten een stijging t.o.v. 2011. De chemische wateranalyses stegen met 22,4 procent.

AUTOPSIE

De afdeling Autopsie voert voornamelijk lijkschouwingen uit op landbouw-

Overzicht analyses antigeendetectie per diersoort

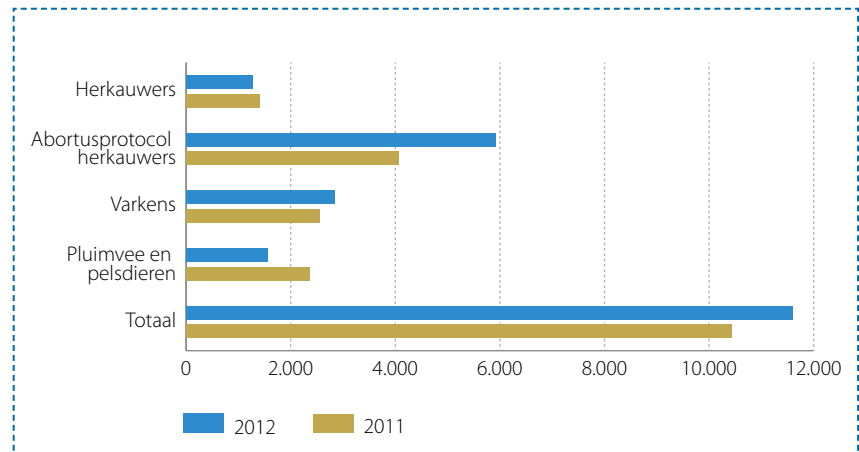

huisdieren zoals runderen, kleine herkauwers, varkens, pluimvee, konijnen en paarden. De lijkschouwing bestaat in eerste instantie uit een macroscopisch onderzoek. De aangetroffen letsels en de anamnese zijn richtinggevend voor het verdere onderzoek van de organen.

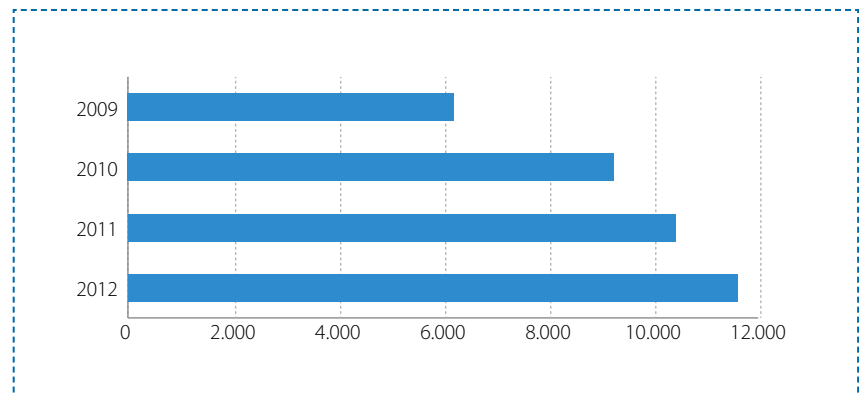
In vergelijking met 2011 is het aantal autopsieverslagen met 20 procent gestegen, van 7.031 naar 8.456. Deze stijging is voor een groot deel toe te schrijven aan het succes van het abortusprotocol bij runderen en kleine herkauwers.

Elk autopsiedossier omvat één of meerdere dieren voor onderzoek. In 2012 zijn er 11.603 dieren gelijkschouwd tegenover 10.423 dieren in 2011. Dit is een stijging met 11 procent en hiermee hebben we voor het eerst de kaap van 11.500 gelijkschouwde dieren overschreden. De stijging is vooral te wijten aan een sterke toename (+45 procent) van het aantal foetussen van runderen en kleine herkauwers aangeboden in het kader

Overzicht lijkschouwingen per diersoort (aantal dieren)

Evolutie aantal gelijkschouwde dieren

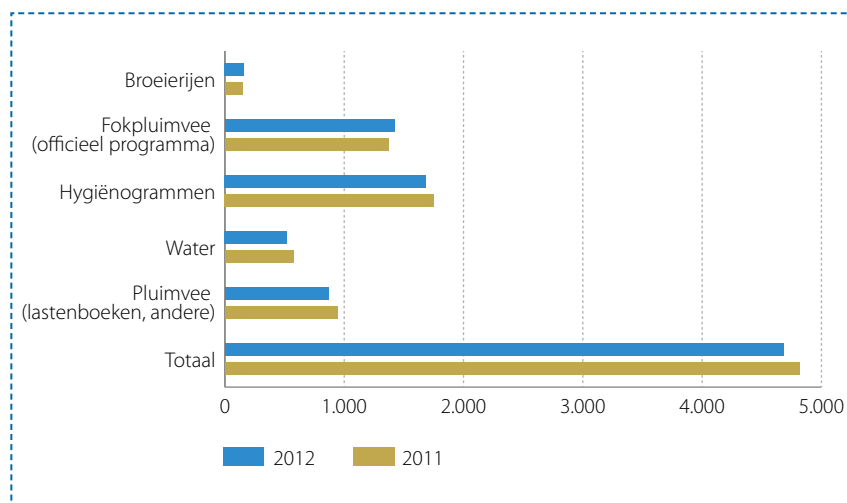

van het abortusprotocol; grotendeels ten gevolge van het schmallenbergvirus dat eind 2011 zijn intrede deed in ons land. Ook het aantal gelijkgeschouwd varkens steeg met 11 procent. Het aantal kadavers van herkauwers, en pluimvee en pelsdieren daalde t.o.v. 2011 met respectievelijk 10 en 34 procent. In 2012 startte DGZ met de staalname op een 300-tal vossenkadavers voor onderzoek op *Trichinella* en vossenlintworm in het kader van de bewaking door ANB. Hierover kunt u meer lezen in het thema-artikel van de unit Laboratorium.

STAALNAME

DGZ beschikt over gespecialiseerde medewerkers die stalen komen nemen op het bedrijf. De grote meerderheid van de staalnames betreft pluimvee (*Salmonella*, hygiënogrammen, bloedstalen, omgevingswabs, tracheaswabs, water) binnen diverse officiële programma's en lastenboeken (Belplume, Colruyt, Delhaize, IKB). Ook worden er routinematig stalen

Overzicht staalnames

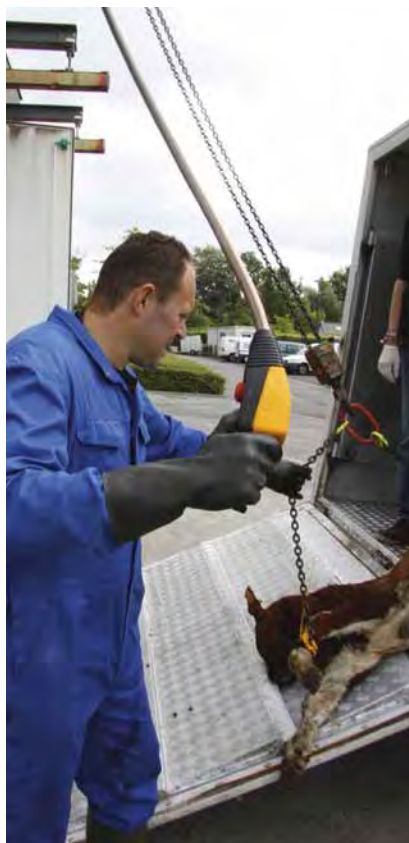

genomen van water o.a. in het kader van IKM; van schurftletsels op varkensbedrijven; en van mest in het kader van het mestdecreet.

Het aantal staalnames is in 2012 gedaald met ongeveer 2,8 procent tegenover 2011. Deze daling is vooral te wijten aan een daling van het aantal bemonsterde hokken voor *Salmonella* in het kader

van diverse lastenboeken (-7,8 procent) en een daling van het aantal waterstaalnames (-9,2 procent). Het aantal staalnames verwerkte mest verdubbelde bijna, maar bleef in aantal beperkt.

In 2012 zijn er geen staalnames voor schurft op varkensbedrijven uitgevoerd. Voor de overige staalnames zijn de cijfers in vergelijking met 2011 nagenoeg ongewijzigd.

OVERZICHT OVERIGE ACTIVITEITEN 2012

KWALITEIT KOMT OP DE EERSTE PLAATS

Het laboratorium van DGZ werkt volgens de kwaliteitsnorm NBN-EN-ISO/IEC 17025. Deze norm vereist een strikte structurering en controle van alle activiteiten binnen het labo, zodat de kwaliteit van de analyses en staalnames door middel van standaardisatie, validatie en traceerbaarheid maximaal gegarandeerd kan worden, en dit van bij de ontvangst van het staal tot de rapportering van het resultaat. Daarnaast is het laboratorium ook erkend door het Productschap van Pluimvee en Eieren (PPE) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor het uitvoeren van verschillende analyses en staalnames. In 2012 konden we onze accreditatie uitbreiden met de bepaling van nitriet en nitraat in waterstalen door middel van ionenchromatografie. Meer hierover kunt u lezen in het hoofdstukje over kwaliteit.

INTRODUCTIE BVD-ONDERZOEK OP OORBIOPTEN

Het onderzoek op oorbiopten is een handig hulpmiddel in het kader van het BVD-onderzoek. In de ons omringende landen en in Wallonië kan dit staaltype al geruime tijd in verschillende laboratoria onderzocht worden voor BVD. In samenwerking met de unit Gezondheidszorg heeft het laboratorium zich voorbereid om dit onderzoek op oorbiopten ook bij DGZ mogelijk te maken. Hiervoor schaften we o.a. een apparaat aan om de oorbiopten uit de speciale BVD-oormerk tubes te halen. In het voorjaar ontvingen we de eerste oorbiopten voor onderzoek op BVD.

Aangezien dit staaltype volledig nieuw was voor het laboratorium, was het in de aanvangsfase wennen. Vooraleer een staal op de afdeling Serologie terecht kwam voor analyse werd het door vier verschillende labomedewerkers behandeld: een

eerste om de oormerken uit te pakken en klaar te maken voor de administratieve verwerking van het dossier, een tweede voor het aanmaken van het dossier, een derde om het oorbiopt uit de oormerk tubes te verwijderen en een vierde ten slotte om de oorbiopten te plaatsen in blokken, als voorbereiding op het eigenlijke onderzoek, en een werkljst op te stellen voor de afdeling Serologie.

Dankzij de geleidelijke stijging van het aantal oorbiopten konden we tijdens de zomer onze werkwijze aanpassen om een efficiëntieverhoging te realiseren. Met de rapporteringssoftware Cognos produceren we nu automatisch een werkljst voor de afdeling Serologie; zo is het niet langer nodig om de werkljst manueel in te vullen. Bovendien maken we nu gebruik van de nieuwe webapplicatie 'massaverwerking' waarmee we met één muisklik een dossier kunnen aanmaken en het oorbiopt elektronisch in blok kunnen plaatsen. Door onze werkwijze aan te passen, konden we het aantal stappen reduceren van vier naar twee. Het uitpakken van de oormerken, de aanmaak van het dossier en het in blok zetten gebeuren nu in één beweging. Enkel het uithalen van het oorbiopt uit de tube vormt nog een afzonderlijke stap. Door deze efficiëntieverhoging slaagden we erin om – met hetzelfde aantal personeelsleden – de capaciteit in het najaar te verdubbelen ten opzichte van deze in de zomer. In 2013 gaan we verder op de ingeslagen weg om nog meer automatisering door te voeren in het verwerkingsproces van de oorbiopten. Zo is het de bedoeling om het LIMS te koppelen met het apparaat dat de oorbiopten uit de tubes verwijdert. Hierdoor kunnen de oormerknummers op de tubes automatisch worden ingelezen in het LIMS-systeem; fouten door het manueel ingeven van de oormerknummers behoren dan tot het verleden.

Een laboratoriummedewerker verifieert de identificatie en opent een oorbioptstaal.

Meer informatie over het BVD-programma vindt u in het activiteitenoverzicht van de unit Gezondheidszorg.

COGNOS REALTIME-RAPPORTEN

In 2012 is een eerste fase afgerond binnen de uitfasering van Business Objects (BO) voor de opmaak van rapporten. Geleidelijk aan wordt overgeschakeld naar de rapporteringstool Cognos.

Dit was in een eerste fase het geval voor de realtime-rapporten. Dit zijn o.a. de werkljsten die onmiddellijk na de aanmaak van de dossiers worden gecreëerd. Samen met de stalen gaan deze rapporten dan naar de analytische afdelingen waar het onderzoek plaatsvindt.

Ook de doorstuurformulieren voor stalen bestemd voor externe laboratoria zijn flink onder handen genomen. Terwijl er vroeger verschillende doorstuurformulieren in gebruik waren voor de verschillende externe laboratoria, is er nu één uniform, flexibel formulier dat voor al deze laboratoria gebruikt kan worden. Dankzij de nieuwe tool hebben we een grote efficiëntiewinst kunnen realiseren.

DGZ werkt mee aan de bewaking door ANB van *Trichinella* en *Echinococcus multilocularis* bij de vossenpopulatie in Vlaanderen

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voert een surveillance uit van *Trichinella* (op vraag van het FAVV) en *Echinococcus multilocularis* bij de vos. Voor de ophaling en staalname van de vossen die binnen deze surveillance onderzocht worden, doet ANB een beroep op DGZ.

RONDWORMEN EN LINTWORMEN BIJ DIEREN IN HET WILD

Trichinella is een rondworm die kan voorkomen bij dieren in het wild en soms bij gedomesticeerde varkens en paarden. De mens kan besmet raken door het eten van besmet vlees dat onvoldoende verhit werd. De afgelopen decennia zijn er in België bij analyses van varkensvlees (10 à 11 miljoen per jaar) geen trichinen aangetroffen. Op basis van deze gunstige situatie heeft België in 2010 het statuut 'regio met verwaarloosbaar risico voor trichinen' behaald. Eén van de voorwaarden om dit statuut te behouden is echter dat er, naast de tienduizend everzwijnen die jaarlijks op de markt komen, een bijkomend onderzoek van de wildpopulatie in België gebeurt. Omdat de vos vatbaar is voor de vier in Europa voorkomende *Trichinella*-species en aan de top staat van de voedselpiramide, vindt er sinds 2011 jaarlijks een *Trichinella*-screening plaats in de vossenpopulatie.

Echinococcus multilocularis, ook bekend als de vossenlintworm, is een lintworm die kan voorkomen bij dieren in het wild, bv. bij vossen. Mensen kunnen zich besmetten door het opnemen van eitjes die op bosvruchten, paddenstoelen of in vossenuitwerpselen aanwezig zijn. Van oudsher komt de vossenlintworm

voor in Centraal-Europa en sinds 1996 wordt de vossenlintworm ook aangetroffen in België en Nederland.

SURVEILLANCE

Sinds 2011 worden er in Vlaanderen jaarlijks een 300-tal vossen ingezameld waarvan de kadavers onderzocht worden op de aanwezigheid van *Trichinella*. Deze bewakingscampagne wordt op vraag van het FAVV uitgevoerd door het ANB. Vanaf 2012 heeft het ANB bijkomend een surveillance georganiseerd naar het voorkomen van de vossenlintworm in Vlaanderen. Meer informatie over deze bewaking kunt u terugvinden op www.natuurenbos.be/wildziekten.

De inzameling van de vossenkadavers is gestart op 15 oktober 2012 en stopgezet op 18 december 2012. Bij het inzamelen van de kadavers is gewerkt volgens een strikt veiligheidsprotocol om besmetting met ziekteverwekkende organismen, zoals de vossenlintworm, te voorkomen. Zo werd elke vos verpakt in een goed gesloten, dubbele plastic zak en uniek genummerd met een code die o.a. het postnummer van de plaats van afschot omvat. Zo is het mogelijk om achteraf de onderzoeksresultaten geografisch in beeld te brengen.

Omwille van het risico op infectie nemen de dierenartsen die de staalnames uitvoeren bijkomende veiligheidsmaatregelen.

ROL VAN DGZ

Sinds 2011 staat DGZ in voor het ophalen van de vossenkadavers in Vlaanderen. In 2012 is ook de staalname voor *Trichinella* (voorvoetspier) en de vossenlintworm (darpakket) aan DGZ toevertrouwd.

Hoe gaat dit concreet in zijn werk? Telkens er vossen op te halen zijn, neemt een medewerker van ANB contact op met DGZ en informeert hij ons over het aantal dieren en de plaats van ophaling. Een medewerker van onze helpdesk

registreert deze gegevens in de module voor kadaverophaling. Daarna haalt een medewerker logistiek de vossen op en transporteert hij ze naar de autopsiezaal in Torhout, waar de staalnames worden uitgevoerd.

Omwille van het gevaar voor infectie nemen de dierenartsen die de staalnames uitvoeren bijkomende veiligheidsmaatregelen. Zo maken ze gebruik van een wegwerpoveral, een mondkap, een veiligheidsbril, drie paar handschoenen en een overtrek voor de laarzen.

In de autopsiezaal worden dagelijks stalen voor trichinenonderzoek verzameld. Bij aankomst van de vossen gaat het in eerste instantie om een stukje voorpootspier. De dierenarts maakt hiertoe een incisie in de twee zakken ter hoogte van de voorpoot; zij ontsmet en vilt de huid, en neemt vervolgens minstens 10 gram voorpootspier weg. De spierstalen worden verpakt in plastic potjes met vermelding van de datum van staalname en het identificatienummer van de vos. Dan gaan de stalen in de koelkast tot ze overgebracht worden naar het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) voor onderzoek naar de aanwezigheid van *Trichinella*-larven door middel van een digestieproef.

Na deze eerste staalname stockeren we de kadavers gedurende minstens een week in een diepvriezer (bij -80°C). Deze voorbehandeling is noodzakelijk om de eieren van de vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*) die op de huid kleven onschadelijk te maken. Vervolgens worden de vossenkadavers weer ontdood en volledig opengesneden om het darmstelsel te verzamelen.

De darmzakketten worden afgebonden aan maag en endeldarm en in een plastic zak gestopt. Ook deze zak vermeldt de datum van staalname en het identificatienummer van de vos. Deze stalen worden bewaard bij -20°C tot ze op het transport gaan naar het ITG dat onderzoekt of de vossenlintworm voorkomt in de darmen. Daarna verwijderen we de kadavers en

alle gebruikte materialen volgens de veiligheidsvoorschriften.

Alle bijhorende administratie omtrent de ophalingen, uitgevoerde staalnames, transport naar het ITG,... wordt per vos nauwkeurig bijgehouden in een tabel. Deze informatie wordt op regelmatige tijdstippen doorgestuurd naar het ANB en ITG.

Op deze manier levert DGZ een bijdrage aan de varkenssector en de bewaking van de voedselketen, en werkt DGZ mee aan het epidemiologisch onderzoek naar het voorkomen van de vossenlintworm. Het is nu nog wachten op de onderzoeksresultaten van de laatste surveillance. Die zullen van zodra ze beschikbaar zijn, terug te vinden zijn op de website van het ANB (www.natuurenbos.be/wildziekten).

Teamwerk

“Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is bevoegd voor de bewaking, preventie en controle van ziekten bij in het wild levende dieren in Vlaanderen. In het kader van deze bevoegdheden heeft het ANB – op vraag van het FAVV – in 2011 een surveillance naar *Trichinella* bij de vos opgestart. Deze surveillance bij de vossenpopulatie in Vlaanderen werd in 2012 uitgebreid naar *Echinococcus multilocularis*.

Binnen deze bewakingsopdracht heeft ANB een samenwerking uitgebouwd met DGZ voor de ophaling van de kadavers en staalname. In naam van het ANB wil ik DGZ hartelijk bedanken voor de goede dienstverlening, vlotte contacten en aangename samenwerking.

Het is dankzij een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen

– ANB, de jachtsector, DGZ, het Nationaal Referentie Laboratorium voor Parasieten van het ITG en het FAVV – dat de surveillances geoperationaliseerd worden en vlot verlopen.

Ik hoop op een verderzetting van een goede samenwerking.”

dr.ir. Muriel Vervaeke
Beleidsmedewerker
Wildedierenziekten ANB

Unit Gezondheidszorg

OVERZICHT ACTIVITEITEN 2012

De activiteiten van de unit Gezondheidszorg zijn erg divers. Ze omvatten de monitoring en rapportering van dierziekten en de begeleiding van ziektebestrijdingsprogramma's, de ondersteuning bij laboratoriumonderzoeken, tweedelijnsdiergeneeskunde en product- en dienstontwikkeling (PDO). Hieronder vindt u een overzicht van de kernactiviteiten van de unit Gezondheidszorg.

■ Monitoring, rapportering en sanitaire begeleiding van dierziekten

Monitoring van dierziekten is een belangrijke opdracht van DGZ. Voor het streven naar een hoge(re) gezondheid is het uiterst belangrijk om op te volgen hoe bestaande ziekten zich gedragen (frequentie, geografische spreiding, enz.) en om eventueel opduikende ziekten (emerging diseases) zo snel mogelijk op te sporen. In dit verband voert de unit Laboratorium laboratoriumonderzoeken uit, terwijl de unit Gezondheidszorg de monitoring, rapportering en begeleiding van het sanitair beleid op zich neemt.

Dankzij deze monitoringactiviteiten werd het opduikende schmallenbergvirus vorig jaar snel ontdekt in België. Ook het abortusprotocol, uitgewerkt door DGZ en Arsia en gefinancierd door het FAVV, heeft de laatste jaren zijn nut bewezen.

De unit Gezondheidszorg heeft voor het uitvoeren van deze taken zeven sub-overeenkomsten toegewezen gekregen vanuit het FAVV:

- gezondheidsadministratie: taken die in het kader van deze subovereenkomst uitgevoerd worden, zijn onder andere

de administratieve opvolging van de wintercampagne, het beheer van officiële statuten, bezoekrapporten varkens, etc.;

- opvolging prestatieijsten;
- sanitaire diergeneeskundige bewaking;
- begeleiding abortusprotocol;
- *Salmonella*-begeleiding varkens;
- *Salmonella*-begeleiding pluimvee;
- het toekennen van IBR-statuten.

In het kader van de actieve monitoring van dierziekten wordt er ook financiering voorzien vanuit het Sanitair Fonds, met name voor Veepeiler Varken en Veepeiler Rund.

■ Ondersteuning van de laboratoriumonderzoeken

De unit Gezondheidszorg levert toegevoegde waarde aan de laboratoriumonderzoeken aangevraagd in het kader van de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding (diagnostiek, monitoring). De unit zorgt voor advies met betrekking tot staalname, interpretatie van de resultaten, adviezen voor

de bedrijfsaanpak, enz. Ook de afdeling Gezondheidsadministratie biedt ondersteuning aan het laboratorium. De medewerkers van deze afdeling ontwikkelen bv. standaard analyse-aanvraagformulieren voor de programma's en rapporteren over de uitgevoerde onderzoeken.

■ Ontwikkelen en begeleiden van ziektebestrijdingsprogramma's

Voor alle diersoorten lopen er programma's. Sommige hebben een verplichtend karakter en worden geïnitieerd vanuit de overheid (FAVV), zoals *Salmonella* pluimvee en varken, of vanuit de sector (Sanitair Fonds) zoals het IBR-programma. Daarnaast zijn er vrijwillige programma's, soms gesteund vanuit het Sanitair Fonds, zoals het paratuberculoseprogramma en het aankoopprotocol, andere volledig geïnitieerd en opgevolgd door DGZ, denken we maar aan het snuffel- en schurftprogramma bij de varkens. Dierziektes evolueren en kunnen een belangrijke economische schadepost zijn voor de veehouders. Daarom zitten we niet stil en werken we samen met verschillende

Dierziektes evolueren en kunnen een belangrijke economische schadepost zijn voor de veehouders. Daarom zitten we niet stil en werken we samen met verschillende externe en interne partijen aan de ontwikkeling van nieuwe programma's en projecten.

externe en interne partijen aan de ontwikkeling van nieuwe programma's en projecten. In 2012 werd zo gestart met de voorbereiding van een BVD-programma. Alle units van DGZ werken mee aan de voorbereiding hiervan.

■ Tweedelijnsdiergeneeskunde – derde partij

Dierenartsen en veehouders kunnen een beroep doen op de unit Gezondheidszorg voor analyse en advies met betrekking tot bedrijfsproblemen (nl. tweedelijnsdiergeneeskunde) en voor bijstand bij de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding (als derde partij). In dit kader informeert de unit Gezondheidszorg de veehouders en dierenartsen o.a. via voordrachten, publicaties, elektronische nieuwsbrieven en websites.

■ Gezondheidsadministratie

Vanuit de afdeling Gezondheidsadministratie (GZA) worden de bestrijdingsprogramma's administratief aangestuurd. Voor het FAVV worden er ook vanuit deze afdeling opdrachten uitgevoerd. Daarenboven maakt de afdeling GZA voor de unit Labo kwantitatieve rapporten over de uitgevoerde analyses.

■ Product- en dienstontwikkeling

De afdeling Product- en dienstontwikkeling (PDO) heeft als doel om DGZ-breed bestaande en nieuwe projecten te begeleiden, om zo tot een efficiëntere werking en grotere klantgerichtheid te komen.

Op de volgende pagina's bespreken we de activiteiten van de verschillende afdelingen meer in detail.

GEZONDHEIDSZORG HERKAUWERS

IBR-BESTRIJDING

Begin 2012 was de start van de verplichte IBR-bestrijding een feit. Dankzij de goede ondersteuning en begeleiding door DGZ beschikte de overgrote meerderheid van de Vlaamse beslagen op dat moment over een geldig statuut. In 2012 lag de nadruk vooral op de opvolging van de vrije statuten en de begeleiding van geïnfecteerde bedrijven door advisering van een correct vaccinatieschema. Verder stimuleerden we ook de doorgroei naar een vrij statuut (I3 of I4).

In 2012 zijn er in totaal 156.810 stalen onderzocht op IBR (gE en gB ELISA). De voornaamste motieven hiervoor waren de screenings, het aankoopprotocol en de opvolgingstesten. De meeste van die screenings en opvolgingstesten gebeurden in het voorjaar en najaar van 2012 (tijdens de stalperiode). Slechts ongeveer 4 procent van de analyses onder screening was positief.

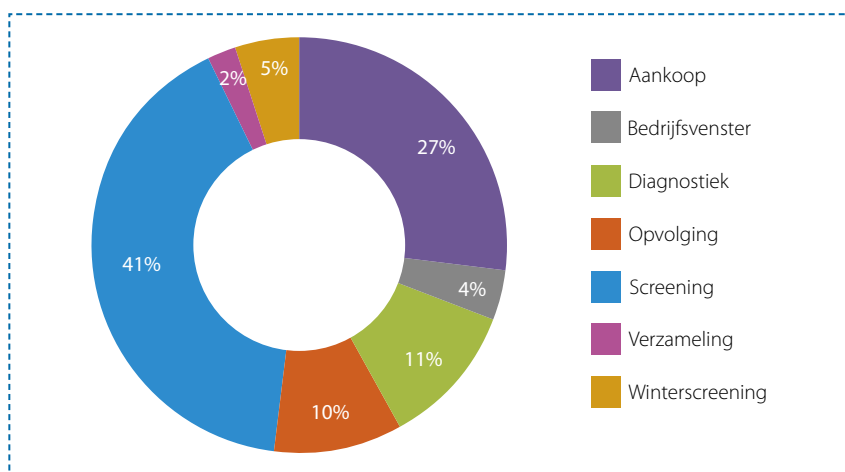
Wat betreft de 3.492 uitgevoerde opvolgingstesten voor het behoud van een I3-statuuut waren er 68 niet volledig negatief. Daarvan konden er echter 48 via het volgen van de hertestprocedure hun I3-statuuut behouden. De andere 20 stapten vrijwillig of noodgedwongen over naar het I2-statuuut. Voor het behoud van I4 zijn er in 2012 zo'n 227 opvolgingstesten uitgevoerd. Hiervan waren er 31 niet volledig negatief. 13 herwonnen hun I4-statuuut via de hertestprocedure; de overige gingen over naar het – nog steeds IBR-vrije – I3-statuuut. Van de verhandelde dieren die onderzocht zijn in het kader van het aankoopprotocol testte zo'n 8,4 procent IBR gE-positief. De financiering van de opvolgingstesten werd volledig gedragen door het Sanitair Fonds.

Voor het behoud van een I2-statuuut moet de bedrijfsdierenarts de uitgevoerde

IBR-statuuutverdeling op beslagniveau
(beslagen met minstens één dier) **en op dierniveau**

Statuuut	Aantal beslagen	Percentage van het totale aantal beslagen	Aantal dieren	Percentage van het totale aantal dieren
I1	301	1,9	4.257	0,4
I2	11.670	72,9	921.225	81,5
I2D	25	0,2	1.898	0,2
I3	3.833	23,9	195.489	17,3
I4	182	1,1	6.693	0,6
Totaal	16.011	100,0	1.130.555	100,0

gE-analyses: belangrijkste motieven

vaccinaties melden in Veeportaal. In 2012 zijn er 29.538 vaccinatiemeldingen ingevoerd in Veeportaal.

In het najaar werden – ook dankzij de steun van het Sanitair Fonds – bedrijfsvensters aangeboden aan halve prijs. Er zijn uiteindelijk 181 bedrijfsvensters uitgevoerd, waarvan 160 bedrijven verder kunnen doorgroeien naar een vrij statuut.

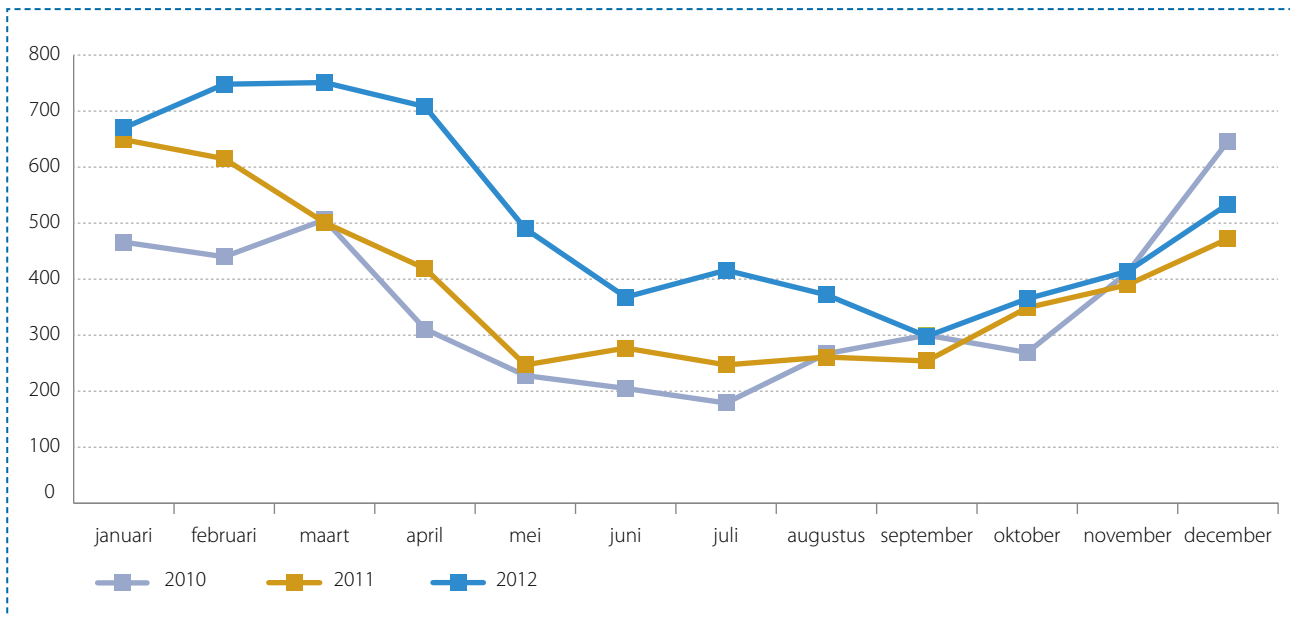
PARATUBERCULOSEPROGRAMMA

Vorig werkjaar (oktober 2011 tot juni 2012) is het paratuberculoseprogramma, dat reeds zes jaar liep, omgevormd naar een vereenvoudigd programma. Instappen voor het programma gebeurt nog steeds op vrijwillige basis, maar de drempel is verlaagd. Ondertussen is duidelijk dat deze wijziging positieve gevolgen had. Na één werkjaar steeg de deelnamegraad bij de

melkveebedrijven van 24 procent naar 36 procent. Eind 2012 (dit is halverwege het tweede werkjaar) was de deelnamegraad verder opgelopen tot 43 procent van de melkveehouders en er komen nog dagelijks nieuwe inschrijvingen bij.

DGZ staat in voor de begeleiding van de deelnemers en hun dierenartsen, en binnen de unit Gezondheidszorg is er hiervoor een halftijdse dierenarts aangesteld. Het takenpakket van deze dierenarts omvat o.a. het verspreiden van informatie via brochures, voorlichtingsvergaderingen, persberichten en de website; het opvolgen van de diagnostiek voor paratuberculose; het begeleiden van de afdeling Gezondheidsadministratie bij het toekennen van de opvolgingsniveaus en de ondersteuning van zwaar besmette bedrijven.

Aantal abortusdossiers aangeboden bij DGZ

De rundveesector besteedt steeds meer aandacht aan de bestrijding van paratuberculose. Dit gaat hand in hand met de tendens om de ziektebestrijding meer te richten naar preventie. Aangezien paratuberculose een ongeheelvrij ziekte is, is preventie van groot belang, en de communicatie binnen dit programma is hier dan ook voortdurend op gefocust.

Eind 2012 organiseerde DGZ samen met BCZ een studienamiddag over paratuberculose voor de Vlaamse regio.

Deze studienamiddag, die dierenartsen en veldwerkers een beter zicht bezorgde op de rol die ze kunnen spelen bij de aanpak van de ziekte, miste zijn doel niet. De maand volgend op deze studienamiddag noteerden we de hoogste piek in het aantal nieuwe inschrijvingen voor het programma.

ABORTUSPROTOCOL

Reeds meer dan drie jaar biedt het FAVV financiële ondersteuning voor het onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen en kleine herkauwers. Het protocol kadert in de heroriëntatie van het sanitair beleid en is de belangrijkste pijler binnen het brucellose-monitoringsprogramma. Ondertussen is reeds tweemaal gebleken dat het abortusprotocol een prima instrument is om brucellose-uitbraken snel te detecteren.

Naast het verplichte brucelloseonderzoek wordt elke verwerping eveneens onderzocht op de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus (BVD, neospora, Q-koorts, ...). Op deze manier kan elke veehouder kort op de bal spelen en daaropvolgend, de financiële verliezen ten gevolge van abortus zoveel mogelijk beperken.

Door de grote populariteit van het abortusprotocol is het aantal onderzochte verwerpingen sterk gestegen. Zo zijn er in 2012 bij DGZ meer dan 6.000 abortusdossiers behandeld. Echter, vanwege budgettaire beperkingen, zijn bepaalde analyses, die minder bijdragen tot een correcte abortusdiagnose, sinds 1 maart 2012 niet meer opgenomen in het standaard abortusprotocol. Het is wel mogelijk om het verplichte standaard abortusprotocol op vrijwillige basis (en op eigen kosten) uit te breiden met een aantal extra analyses.

Dankzij de flexibiliteit van het programma is het bovendien mogelijk om opkomende of nieuwe ziekten, zoals het schmallenbergvirus, op te sporen. Alle ophalingen en analyses binnen het protocol worden volledig vergoed door het FAVV. De dierenarts die het abortusprotocol begeleidt, verleent adviezen aan de unit Laboratorium van DGZ, en aan de dierenartsen en veehouders op het terrein.

AANKOOPPROTOCOL

Het aankoopprotocol van DGZ startte in januari 2011 en loopt ondertussen twee jaar. Het programma kwam tot stand dankzij de financiële ondersteuning van

het Sanitair Fonds en helpt de veehouder om de mogelijke insleep van dierziekten via aankopen te vermijden.

In 2012 zijn er alles samen ongeveer 27.500 aankoopprotocollen uitgevoerd op een totaliteit van 226.000 verhandelde runderen. In bijna 90 procent van de onderzochte gevallen ging het om binnenlandse aankopen en in 10 procent van de gevallen om aankopen uit brucellosevrije landen. Deelname aan dit aankoopprotocol is weliswaar vrijwillig, maar de resultaten geven aan dat dit instrument uiterst nuttig en waardevol is voor de veehouder om ziekte-insleep op het bedrijf te voorkomen. Bij de verplichte IBR-bestrijding helpt het aankoopprotocol de veehouder om zijn hoog statuut te vrijwaren bij de aankoop van dieren.

Uit resultaten van de meer dan 24.000 uitgevoerde protocollen op binnenlandse aankopen bleek dat ongeveer 8,5 procent van de aangekochte runderen positief test voor IBR gE-antistoffen, de drager van het IBR-wildvirus. Dit is een belangrijke evolutie ten opzichte van 2011 toen dit cijfer nog zo'n 14 procent bedroeg. Voor neosporose, de belangrijkste oorzaak van besmettelijke verwerpingen, scoorde ongeveer 9,5 procent van de aankopen positief op antistoffen, terwijl voor paratuberculose een kleine 1 procent van de onderzochte dieren positief was. Tot 1 procent van de onderzochte dieren

was drager van het BVD-virus. Dit toont eens te meer aan dat BVD-bestrijding één van de hoofdprioriteiten moet zijn op onze rundveebedrijven en illustreert dat een gestructureerde aanpak van BVD in de nabije toekomst een absolute noodzaak is. Meer informatie over het aankoopprotocol vindt u in de focustekst voor rundvee.

BVD, BVD-CERTIFICAAT EN GEZONDHEIDSTATUS

BVD-bestrijding gebeurde in 2012 nog steeds op vrijwillige basis. De besprekingen en het overleg met de partners om tot een gestructureerd en verplicht BVD-bestrijdingsprogramma te komen, gingen onverminderd verder. Binnen een mogelijk BVD-bestrijdingsprogramma zal het gebruik van de eartotchstaalname voor het testen van nieuwgeboren kalveren centraal staan.

Eind februari 2012 is DGZ dan ook al gestart met het vrijwillig aanbieden van de primo-identificatieoormerken met eartotchfunctie (Senior Ultra-TST van de firma Allflex) en de analyses van de eartotchstalen in het labo via de BVD-antigen ELISA-test. De eartotchstaalname met bijhorende analyses is een goede en betrouwbare methode in de diagnostiek en aanpak van BVD, en deze vrijwillige opstart is een goede voorbereiding – zowel voor DGZ als voor het veld – in de aanloop naar een verplicht BVD-programma.

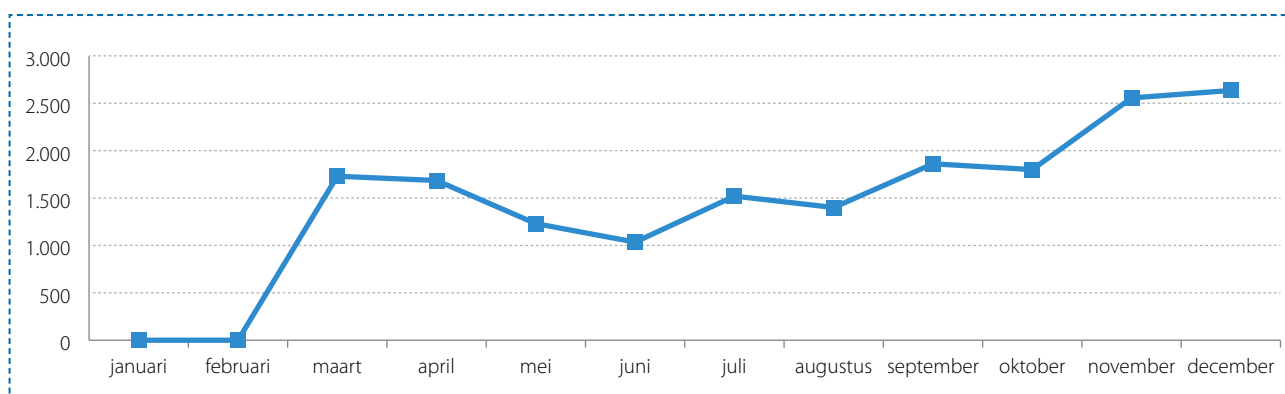

Van eind februari tot 31 december 2012 werden er in totaal reeds 17.452 BVD-oormerken besteld door 378 verschillende beslagen.

In 2012 zijn er reeds 5.464 eartotchstalen, afkomstig van 257 beslagen, ingestuurd voor analyse. Op deze beslagen zijn er 161 praktijkdierenartsen actief, die dit systeem m.a.w. reeds promoten en toepassen als instrument in de aanpak van BVD op bedrijfsniveau. Ongeveer 1,7 procent van de langs deze weg geteste kalveren bleek positief.

Naast de eartochanalyses zijn er in 2012 ook 54.996 BVD-antigen ELISA-analyses uitgevoerd op bloed, serum en orgaanstalen. In het kader van antigeendetectie zijn er ook 1.062 PCR-analyses verricht op

Evolutie aantal bestellingen van primo-oormerken met eartotchfunctie in 2012

serum, bloed en orgaanstalen (zowel individueel als gepoold per 30 of per 20). Ook gebeurde er BVD-antistoffenonderzoek voor een totaal van 7.316 dieren.

Overzicht antigeenanalyses BVD in 2012

	Antigeenanalyses BVD
Aantal geteste beslagen	7.556
Aantal positieve beslagen	721
Aantal geteste dieren	81.232
Aantal positieve dieren	1.428

Overzicht antistofanalyses BVD in 2012

	Antistofanalyses BVD
Aantal geteste beslagen	1.065
Aantal positieve beslagen	502
Aantal geteste dieren	7.316
Aantal positieve dieren	1.833

Ondertussen blijft DGZ ook de mogelijkheid aanbieden om BVD-certificaten en gezondheidsstatussen aan te vragen. De 'gezondheidsstatus rund' is een document dat alle in het LIMS geregistreerde, serologische resultaten (IBR, paratuberculose, neospora, ...) en resultaten van BVD-antigeenonderzoek (ELISA, PCR) vermeldt voor een individueel rund op een bepaald beslag. Dit document kan aangevraagd worden door de rundveehouder of de bedrijfsdierenarts en wordt in hoofdzaak gebruikt om het vrij zijn van runderen voor bepaalde dierziekten aan te tonen bij deelname aan verzamelingen (prijskamp, veiling). Het BVD-certificaat bevestigt dat er via een ELISA-antigeenonderzoek op bloed, serum of eartnotchstaal, of een BVD PCR-test geen virus is aangetroffen. Een BVD-certificaat kan aangevraagd

worden via Veeportaal. Het document wordt kosteloos via e-mail afgeleverd aan de aanvragende operator. In 2012 zijn er 1.522 gezondheidsstatussen en 402 BVD-certificaten uitgereikt.

VEEPEILER RUND

Veepeiler Rund wordt gefinancierd vanuit het Sanitair Fonds en heeft tot doel meer inzicht te verwerven zowel in bestaande rundveeziekten, die vaak veranderende patronen vertonen, als in nieuw opduikende ziekten.

In de praktijk richt Veepeiler zich op volgende activiteiten om zijn doelstellingen te realiseren:

- het efficiënt verzamelen van epidemiologische gegevens aan de hand van kortlopende en praktijkgerichte veldproeven via een uitgebreid netwerk van dierenartsenpraktijken;
- het bieden van diagnostische ondersteuning en begeleiding bij specifieke bedrijfsproblemen. Dit gebeurt aan de hand van bedrijfsbezoeken en de financiering van bijkomende analyses. In 2012 heeft Veepeiler in deze context een 50-tal bedrijven bezocht;
- het regelmatig rapporteren aan de sector via vaktijdschriften, folders, voorlichtingsavonden en de websites van DGZ en Veepeiler.

Ook in 2012 heeft Veepeiler een aantal projecten afgerond en enkele nieuwe projecten opgestart. Meer informatie hierover vindt u op www.veepeiler.be.

Deelprojecten Veepeiler afgewerkt in 2011

- Onderzoek naar de seleniumstatus op de Vlaamse melkveebedrijven: Is het resultaat van een tankmelkanalyse voor selenium een goede parameter om de status van het bedrijf in te schatten? Over dit project zijn er reeds meerdere presentaties gegeven aan dierenartsen. De resultaten verschenen ook in de vakpers.

- Tankmelkonderzoek naar het voorkomen van antistoffen tegen *Salmonella*: iets meer dan 200 *ad random* geselecteerde bedrijven werden bemonsterd; ongeveer 10 procent van deze bedrijven leverde drie maal met drie maanden tussentijd een positief tankmelkstaal.
- Met de hulp van Veepeiler onderzocht MCC het (positieve) effect van het gebruik van driehoekige tepelvoeringen met kopbeluchting.
- Het belang van het schmallebergvirus bij vroege sterfte van kalveren zonder andere symptomen: Bij 20 procent van de bij DGZ geleverde gestorven kalveren (zonder andere symptomen) is het schmallebergvirus teruggevonden.
- De relatie tussen Anaplasma en abortus werd verder onderzocht. In 2,6 procent van de onderzochte abortussen kon de kiem worden aangetoond.
- Het onderzoek naar de relatie BVD/celgetal is stopgezet. Er werden niet genoeg bedrijven gevonden met voldoende kennis over de voorgeschiedenis van de BVD-status om dit onderzoek tot een goed einde te kunnen brengen.

De resultaten van deze deelprojecten werden gepresenteerd op de studienamiddagen van Veepeiler.

Nog lopende projecten in 2012

- Onderzoek naar klinische mastitis: het voorkomen en de verspreiding van klinische uierontsteking en het identificeren van de kiemen die dit veroorzaken. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de faculteit Diergeneeskunde met steun van Veepeiler.
- Onderzoek naar de tussengastheer van leverbot, de slak. Dit project probeert de risicoweiden en de besmettingsdynamiek in kaart te brengen, met als uiteindelijk doel een goed gefundeerd predictiemodel uit te bouwen. Op deze manier zal men in de toekomst

Een praktijkgeval uit de tweedelijnsondersteuning van Veepeiler

In juni 2012 wordt Veepeiler gecontacteerd door de bedrijfsdierenarts van een melkveebedrijf dat te kampen heeft met verschillende problemen. Het bedrijf melkt ongeveer 130 koeien en past het *zero-grazing*-principe toe – de melkkoeien blijven met andere woorden zomer en winter in de stal. Het bedrijf is modern ingericht, echter met een oudere infrastructuur. Het melken gebeurt met een robot en er wordt krachtvoeder verstrekt via een krachtvoederautomaat. De vruchtbaarheid op het bedrijf lijkt in orde. Ook de parameters voor de evaluatie van de uiergezondheid (celgetal en aantal klinische mastitisgevallen) vertonen geen ernstige afwijkingen.

Wanneer de Veepeilerdierenarts het bedrijf bezoekt, zijn er meerdere koeien in de kudde zichtbaar kreupel. De conditie van de koeien is niet mooi uniform: sommige dieren zijn extreem mager, andere dan weer te vet. Gesprekken met de veehouder brengen aan het licht dat er eveneens problemen zijn bij de kalveropfok, zoals af en toe diarree, wat griep etc. De voorbije winter was er ook een lichte griepuitbraak bij het jongvee. Kort voor het bedrijfsbezoek waren er enkele abortussen, één ervan een tweeling.

De veehouder en zijn dierenarts hebben contact opgenomen met Veepeiler naar aanleiding van problemen die opdoken kort na het kalven, zowel bij de koeien als bij de vaarzen. De dieren hadden minder eetlust en de productie wilde niet op gang komen. Een aantal dieren vermagerde en kwijnde zelfs weg; in het kader van dierenwelzijn bleek euthanasie soms de enige uitweg.

Enkele weken voor het bedrijfsbezoek worden er twee kalveren blind geboren.

De veehouder en de dierenartsen willen nagaan of er BVD aanwezig is op het bedrijf. Eerst onderzoeken ze de tankmelk via PCR. Het onderzoek is negatief. Vervolgens gebeurt er een reeks onderzoeken, onder andere een jongveevenster om te kijken of het jongvee op het bedrijf recent contact heeft gehad met het BVD-virus. Negen dieren, alle jonger dan veertien maanden, worden bemonsterd. Deze dieren blijken allemaal positief voor BVD-antistoffen in het serum, wat wil zeggen dat er recent BVD-virus circuleerde op het bedrijf.

Als we alle gegevens van het bedrijf op een rij zetten, kunnen we besluiten dat het BVD-virus in dit geval de belangrijkste oorzaak is van de problemen. De veehouder en de bedrijfsdierenarts krijgen het advies om op zoek te gaan naar permanente BVD-dragers op het bedrijf. Omdat deze dragers constant massale hoeveelheden virus verspreiden en een bron zijn van blijvende besmetting, is het noodzakelijk om deze dieren te verwijderen via euthanasie of naar het slachthuis af te voeren.

Vandaag maakt het bedrijf voor de verdere opvolging van BVD gebruik van oormerken met oorbiopt. Ook al zijn er nog geen nieuwe dragers gevonden, toch raden Veepeiler en de bedrijfsdierenarts aan om dit vol te houden. De problematiek van het wegwijnen van koeien en vaarzen na het kalven is sterk verminderd. Enkel de vruchtbaarheid kan nog iets beter, maar deze problematiek heeft vooral te maken met de moeilijke bronstdetectie.

aan de hand van verschillende parameters de leverbotbesmettingsgraad in een bepaalde streek voor het volgende seizoen kunnen voorspellen.

- Onderzoek naar de jodiumstatus op zoogkoeienbedrijven. Jodium speelt immers een belangrijke rol in de afweer van het dierlijk lichaam.

Tweedelijnsdiergeneeskundige ondersteuning

In 2012 heeft Veepeiler 49 bedrijfsbezoeken afgelegd. De problematiek waarvoor men een beroep deed op Veepeiler was – net als in 2011 – zeer uiteenlopend van aard. Onregelmatigheden op het vlak van rantsoen en management lagen in bijna 30 procent van de gevallen aan de basis van de bedrijfsproblemen. Daarnaast konden er op verschillende bedrijven meerdere infectieuze agentia worden aangetoond en bleek het BVD-virus nog altijd heel belangrijk te zijn.

In 2012 verwerkte Veepeiler ongeveer 650 telefonische oproepen. 22 procent van deze contacten handelde over infectieuze aandoeningen. Bijna de helft van het totale aantal vragen over infectieuze aandoeningen had betrekking op twee ziekten, namelijk BVD (24 procent) en neospora (22 procent).

ADLO-DEMONSTRATIEPROJECT 'Verbetering van de rendabiliteit in de vleesveehouderij door beperking van de kalversterfte'

Dit project liep in nauwe samenwerking met UGent, Boerenbond, ABS, ILVO en CRV en werd gefinancierd door het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid.

De rendabiliteit van zoogkoeienbedrijven hangt in hoge mate af van het percentage kalversterfte op het bedrijf. In het kader van dit project zijn er daarom 19 bedrijven intensief opgevolgd op het vlak van kalversterfte en boekhoudkundige resultaten.

De kalversterfte was in dit demoproject relatief laag (5,2 procent), maar er bleek een grote variatie (van 1 tot 16 procent) tussen de bedrijven onderling. Diarree en griep waren de belangrijkste redenen van kalversterfte. De biestmelkverstrekking speelde een cruciale rol bij kalversterfte, maar ook selenium was een belangrijke factor. Een hoog percentage van de bedrijven was ook in contact geweest met BVD. Op sommige bedrijven bleek tot 85 procent van de kalveren behandeld met antibiotica tijdens de eerste zes levensmaanden, vaak frequent en langdurig met veel verschillende antibiotica. Dit betekent dat er meer nood is aan een betere registratie en een meer gestandaardiseerde manier van werken.

Uit de boekhoudkundige gegevens bleek dat de verliezen door sterfte de belangrijkste verklaring vormden voor de inkomensverschillen tussen de bedrijven. Ter afsluiting van dit project is er eind 2012 een brochure uitgegeven.

ADLO-DEMONSTRATIEPROJECT 'Veel geblaas en te weinig wol'

Begin 2012 is het ADLO-demonstratieproject 'Veel geblaas en te weinig wol' van start gegaan met drie partners: DGZ, de Vlaamse Schapenhouderij en Thomas More Kempen (voorheen KHK Geel). Het project concentreert zich op volgende onderwerpen: huidparasieten bij schapen, huidmadenziekte of myiasis en scheertechnieken en scheermanagement.

In het voorjaar van 2012 is er een enquête gestuurd naar 350 schapenhouders; de responsgraad was behoorlijk. De projectpartners organiseerden ook drie discussieavonden waarop ze met de schapenhouders en scheerders van gedachten konden wisselen. Dit leverde de projectpartners heel wat inspiratie voor het verdere onderzoek.

De dierenarts van DGZ bezocht negen bedrijven met huidparasieten om de

oorzaak van de problematiek te achterhalen en een behandeling voor te stellen. In 2013 zal het project afgerond worden met vijf demonstratiedagen, een brochure en een poster in verband met scheertechnieken.

ZWOEGERZIEKTE BIJ SCHAPEN

In het kader van de certificering voor zwoegerziekte dienen schapenhouders bloedmonsters te laten onderzoeken bij DGZ. De antistoffen voor de aandoening worden met een ELISA-test opgespoord. In 2012 heeft DGZ 3.733 schapen onderzocht afkomstig van 223 beslagen. Vooral stamboekfokkers hebben interesse voor het bestrijdingsprogramma. De overgrote meerderheid van de deelnemers is reeds lang zwoegervrij gecertificeerd.

Op 28 beslagen is minstens één antistofpositief dier aangetroffen. Dit kunnen besmette dieren zijn, maar het komt ook voor dat niet-besmette dieren een positief ELISA-resultaat vertonen. Dit laatste is te wijten aan de specificiteit van de ELISA-test. Met een specificiteit van 99 procent is de test goed, maar niet perfect. Om hiervoor een oplossing te bieden heeft het FAVV een beslissingsboom opgesteld met bijkomende analyses in het CODA. De doorlooptijd van de beslissingsboom is teruggebracht van zes maanden naar zes weken. Het valt te verwachten dat deze nog korter zal worden, zodat een herbemonstering onmiddellijk na de monitoring mogelijk zal zijn.

CAPRINE ARTRITIS ENCEPHALITIS (CAE) BIJ GEITEN

Het bestrijdingsprogramma voor CAE is identiek aan dat van de zwoegerziekte bij schapen. De deelnamegraad ligt beduidend lager dan bij de schapenhouders. In 2012 zijn er op 32 beslagen 216 geiten onderzocht. Op zeven beslagen was er minstens één antistofpositief dier. Ook voor CAE heeft het FAVV een beslissingsboom uitgewerkt als oplossing voor de vals-positieve resultaten.

GEZONDHEIDSZORG VARKENS

SALMONELLA ACTIEPLAN

Het *Salmonella* Actieplan voor varkens is opgestart in 2007. Sinds de start zagen we over de jaren heen een daling van het aantal risicobedrijven. Echter, in 2012 werd deze tendens omgebogen: het aantal bedrijven aangeduid als risicobedrijf steeg weer tot op het niveau van 2010.

In 2012 werden er in totaal 144 bedrijven aangeduid als *Salmonella*-risicobedrijf. Bij 92 bedrijven ging het om een eerste aanduiding, terwijl 52 bedrijven hervielen als *Salmonella*-risicobedrijf. Ook de gemiddelde S/P-ratio's vertoonden opnieuw een stijging in 2012. Ongeveer de helft van de risicobedrijven bevond zich in de provincie West-Vlaanderen, iets minder dan een kwart in Oost-Vlaanderen en nog bijna een kwart in Antwerpen. In Limburg en in Vlaams-Brabant werden er telkens slechts zeven bedrijven aangeduid als risicobedrijf. Deze verdeling stemt overeen met de geografische spreiding van de varkenspopulatie in Vlaanderen.

Het *Salmonella* Actieplan baseerde zich in 2012 nog steeds op de aanwezigheid van antistoffen tegen *Salmonella* in het bloed van varkens, genomen door de bedrijfsdierenarts in het kader van

Evolutie van de gemiddelde S/P-ratio's per provincie

	Antwerpen	Limburg	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant
2007	0,51	0,39	0,28	0,36	0,47
2008	0,54	0,49	0,39	0,46	0,51
2009	0,44	0,41	0,30	0,35	0,38
2010	0,37	0,33	0,25	0,29	0,31
2011	0,35	0,28	0,28	0,31	0,26
2012	0,44	0,33	0,33	0,35	0,40

het aueszky-bewakingsprogramma. Deze onderzoeken worden enkel uitgevoerd op vleesvarkens op bedrijven die over minstens 30 vleesvarkensplaatsen beschikken. In de komende jaren zal het *Salmonella* Actieplan echter worden aangepast.

CERTIFICERING SCHURFTVRIJ EN PASTEURELLA DNT-GESCREEND

De basisprincipes van de programma's certificering Schurftvrij en Pasteurella DNT-gescreend zijn in 2012 behouden. De deelnemende bedrijven worden jaarlijks meermaals gecontroleerd door middel van serumstalen (bij schurft) of neusswabs (bij atrofische rhinitis). Voldoende aandacht voor bioveiligheid op het bedrijf blijft cruciaal voor het behouden van de certificaten. In 2012 verloren enkele bedrijven hun

'Pasteurella DNT-gescreend certificaat' omwille van ongunstige resultaten op neusswabs. De volledige lijst van gecertificeerde bedrijven is te vinden op de website van DGZ. In 2012 is er gestart met de voorbereidingen voor een vernieuwd en uitgebreider reglement voor het certificaat 'Pasteurella DNT-gescreend', dat in de loop van 2013 in voege zal treden.

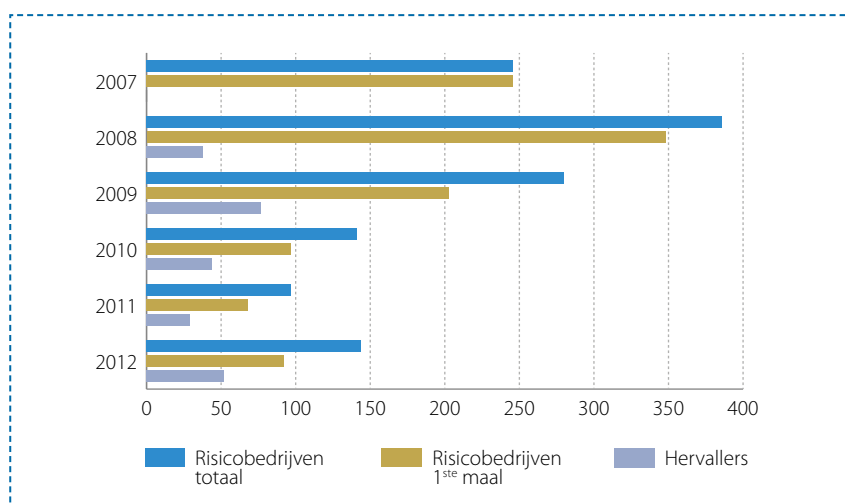
CERTIFICERING PRRSv-VRIJ KI-CENTRUM

In 2012 behielden vijf KI-centra hun A-certificaat als volledig PRRSv-vrije site. Infrastructurele maatregelen gericht op het voorkomen van de insleep van het virus, een strikt aankoopbeleid en een intensief opvolgingsprogramma zijn nog steeds de drie grote pijlers waarop het programma berust.

FOD-PROJECT PRRSv OP VLAAMSE KI-CENTRA

In november 2012 ging er een nieuw project van start, dat gefinancierd wordt vanuit het Sanitair Fonds. PRRSv heeft enerzijds een enorme impact op de gezondheidsstatus van de varkensbedrijven (verlaagde immuniteit, ademhalingsproblemen, vruchtbaarheidsaandoeningen, sterfte) en veroorzaakt anderzijds grote financiële verliezen (te wijten aan kosten voor vaccinatie en productieverliezen zoals een verhoogde sterfte, gestegen voederconversie, gedaalde groei, daling van het productiegetal, etc.).

Evolutie aantal *Salmonella*-risicobedrijven

Tot op heden is eradicatie in een Vlaamse context nog geen optie. Een belangrijke bron van besmetting van de zeugen is overdracht van de ziekte via het sperma. In een eerste fase van een aanpak van PRRSv op nationaal niveau is er onder andere in Vlaanderen geïnventariseerd wat de PRRS-status van de KI-centra is. Zijn de beren allemaal besmet en hebben ze dan ook antistoffen? Of is er nog een pool van PRRS-vrije beren in Vlaanderen? En wordt er gevaccineerd in de KI-centra?

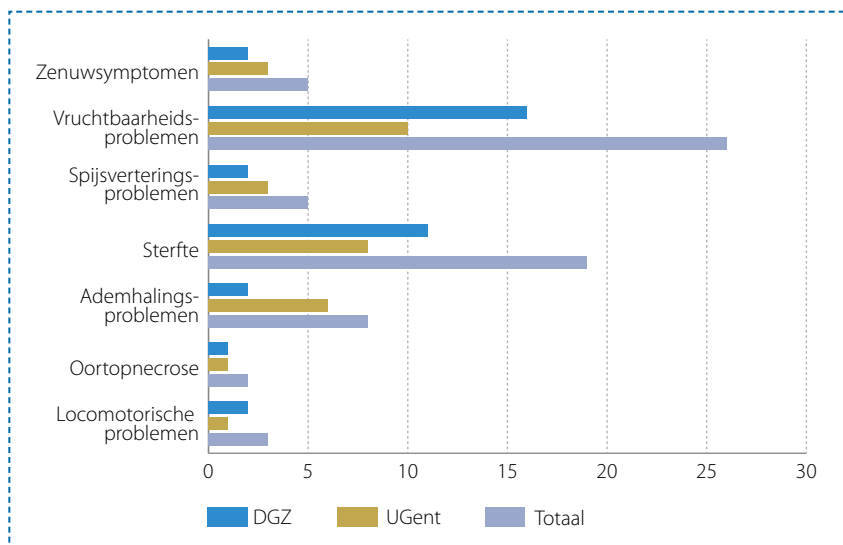
In Wallonië heeft de universiteit van Luik samen met Arsia reeds een studie uitgevoerd naar het voorkomen van PRRS op de Waalse varkensbedrijven.

Voor het uitvoeren van dit project krijgt DGZ gedurende anderhalf jaar een kwart vte dierenarts ter beschikking. Om een algemeen beeld te krijgen van de Vlaamse KI-centra heeft DGZ in samenwerking met CCDD-ERA in 2012 een enquête opgesteld. Deze enquête is ondertussen afgenomen bij elk van de 33 actieve KI-centra; dit gebeurde ter plaatse op het bedrijf. In 2013 zullen alle beren die aanwezig zijn in de KI-centra en alle beren in quarantaine onderzocht worden op de aanwezigheid van antistoffen tegen PRRSv.

AUJESZKY

Nadat België in 2011 de 'artikel 10-status' (d.w.z. officieel vrij) voor de ziekte van Aujeszky behaald heeft, kregen alle Belgische varkensbedrijven in 2012 een A4-statuut. Het aujeszky-programma is voorlopig echter nog steeds van kracht: alle bedrijven zijn verplicht om elke vier maanden bloedstalen van zeugen en vleesvarkens te laten onderzoeken om uit te sluiten dat er antistoffen tegen aujeszky aanwezig zijn. In 2012 heeft DGZ bijna 260.000 stalen onderzocht in het kader van de aujeszky-bestrijding.

Redenen van aanvraag van tweedelijsbezoek Veepeiler

VEEPEILER VARKEN

Veepeiler Varken wordt gefinancierd door het Sanitair Fonds en loopt in samenwerking met de faculteiten Diergeneeskunde van de universiteit Gent en de universiteit Luik. Het doel van Veepeiler Varken is om meer inzicht te verwerven in bestaande varkensziekten en kort op de bal te spelen bij eventueel nieuwe aandoeningen. Deze doelstellingen worden in de praktijk gerealiseerd door:

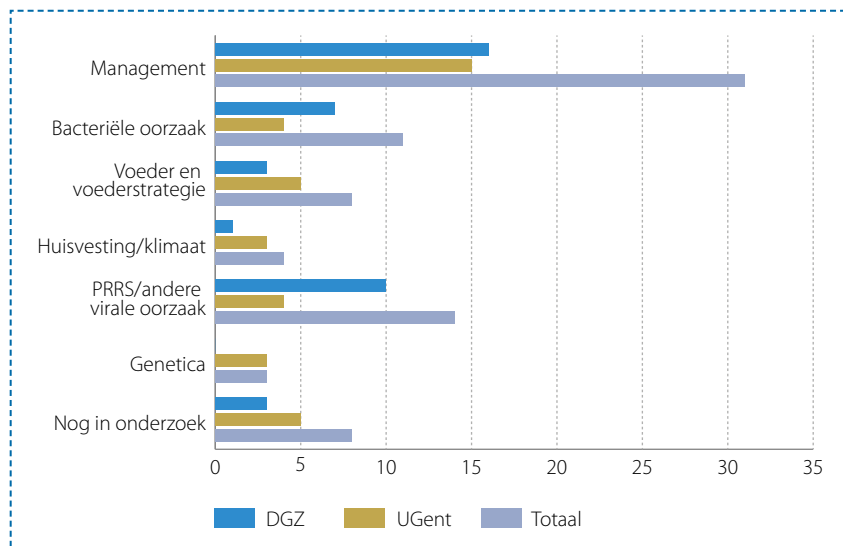
- het ondersteunen en opvolgen van varkensbedrijven met specifieke problemen aan de hand van bedrijfsbezoeken en bijhorende diagnostische analyses;

- het opstellen van korte en praktijkgerichte onderzoeksprojecten met het oog op het verzamelen van epidemiologische gegevens;
- het op regelmatige basis rapporteren van de resultaten via vaktijdschriften, folders, voorlichtingsavonden en de website van Veepeiler Varken.

Tweedelijsbedrijfsbezoeken Veepeiler Varken

In 2012 zijn er in totaal 94 bedrijfsbezoeken uitgevoerd in het kader van Veepeiler, waarvan 51 door een dierenarts van DGZ en 43 door een dierenarts van de faculteit Diergeneeskunde van UGent.

Vermeedelijke diagnose tweedelijsbezoeken Veepeiler Varken

De voornaamste redenen om een bedrijfsbezoek door Veepeiler aan te vragen, waren vruchtbaarheidsproblemen en sterfte (in de kraamstal en de batterij). De voornaamste problemen die werden vastgesteld waren te wijten aan het management en PRRSv.

Deelprojecten Veepeiler afgewerkt in 2012

- Vergelijking doeltreffendheid en invloed op de biggen van verschillende strategieën bij partusinductie.
- Onderzoek naar vezelrijk dieet bij vleesvarkens op kolonisatie van bacteriën in de darm, dagelijkse groei en karkaskwaliteit.
- Studie naar het percentage uitscheiders van *Brachyspira hyodysenteriae*. Door middel van een uitgebreide bemonstering is getracht om het nut van preventieve staalnames vast te leggen en te bepalen welk percentage dieren op een besmet bedrijf kiemen uitscheidt.
- Onderzoek van reforme zeugen in het slachthuis. Wat zijn de voornaamste redenen van afvoer bij zeugen?

In 2012 lopende deelprojecten Veepeiler

- Laag geboortegewicht bij biggen: wat nu? Dit project gaat na in welke mate het geboortegewicht een invloed heeft op de productie- en gezondheidsparameters van biggen tot de slachtleeftijd.
- Project rond mycobacteriën bij varkens. Het voorkomen van mycobacteriën bij varkens wordt in het slachthuis onderzocht.
- Studie naar lordose bij het varken. Bedoeling van dit onderzoek is na te gaan of de kromme rug bij varkens een genetische oorzaak kan hebben.
- Project dat onderzoekt welke micro-organismen vandaag betrokken zijn bij speendiarree op Vlaamse varkensbedrijven. Bovendien bekijkt

het welke types van *Escherichia coli* een belangrijke rol spelen bij speendiarree.

- Een project rond slachthuisstaalname, dat nagaat of het logistiek en administratief mogelijk is om in België slachthuisbemonstering in te voeren bij vleesvarkens.
- Het abortusprotocol heeft als doel een etiologische diagnose te stellen bij late verwerpingen en een overzicht te krijgen van de meest voorkomende (niet-) infectieuze oorzaken in Vlaanderen.

DEMOPROJECT

'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf'

Met steun van de Vlaamse overheid ging op 1 oktober 2010 het ADLO-demoproject 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf' van start. In samenwerking met de faculteit Diergeneeskunde van UGent, Thomas More Kempen (voorheen KH Kempen), KU Leuven, Hogeschool Gent, PVL Bocholt en ILVO Dier wordt de uitval van biggen in de kraamstal onderzocht. Nadat in 2010 en 2011 op 15 bedrijven met een hoog uitvalpercentage in het kraamhok de problematiek in beeld was gebracht en adviezen waren gegeven om de uitval te laten dalen, is er in 2012 geëvalueerd of de verstrekte adviezen ook leidden tot het gewenste resultaat. Daarnaast zijn er vijf bedrijven bezocht met weinig uitval in de kraamstal, dit om een vergelijking te maken tussen de twee types van bedrijven.

Nadat alle resultaten van het project verzameld waren, zijn de varkenshouders die hadden deelgenomen aan het project samengekomen op twee discussienamiddagen. Dit was een succesvol concept, met een goede opkomst.

In het najaar vonden er nog twee afsluitende studienamiddagen plaats. Dat uitval van biggen in het kraamhok een

'hot item' is, bewees de talrijke opkomst van veehouders, dierenartsen en voorlichters. Op beide locaties samen waren er ongeveer 200 aanwezigen.

Tot slot werd er ook een flyer ontwikkeld, die ter beschikking wordt gesteld op beurzen en een informatieve brochure. Beide documenten zijn terug te vinden op de website van DGZ.

ADEMHALINGSPROTOCOL

In maart 2012 ging het ademhalingsprotocol van start. Dit protocol kadert in het vernieuwde sanitaire beleid van het FAVV. Het doel van dit protocol is om ademhalingsziekten bij varkens in kaart te brengen en dit met de nadruk op Influenza. Dit protocol kadert in de epidemiologische opvolging en bewaking van de varkenssector.

Het ademhalingsprotocol kan uitgevoerd worden op maximaal twee varkens per beslag/ronde. Voorwaarde is dat het beslag te kampen heeft met acute ademhalingsproblemen bij vleesvarkens van meer dan 20 kilogram. Op deze dieren worden er naast een autopsie nog een reeks bijkomende onderzoeken uitgevoerd om een correcte diagnose te kunnen stellen. Het betreft hier histologie, bacteriologisch onderzoek (waaronder een cultuur voor App), een antibiogram van de aanwezige kiemen, PCR voor griep, *Mycoplasma hyopneumoniae*, PRRS (met een onderscheid tussen de Amerikaanse en de Europese stam) en circovirus. Een staal dat positief tekent voor de PCR-test op griep, wordt doorgestuurd naar de faculteit Diergeneeskunde van UGent om aan de hand van virusisolatie de juiste stam te identificeren.

In 2012 werden er in totaal 60 ademhalingsprotocoldossiers opgesteld: 50 kadavers en 10 longpakketten. Het ademhalingsprotocol loopt nog door in 2013.

GEZONDHEIDSZORG PLUIMVEE

SALMONELLA ACTIEPLAN

Sinds 1 december 2011 mag gevogeltevlees afkomstig van kippen en kalkoenen enkel als vers vlees verkocht worden indien het negatief is voor *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium. Vlees positief voor één van deze twee *Salmonella*-serotypes moet een hittebehandeling ondergaan vooraleer het in de handel komt. Bij fokpluimvee is sinds 3 juni 2012 *Salmonella* Paratyphi B varians Java (kortweg *Salmonella* Java genoemd) toegevoegd aan de lijst van wettelijk te bestrijden serotypes *Salmonella*. Voor dit serotype gelden nu bij fokpluimvee dus dezelfde maatregelen als voor de overige vijf wettelijk te bestrijden serotypes (*Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow, *Salmonella* Hadar). Verwacht wordt dat dit op termijn zal leiden tot een daling van het hoge aantal tomen vleeskuikens dat jaarlijks positief is voor *Salmonella* Java.

Zowel bij braadkippen, leghennen als fokpluimvee is een swabstaalname tijdens de leegstand een van de te nemen maatregelen indien een analyse positief is voor *Salmonella*. Met deze swabstaalname wordt nagegaan of *Salmonella* nog aanwezig is in de stal na reiniging en ontsmetting tijdens de leegstand. In 2012 is DGZ gestart met het aanbieden van een alternatief staalnameprotocol. In het focusartikel voor pluimvee vindt u hierover meer informatie.

Bij de bestrijding van *Salmonella* in de pluimveesector draagt elke schakel zijn verantwoordelijkheid. Om de veehouders te helpen hun bedrijf *Salmonella*-vrij te houden of te maken, heeft DGZ een *Salmonella* Actieplan uitgewerkt. Dit draaiboek voor de aanpak van *Salmonella* op pluimveebedrijven is beschikbaar op de websites van DGZ, Arsia en het FAVV en wordt jaarlijks geactualiseerd.

AVIAIRE INFLUENZA (AI)

In 2012 is België vrij gebleven van vogelgriep. Gezien het economisch belang van deze ziekte voor de pluimveesector en vooral omdat we hier te maken hebben met een zoönose, is een goede monitoring erg belangrijk. Deze monitoring geeft aan de dierenartsen de gelegenheid om dieren aan te bieden in het laboratorium van DGZ voor screening op aviaire influenza via autopsie.

NEWCASTLE DISEASE (ND)

Bij professioneel gehouden pluimvee zijn er ook in 2012 geen uitbraken geweest van Newcastle Disease (ND). Dankzij de invoering van de verplichte vaccinaties zijn er geen gevallen van ND meer geregistreerd bij professioneel gehouden pluimvee en zijn er na 1998 ook geen gevallen van ND meer vastgesteld bij particuliere houders. Bij duiven zijn er in 2012 wel acht gevallen van duifspecifieke stammen (paramyxovirus) geconstateerd. Vandaar het belang van correcte vaccinatie bij deze vogels.

Filip Huysman

Wat heeft u gedreven om lid te worden van de raad van bestuur van DGZ?

Vanuit de Boerenbond hebben ze me gevraagd om bestuurder te worden bij DGZ, waar ik ook lid ben van de adviescommissies pluimvee en varkens. Ik vind het goed dat DGZ dicht bij de veehouders staat en de brug vormt met de overheid. DGZ zit aan de bron en zou alle informatie die ze op de één of andere manier verkrijgt, bv. over pluimvee, nog meer kunnen bundelen en doorspelen naar de sector, zodat de sector hieruit kan leren. DGZ blijft ook een belangrijke schakel in crisissituaties en speelt ontegensprekelijk een voorname rol bij het opstellen en opvolgen van diverse monitoringprogramma's.

Wat vindt u van recente wijzigingen in de regelgeving, zoals die op het vlak van dierenwelzijn en het feit dat vlees vrij moet zijn van *Salmonella*?

Voor bepaalde veehouders is de verplichte omschakeling naar groepshuisvesting voor zeugen de druppel die de emmer doet overlopen. Zij werpen de handdoek in de ring. Allemaal zullen we die omschakeling wel voelen in onze portemonnee, maar op termijn zal het resultaat gunstig zijn.

Dat het vlees clean moet zijn voor het slachten, kan ik alleen maar toejuichen. Als *Salmonella* een bedreiging vormt voor de mens, vind ik het niet meer dan normaal dat we de puntjes nog meer op de i zetten. Maar die maatregelen hebben enkel zin als ook de andere landen volgen – binnen en buiten Europa. In België mogen we fier zijn dat we een gecontroleerd product van de beste kwaliteit afleveren. Als sector zijn we goed bezig.

Over Filip Huysman

Filip Huysman baat samen met zijn echtgenote een varkens- en pluimveebedrijf uit op twee locaties. Op de hoofdlocatie in Evergem bij Gent huizen er 290 zeugen, 1.200 vleesvarkens en 600 biggen en op de tweede locatie, in Aalter, zijn er nog eens 1.200 vleesvarkens en 600 biggen, en 50.000 vleeskippen. Filip Huysman is lid van de raad van bestuur, en van de adviescommissies pluimvee en varkens van DGZ.

“We leveren producten van topkwaliteit en hebben bijzonder veel knowhow. Die troeven moeten we blijven uitspelen.”

Hoe staat u tegenover het gebruik van antibiotica?

Op het bedrijf gebruiken we zelf zo weinig mogelijk antibiotica, enkel in geval van nood. Hebben de dieren darmproblemen, dan voegen we eerst wat azijn aan het drinkwater toe. Je moet weten dat medicatie duur is en dat veehouders die gewoonlijk niet zonder reden toedienen. Ik ben echter geen voorstander van het individueel in kaart brengen van het antibioticagebruik op de bedrijven. Ik vrees dat bepaalde bedrijven die te goeder trouw zijn, dan gevisieerd zullen worden. Soms is het gebruik van antibiotica nu eenmaal niet te vermijden...

Hoe kan de sector zich wapenen voor de toekomst?

Als sector moeten we aan één zeel trekken en ijveren voor correcte prijzen voor onze producten. Volgens mij moeten we de voedselproductie binnen de landsgrenzen houden. Als we afhankelijk worden van het buitenland, dan verwacht ik dat de prijzen alleen maar zullen stijgen. Er blijft plaats voor de veehouderij in ons landje: we leveren producten van topkwaliteit en we hebben bijzonder veel knowhow. Die troeven moeten we blijven uitspelen.

Ook denk ik dat de boeren zelf iets kunnen doen. Misschien moeten ze eens wat meer achter hun bureau zitten: rekenen, cijferen, onderhandelen. Ik merk wel dat de boeren vandaag al meer tijd besteden aan hun administratie dan tien jaar geleden en dat vind ik een positieve evolutie.

AFDELING GEZONDHEIDSADMINISTRATIE

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten van de afdeling Gezondheidsadministratie.

WINTERCAMPAGNE 2011-2012 (in opdracht FAVV)

In het kader van de wintercampagne 2012 waren er 781 opdrachten voor bloedname – blauwtong-sentinel, winter-screening IBR en serumbank, en brucellose en leucose – en 1008 opdrachten voor tuberculatie. Alles samen ging het om 1.789 opdrachten voor 1.663 beslagen die verstuurd zijn naar 426 bedrijfsdierenartsen. De dierenartsen ontvingen de opdrachten via e-mail, terwijl de rundveehouders een brief kregen met informatie over de op hun bedrijf uit te voeren opdrachten.

De afdeling Gezondheidsadministratie verzorgt voor deze campagne de communicatie naar en aansturing van de dierenartsen. Concreet ontvangt elke betrokken bedrijfsdierenarts een pakket met volgende documenten: de procedure opgesteld door het FAVV, de instructies voor de bedrijfsdierenarts,

de opdrachtenlijst (overzicht van de opdrachten voor de betrokken dierenarts), gepersonaliseerde analyseaanvraagformulieren en gepersonaliseerde tuberculatieformulieren.

Verder volgt de afdeling Gezondheidsadministratie de vordering van de campagne op en rapporteert hierover naar het FAVV (aantal uitgevoerde analyses en tuberculaties en de resultaten). Indien nodig worden er ook herinneringen gestuurd naar de betrokken dierenartsen.

PRESTATIELIJSTEN DIERENARTSEN (in opdracht van het FAVV)

Voor elke dierenarts wordt er per kwartaal een prestatie lijst aangemaakt. Een prestatie lijst is een lijst van opdrachten die de bedrijfsdierenarts uitvoert in opdracht van het FAVV, en waarvoor hij ook een vergoeding ontvangt.

Vanaf het eerste kwartaal 2012 zijn de prestatie lijsten uitgebreid met de prestaties geleverd in het kader van de blauwtong- en tuberculosebestrijding en met de bezoeken op varkensbeslagen in het

kader van de epidemiologische bewaking (bezoekrapporten). De prestatie lijsten worden opgemaakt aan de hand van de betrokken laboratorium-, tuberculatie- en saniteldossiers die elektronisch zijn getoetst op een aantal criteria afgesproken met het FAVV.

Er worden per prestatie lijst, met een tussentijd van ongeveer drie weken, twee ontwerpversies en één definitieve versie aangemaakt. De ontwerpversies geven de dierenarts de gelegenheid om eventuele administratieve tekortkomingen of fouten in de dossiers te laten rechtzetten zodat een correcte definitieve prestatie lijst aangemaakt kan worden. Op basis van de definitieve prestatie lijst maakt de dierenarts zelf zijn vergoedingstaat en factuur op, en dient deze in bij de PCE.

In 2012 heeft DGZ, in samenspraak met het FAVV, gewerkt aan het online beschikbaar stellen van de prestatie lijsten en het online doorgeven van de facturatiegegevens. Papier documenten worden zo overbodig. In het eerste kwartaal van 2013 treedt deze tool in werking. Voor alle betrokkenen betekent dit een administratieve vereenvoudiging.

ADMINISTRATIEF AANSTUREN BESTRIJDINGSPROGRAMMA'S IBR EN PARATUBERCULOSE

De afdeling Gezondheidsadministratie stuurt de bestrijdingsprogramma's IBR en paratuberculose administratief aan. Concreet betekent dit dat we een beslag opvolgen vanaf de inschrijving tot de toekenning en het behoud van een gezondheidsstatus. Gezien het grote aantal beslagen betrokken bij deze programma's maken we gebruik van specifieke softwaremodules die toelaten efficiënter te werken.

Overzicht opdrachten wintercampagne

Aard van de opdracht	Aantal opdrachten
Procedure E612 Luik 1: BT-SENTINEL	149
Procedure E612 Luik 2: WINTERSCREENING	259
Procedure E612 Luik 3: BRU-WC	373
BRU-WC, HERD NO ABORTION	308
BRU-WC, OPVOLGING ABORTUS	2
BRU-WC, OPVOLGING HAARD	14
BRU-WC, TRACING IMPORT	49
Procedure E612 Luik 4: TUBERCULINATIE	1.008
TUB-VR>24M + TRACING IMPORT	2
TUB-VR>24M	358
TUB->6W + TRACING IMPORT	5
TUB->6W	603
TRACING IMPORT	40
Totaal	1.789

AFDELING PRODUCT- EN DIENSTONTWIKKELING

In 2012 is de projectwerking zoals opgestart in 2011 verder gezet. Sinds 2011 worden alle ideeën om bestaande processen, producten en diensten te verbeteren, of om nieuwe producten of diensten te realiseren beschreven in een jaarplan. In deze jaarplannen wordt uitgelegd wat de doelstellingen zijn, en hoe het jaarplan kan bijdragen aan het realiseren van de strategische doelstellingen van DGZ. Ook worden de verwachte kosten voor de realisatie ervan en de verwachte (klant)opbrengsten in kaart gebracht.

Vanuit de verschillende units binnen DGZ waren er eind 2011 81 jaarplannen ingediend. Uit deze 81 jaarplannen zijn er door het managementteam en de raad van bestuur 41 jaarplannen weerhouden om als project – onder het beheer van de afdeling Product- en Dienstontwikkeling (PDO) – te worden uitgevoerd. Van nog eens 9 jaarplannen is bovendien besloten om deze binnen de gewone operationele werking op te nemen.

In totaal zijn er vanuit de afdeling PDO in 2012 47 projecten opgevolgd. Naast de 41 jaarplannen betreft dit 4 projecten die nog lopende waren van in 2011, en 2 projecten die zijn opgestart zonder dat hiervoor een jaarplan werd ingediend. Om deze jaarplannen te realiseren, werd ingeschat dat ongeveer een miljoen euro aan investeringen nodig zou zijn, en rond de 2000 interne mandagen, wat neerkomt op 9,5 vte.

Zowel het aantal jaarplannen als de ingeschatte intern benodigde inzet om deze te realiseren waren gelijkaardig aan die van 2011. DGZ blijft zeer ambitieus in haar plannen om verbeteringen en vernieuwingen te verwezenlijken, om op deze manier een betere dienstverlening te kunnen leveren aan onze klanten. Het vrijmaken van 9,5 vte om deze projecten effectief in de praktijk om te zetten en daarnaast de operationele werking te kunnen blijven garanderen, blijft echter een zeer moeilijke oefening.

In 2012 is er vanuit de afdeling PDO ook hard gewerkt aan het opzetten van een DGZ-brede projectmethodologie. Door het toepassen van deze methodologie hopen we in 2013 onze projectwerking nog verder te professionaliseren, zodat we meer rendement kunnen halen uit onze projecten, en ook het soms moeilijke evenwicht tussen projectwerking en operationele taken beter beheersbaar te maken.

REALISATIES IN 2012

Van de 47 projecten die zijn goedgekeurd voor uitvoering hebben we er in 2012 16 volledig kunnen realiseren. Daarnaast zijn er 19 projecten die nog in uitvoering zijn en in de loop van 2013 zullen worden afgerond. Hieronder worden de belangrijkste realisaties kort toegelicht.

Binnen I&R zijn er een aantal wijzigingen in Ares gerealiseerd. Het proces om anomalieën in Sanitel op te volgen en te behandelen is geoptimaliseerd. Daarnaast is ervoor gezorgd dat we de wetswijzigingen in verband met aankooponderzoeken op een correcte manier kunnen toepassen.

Ook zijn er binnen I&R belangrijke stappen gezet in het centraliseren van de helpdesk en het vergoten van de klantgerichtheid door het centraal beheren van alle klantencontacten. In 2012 zijn de vereisten voor dit klantenbeheersysteem in kaart gebracht en is het nieuwe helpdesksysteem geselecteerd. Ook is er eind 2012 gestart met de implementatie van

dit systeem. De verwachting is dat het systeem half 2013 in gebruik zal worden genomen.

Om op een goede en efficiënte manier invulling te kunnen geven aan de nieuwe afspraken die er zijn gemaakt met het FAVV over het versturen en factureren van de prestatielijsten, zijn er binnen de afdeling Gezondheidsadministratie van de unit Gezondheidszorg een aantal automatiseringsprojecten opgestart.

Inmiddels krijgen de praktijkdierenartsen het uitgebreide overzicht van de prestaties waarvoor zij een vergoeding van de overheid kunnen ontvangen, volledig geautomatiseerd elk kwartaal in hun mailbox. We werken daarnaast samen met het FAVV ook aan een applicatie waarmee de facturatiegegevens op een snelle en eenvoudige manier digitaal kunnen worden aangeleverd aan het FAVV, waardoor deze vergoedingen in de toekomst sneller en eenvoudiger kunnen worden uitbetaald aan de dierenartsen.

In 2012 zijn binnen de unit Gezondheidszorg, samen met de units Labo en I&R ook heel veel zaken gerealiseerd om BVD-onderzoeken te kunnen uitvoeren op oorbiopten. In 2013 zal er verder gewerkt worden aan BVD-bestrijding, en zal er samen met onze partners worden gewerkt aan het opzetten van een verplicht BVD-bestrijdingsprogramma.

Binnen de afdeling PDO stond het project om de projectwerking binnen

In 2013 zullen we de projectwerking nog verder professionaliseren. Zo kunnen we met dezelfde capaciteit nog meer rendement uit onze projecten halen.

DGZ verder te optimaliseren centraal. Hier verwachten we in 2013 de resultaten van te zien.

Binnen de unit Labo is er verder gewerkt aan het omschakelen naar de in 2011 geïntroduceerde rapporteringstool Cognos. De bestaande rapporten, werkdocumenten en applicaties zijn inmiddels voor het grootste deel omgezet. Tijdens deze oefeningen zijn ook meteen een aantal verbeteringen doorgevoerd, zowel in de rapporten zelf als in de werkprocessen die met deze rapporten samenhangen.

Een andere realisatie binnen de unit Labo is dat we in 2012 geaccrediteerd zijn om chemisch wateronderzoek uit te voeren. Naast de accreditatie zelf, hebben we er ook voor gezorgd dat het accreditatieproces geoptimaliseerd is, zodat we toekomstige vergelijkbare accreditaties sneller en volledig in eigen beheer kunnen uitvoeren.

Daarnaast zijn er binnen Labo een aantal trajecten gestart die in 2013 zullen

worden afgerond. De upgrade van ons labosysteem (Lims), de verdere uitbreiding van de webapplicatie, om met name de werking op dispatching verder te optimaliseren, en het vereenvoudigen van de interne administratieve opvolging van de verschillende laboprojecten.

Vanuit de unit Algemene Diensten zijn al onze databanken gemigreerd naar nieuwe software en hardware. Door dit project hebben we opnieuw de garantie dat onze gegevens, die van kritisch belang zijn voor DGZ, ook de komende jaren op een veilige, performante en ondersteunde manier gewaarborgd zijn. Ook de back-up van onze gegevens is in 2012 geoptimaliseerd.

Binnen de afdeling Financiële zaken is er in 2012 grote vooruitgang geboekt in het transparanter maken van de financiële gegevens en deze op een goede manier beschikbaar te maken in de rapporteringstool Cognos. Ook zijn er verdere stappen gezet in het in kaart brengen van de verschillende facturatiestromen binnen DGZ.

CONCLUSIES

Ook in 2012 is gebleken dat er binnen DGZ continu gezocht wordt naar manieren om onze interne werking verder te optimaliseren en om op een goede manier invulling te geven aan de behoeften van onze klanten. Goed blijven luisteren naar onze klanten en kritisch durven kijken naar onze eigen werking blijven daarbij centraal staan.

We slagen er binnen DGZ steeds beter in om op een onderbouwde en realistische manier de meest prioritaire projecten beter te selecteren, te plannen en uit te voeren. De knelpunten die er nog zijn, worden ook steeds beter in beeld gebracht. Een oefening waar we aan blijven werken is een goede balans te zoeken tussen onze ambities en de capaciteit om deze ambities te realiseren. Er zit duidelijk een stijgende lijn in de projectwerking binnen DGZ. In 2013 zullen we op deze weg verder gaan, en de projectwerking nog verder professionaliseren. Zo kunnen we met dezelfde capaciteit nog meer rendement uit onze projecten halen.

Het aankoopprotocol, dat tot stand is gekomen dankzij de financiële ondersteuning van het Sanitair Fonds, loopt ondertussen twee jaar. Veehouders hebben met dit programma een uiterst nuttig instrument in handen om de insleep van dierziekten via aankopen te vermijden. Uit de cijfers voor 2012 blijkt dat het aantal rundveehouders dat gewonnen is voor dit programma duidelijk in de lift zit.

Twee jaar aankoopprotocol: resultaten en evaluatie

In 2012 zijn er alles samen meer dan 27.000 aankoopprotocollen uitgevoerd, terwijl we eind 2011 eindigden op ongeveer 18.500 protocollen. Dit bewijst dat steeds meer veehouders overtuigd zijn van het nut van dit programma om – als aanvulling op het bioveiligheidsbeleid op hun bedrijf – ziekte-insleep te voorkomen. Zo helpt het aankoopprotocol de veehouder om zijn IBR-vrij statuut (I3 of I4) bij aankoop van dieren te vrijwaren. Ook bij het voorkomen van insleep van BVD, paratuberculose en neospora speelt het een cruciale rol.

DE CIJFERS

In 2012 heeft het laboratorium van DGZ alles samen 10.500 aankoopprotocoldossiers verwerkt, goed voor ruim 27.000 dieren afkomstig van 4.696

rundveebedrijven. De stalen werden ingezonden door 456 dierenartsen.

In 2012 zijn er in Vlaanderen 226.021 dieren verhandeld. Daarvan is iets meer dan 12 procent getest via het aankoopprotocol. In vergelijking met 2011, toen het aantal geteste dieren ruim onder de 10 procent lag, is dit een duidelijke stijging. In 90 procent van de gevallen ging het om binnenlandse aankopen en bij de resterende 10 procent om aankopen via invoer uit brucellosevrije landen.

Uit de resultaten van de meer dan 24.000 uitgevoerde protocollen op binnenlandse aankopen bleek dat ongeveer 8,4 procent van de aangekochte runderen positief tekende voor IBR gE-antistof, en dus drager was van het IBR-wildvirus.

Algemene resultaten aankoopprotocol binnenlandse aankopen

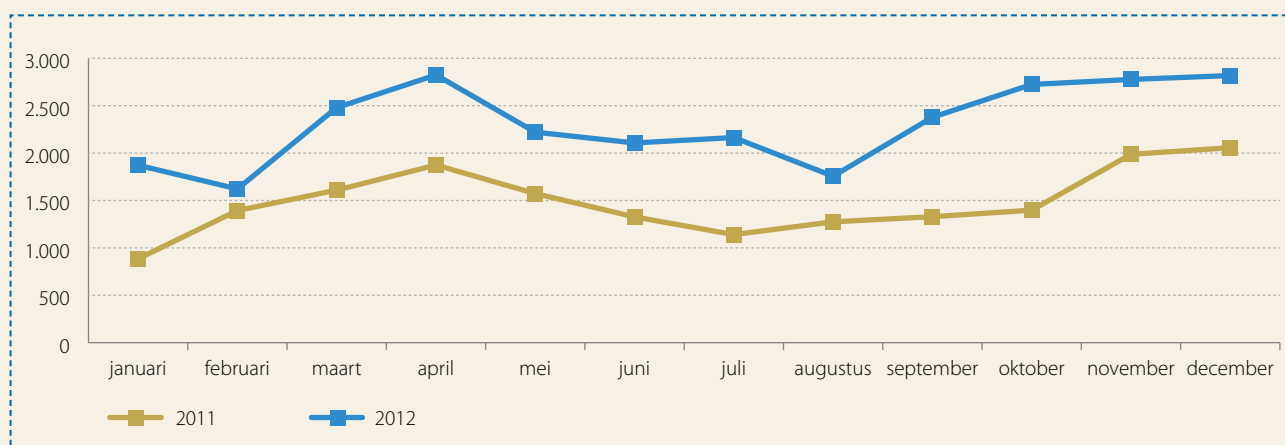
Test	Percentage positief 2011	Percentage positief 2012
BVD Ag (*)	0,9%	1,0%
IBR gE (**)	13,0%	8,4%
Paratbc Asn	1,0%	0,7%
Neospora Asn	11,4%	9,2%

(*) Ag = antigen
(**) Asn = antistoffen

In vergelijking met 2011 is dit een sterke verbetering en een opsteker voor de IBR-bestrijding in zijn geheel.

Voor neospora, de belangrijkste oorzaak van besmettelijke verwerpingen, scoorde

Het aankoopprotocol in 2012 t.o.v. 2011: aantallen per maand

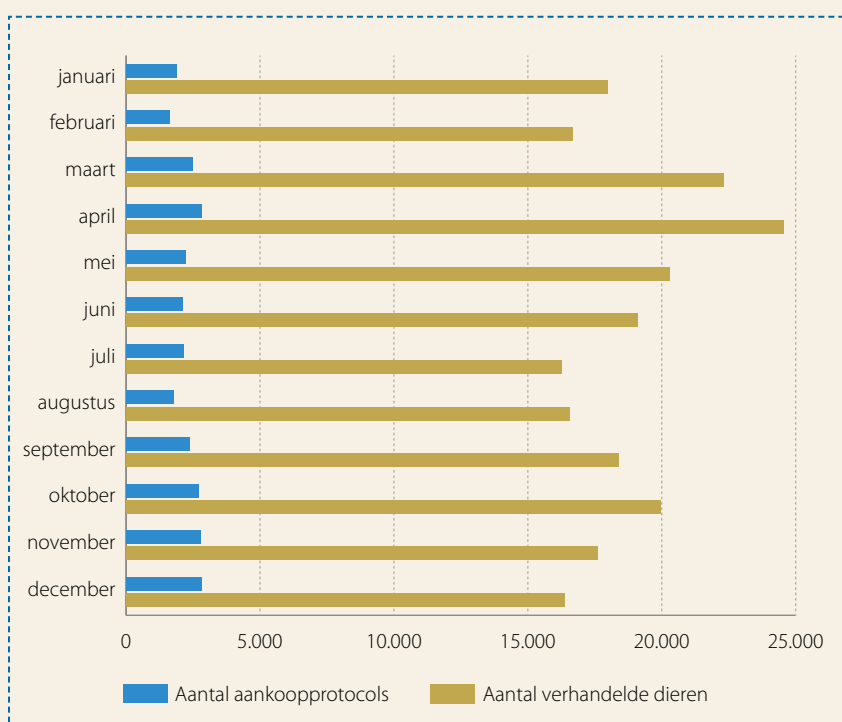

ongeveer 9 procent van de onderzochte dieren positief op antistoffen, terwijl 0,7 procent voor paratuberculose positief was. Ook voor deze beide ziekten is de trend licht dalend ten opzichte van 2011. Echter het verschil is slechts miniem zodat het voorbarig is om hier conclusies uit te trekken.

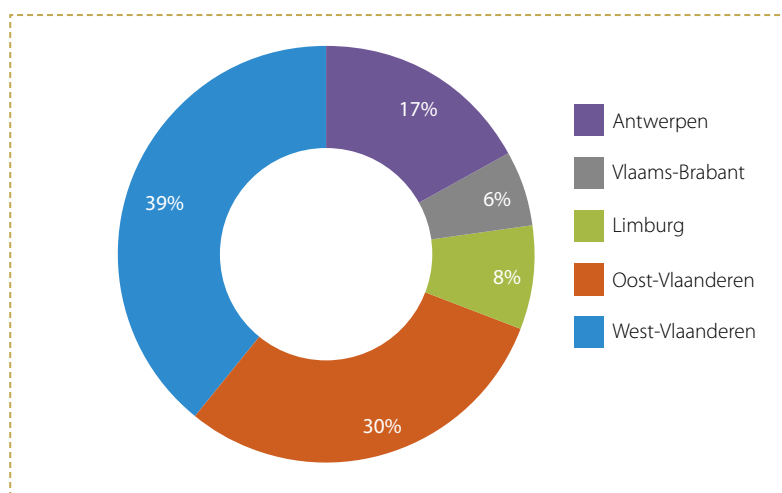
Bijna 1 procent van de onderzochte dieren in aankoop was drager van het BVD-virus, tegenover 0,9 procent in 2011. Wat betreft het in de handel komen van BVD-positieve dieren is er dus zeker geen sprake van een dalende trend, wel integendeel. Dit toont eens te meer dat BVD-bestrijding één van de hoofdprioriteiten moet zijn op onze rundveebedrijven en illustreert dat een gestructureerde aanpak van BVD in de nabije toekomst niet alleen zinvol, maar een absolute must is.

Gebruik aankoopprotocol t.o.v. het totale aantal verhandelde dieren

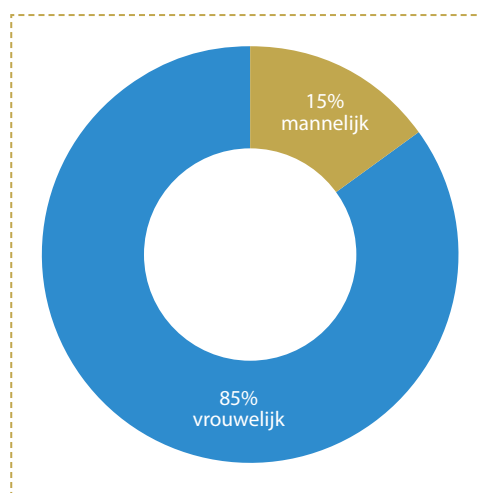

Voor de ziekten BVD, neospora en paratuberculose kan de veehouder wettelijke koopverniegiging inroepen. Voor IBR maakt men best vóór de aankoop sluitende afspraken, aangezien positieve dieren niet zijn toegelaten op IBR-vrije bedrijven (bedrijven met status I3 of I4). Op deze bedrijven is aankooponderzoek voor IBR dan ook verplicht. Daarnaast is het onderzoek eveneens aan te raden voor vaccinerende bedrijven (I2). Immers, zelfs indien de dieren gevaccineerd zijn, kan een aankoop van IBR-dragers leiden tot virusverspreiding.

Verdeling van de uitgevoerde aankoopprotocollen per provincie*

Verdeling van de uitgevoerde aankoopprotocollen volgens geslacht

* Het percentage uitgevoerde aankoopprotocollen per provincie is min of meer evenredig met het percentage verhandelde dieren per provincie

Wat betreft BVD is er geen verschil opgetekend naargelang het rastype van het aangekochte dier.

Voor paratuberculose blijkt dat het vleestype op zijn minst even vaak positief test als het melktype. Dit wijst erop dat paratuberculose bij vleesvee zeker niet onderschat mag worden.

Voor neospora blijkt het melktype minder aangetast te zijn dan dubbeldoel of vleestype (maar een voorzichtige interpretatie is hier aan de orde). Dit toont aan dat ook vleesveebedrijven en zeker bedrijven met dubbeldoelrassen aandacht moeten hebben voor neospora.

IBR is steeds van belang ongeacht het type dieren. De cijfers verschillen niet fundamenteel van deze in 2011.

Detail positieve resultaten volgens geslacht

Geslacht	BVD Ag positief	Paratbc Asn positief	Neospora Asn positief	IBR gE positief
Mannelijk	0,8%	0,5%	9,5%	6,5%
Vrouwelijk	1,0%	0,8%	8,7%	8,4%
Totaal	1,0%	0,7%	9,2%	8,4%

Voor alle onderzochte ziektes blijken er voor wat betreft het voorkomen van de ziektes geen significante verschillen te bestaan tussen de geslachten.

Detail positieve resultaten volgens type
(melkvee, vleesvee of dubbeldoel)

Geslacht	BVD Ag positief	Paratbc Asn positief	Neospora Asn positief	IBR gE positief
Dubbeldoel	1,0%	0,8%	9,3%	9,1%
Melktype	1,0%	0,7%	7,0%	7,2%
Vleestype	0,8%	0,7%	10,7%	9,0%
Totaal	1,0%	0,7%	9,2%	8,4%

Detail positieve resultaten volgens leeftijd

Leeftijd	BVD Ag positief	Paratbc Asn positief	Neospora Asn positief	IBR gE positief
Kalf 0-3 maanden	2,9%	0,0%	10,9%	15,5%
Kalf 4-6 maanden	1,3%	0,3%	6,5%	7,2%
Jaarling (6-12 maanden)	1,6%	0,1%	7,7%	3,3%
1-2 jaar	1,3%	0,4%	8,9%	4,0%
2-5 jaar	0,7%	0,9%	8,2%	8,6%
Ouder dan 5 jaar	0,4%	1,9%	10,8%	22,0%

De kans op het aantreffen van een BVD-drager bij aankoop neemt duidelijk af met de leeftijd. Bij de categorie dieren jonger dan 1 jaar is de kans op BVD-dragers het hoogst. In de categorie van de jonge kalveren tot de leeftijd van 3 maanden loopt deze zelfs op tot bijna 3 procent! Dit is een logisch gevolg van het feit dat BVD-dragers in ongeveer 90 procent van de gevallen niet ouder worden dan 2 jaar.

Wat paratuberculose betreft, is de tendens ook duidelijk en in lijn met de verwachtingen: hoe ouder het aangekochte dier, hoe meer kans om positief te zijn. Ook dit is een gevolg van het karakter van de aandoening: paratuberculose is een traag, slepend probleem dat pas op latere leeftijd detecteerbaar is.

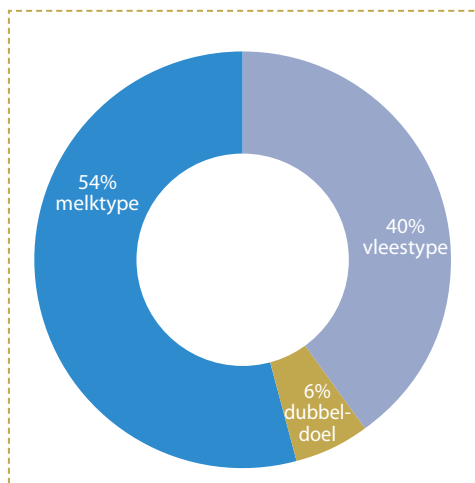
Voor neospora zien we geen duidelijke leeftijdsverschillen. Wel moet er opgelet

worden met de eventuele aanwezigheid van maternale antistoffen bij dieren jonger dan 1 jaar, zeker in de groep dieren tussen 0 en 3 maanden oud. In de regel zijn antistoffen voor neospora verkregen via de biest op een leeftijd van 6 maanden verdwenen.

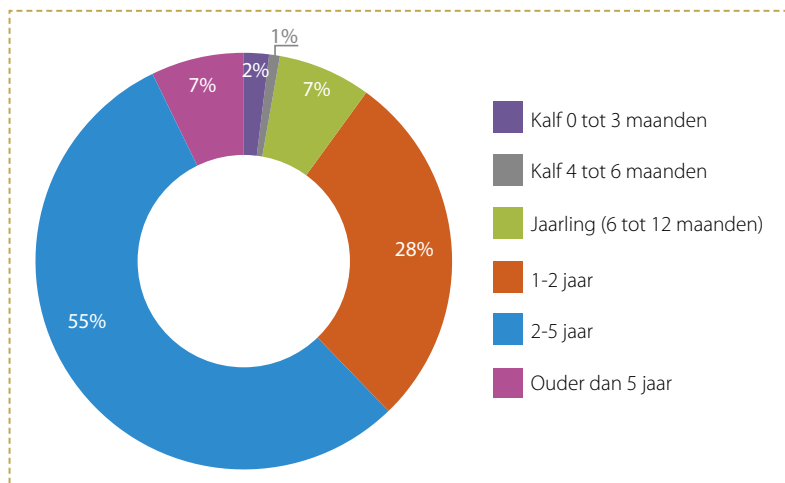
Ook voor IBR gE waren er geen verrassingen: hoe ouder het dier, hoe meer kans het had om in contact te komen met wild IBR-virus en hoe groter de kans om gE-positief te zijn. Hier geldt

eveneens de opmerking van de aanwezigheid van maternale antistoffen in de categorie kalveren tot 3 maanden. Ten opzichte van 2011 zien we – sinds de invoering van het verplichte IBR-bestrijdingsprogramma – wel een duidelijke daling van het percentage IBR gE-positieve dieren in de categorie jongvee en dieren tot maximum 5 jaar. In de categorie dieren ouder dan 5 jaar zijn er evenwel nog veel gE-positieve dieren, wat binnen de lijn van de verwachtingen ligt.

Verdeling van de uitgevoerde aankoopprotocollen volgens type dieren (melkvee, vleesvee of dubbeldoel)

Verdeling van de uitgevoerde aankoopprotocollen volgens leeftijd

Het aankoopprotocol: hoe deelnemen?

Een veehouder die een aangekocht rund wil laten onderzoeken, neemt contact op met zijn dierenarts. Deze neemt een bloedstaal bij het betrokken dier, in quarantaine op het bedrijf van aankoop.

De resultaten tonen eens te meer dat BVD-bestrijding één van de hoofdprioriteiten moet zijn op onze rundveebedrijven en illustreert dat een gestructureerde aanpak van BVD in de nabije toekomst niet alleen zinvol, maar een absolute must is.

De dierenarts bezorgt het staal aan het laboratorium van DGZ, samen met het identificatiedocument van het rund en het aanvraagformulier voor het aankoopprotocol.

Het laboratorium voert vervolgens alle standaardtesten uit die opgenomen zijn in het aankoopprotocol, namelijk:

- BVD-antigen (ELISA),
- IBR gE-antistoffen (of IBR gB indien zo vermeld op het aanvraagformulier voor het aankoopprotocol),
- antistoffen voor paratuberculose,
- antistoffen voor neospora.

Het Sanitair Fonds vergoedt bijna 50% van de analysekosten.

Rik Claey's

“Net als de meeste collega's om mij heen, doe ik mijn uiterste best om mijn dieren gezond te houden. Als de dieren niet gezond zijn, dan kan het bedrijf onmogelijk gezond zijn.

Met het aankoopprotocol hebben de rundveehouders een uitstekende tool in handen om de insleep van ziekten te vermijden. Ik raad elke veehouder dan ook aan om er volop gebruik van te maken. Zelf hoop ik in 2013 te kunnen doorgroeien naar een I3-statuut bij de IBR-bestrijding. Eens ik dat statuut heb, zal het aankoopprotocol me helpen om dat statuut veilig te stellen wanneer ik dieren aankoop.

Maar ook de bestrijding van andere ziekten, zoals paratuberculose, vind ik belangrijk. Het paratuberculose-programma voor de melkveehouders zou wat mij betreft nog wat strenger mogen om de ziekte echt uit te roeien.

Uiteraard is er nog BVD, een virus met een erg hoge besmettingsgraad en zware financiële gevolgen voor de veehouder. Ik ben dan ook een groot voorstander van een verplicht bestrijdingsprogramma. Zelf neem ik deel aan het BVD-pilootproject van de provincie West-Vlaanderen. Alle pasgeboren kalfjes worden nu getest aan de hand van oorbioptstaalname.”

Over Rik Claey's

Rik Claey's heeft een gemengd bedrijf met rundvee en varkens. Op zijn bedrijf in Leffinge bij Middelkerke zijn er vandaag 63 melkkoeien en 700 vleesvarkens. Rik is nu ruim zes jaar lid van de raad van bestuur van DGZ en van de adviescommissies voor rundvee en varkens.

Het schmallenbergvirus

Begin november 2011 ontdekte men in Duitsland het schmallenbergvirus in het bloed van melkkoeien met koorts, melkdaling en soms diarree. Meerdere dergelijke gevallen werden gemeld in Duitsland, Nederland, en ook in Vlaanderen (via Veepeiler Rund). Een maand later werden er in Nederland en kort erna ook in België misvormde lammeren geboren – met kromme poten, een gebogen rug en een kromme nek – waarbij het schmallenbergvirus aangetoond kon worden. Begin 2012 kwamen in Vlaanderen ook de eerste kalveren ter wereld met duidelijke afwijkingen te wijten aan het schmallenbergvirus.

Het schmallenbergvirus hoort thuis in de groep van de orthobunyavirussen. Het best gekende virus van deze groep is het Akabanevirus, dat vooral voorkomt in Australië, Azië en Afrika. Tot voor 2011 werden deze orthobunyavirussen niet in Europa waargenomen. Ondertussen is via wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat – net als voor het Akabanevirus – knutten als vector functioneren. In de loop van 2012 is het virus vermoedelijk via deze knutten – die ook gekend zijn als

vectoren van onder andere blauwtong – over heel Europa verspreid geraakt. Waarschijnlijk is het zo dat dieren die vroeger of vóór de eerste dekking besmet werden, voldoende immuniteit opgebouwd hebben. Op deze manier zal het aantal lammeren en kalveren met de door het schmallenbergvirus veroorzaakte aangeboren afwijkingen sterk afnemen de komende jaren. Dit werd reeds duidelijk eind 2012 (zie grafiek met aantal onderzochte verdenkingen bij DGZ).

DGZ WERKT MEE AAN ONDERZOEK

In de loop van 2012 heeft DGZ meegewerkt aan tal van (inter)nationale onderzoeksprojecten om het schmallenbergvirus in kaart te brengen. Zo konden we op basis van 1.082 bloedmonsters uit het zwoegerziekteprogramma achterhalen dat begin 2012 reeds 80 à 90 procent van de schapen seropositief was voor de ziekte. Aan de hand van 6.036 bloedmonsters uit

Bloedonderzoek heeft aangetoond dat begin 2012 reeds 80 à 90 procent van de schapen seropositief was voor de ziekte. Ook meer dan 80 procent van de runderen was op dat moment al in contact was geweest met het virus.

Lam met symptomen van het schmallenbergvirus

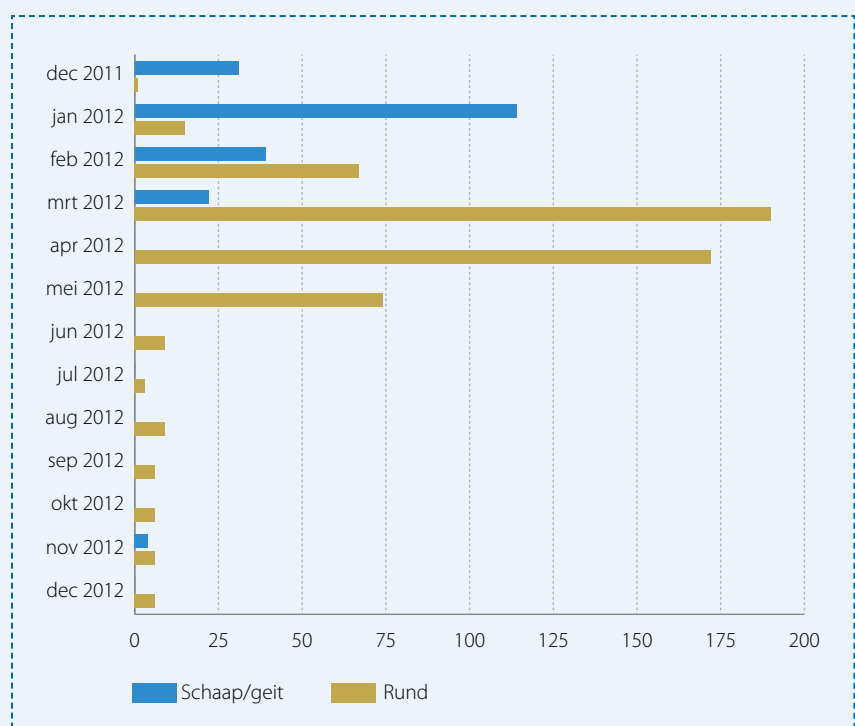

Kalfje met misvormingen ten gevolge van het schmallenbergvirus

de winterscreening van januari 2012 konden we aantonen dat ook meer dan 80 procent van de runderen in contact was geweest met het virus.

Een ander belangrijk onderzoek gebeurde binnen een Veepeilerproject. In het kader van dit project, dat liep van begin maart tot begin mei 2012, zijn er een 50-tal kalveren zonder afwijkingen onderzocht die kort na de geboorte zonder duidelijke reden gestorven waren. Maar liefst 20 procent van deze kalveren vertoonde het schmallenbergvirus in de hersenen, wat er op kan wijzen dat het virus een mogelijke oorzaak is van neonatale sterfte. Bovendien zou je uit deze studie kunnen afleiden dat het virus op deze manier zou kunnen overwinteren.

Aantal bij DGZ onderzochte dieren met symptomen schmallenberg

Veepeiler Varken organiseerde in het najaar van 2012 voor de eerste maal studienamiddagen specifiek bestemd voor veehouders. Een eerste studienamiddag vond plaats eind november in Torhout en een tweede begin december in Beringen.

Eerste studienamiddagen Veepeiler Varken voor veehouders waren een succes!

De studienamiddagen Veepeiler Varken gingen van start met een korte inleiding over Veepeiler Varken en de samenwerking met de faculteit Diergeneeskunde van de universiteit van Gent en de universiteit van Luik. Veepeiler steunt op twee grote pijlers. Allereerst is er de tweedelijnsdiergeneeskunde. Bedrijven die reeds langere tijd kampen met een probleem waar men na verschillende onderzoeken de oorzaak nog niet van heeft kunnen achterhalen, kunnen een beroep doen op Veepeiler. Voor een democratisch bedrag van 90 euro kan een bedrijf opgevolgd worden. Hierin zijn de bedrijfsbezoeken van de Veepeilerdierenarts inbegrepen, samen met een aantal onderzoeken die door deze laatste relevant worden geacht. De tweede pijler van Veepeiler betreft de praktijkgerichte onderzoeksprojecten. Van een viertal van deze projecten zijn op deze studienamiddagen de resultaten toegelicht.

SLACHTHUISBEVINDINGEN BIJ ZEUGEN

Literatuurgegevens vertellen ons dat afvoerpercentages van zeugen sterk verschillen van bedrijf tot bedrijf, gaande van 15 tot 85 procent, bijna de helft daarvan te wijten aan vruchtbaarheidsproblemen. Echter, vaak zien we ook dat de afvoer niet altijd economisch verantwoord is: jonge zeugen worden dan te vroeg afgevoerd en oudere zeugen te lang aangehouden.

De doelstellingen van dit onderzoek waren ondermeer om de voornaamste redenen van afvoer bij zeugen in Vlaanderen en de meest voorkomende afwijkingen te achterhalen. Hiertoe is het geslachtsapparaat van zeugen onderzocht in het slachthuis. Alles samen zijn er 502 zeugen van 7 bedrijven opgevolgd. Alle resultaten waren sterk bedrijfsafhankelijk. De gemiddelde pariteit bij afvoeren was 5, met geltjes (pariteit nul) als jongste en een dertiendeworps als oudste. Meer dan de helft van de zeugen werd omwille van vruchtbaarheidsproblemen afgevoerd (niet drachtig worden, te weinig biggen gespeend of niet bronstig worden). Een kleine 25 procent was afgevoerd omwille van 'ouderdom'. Macroscopisch onderzoek toonde in 77 procent van de baarmoeders geen afwijkingen aan en 18 procent vertoonde een etterige baarmoederontsteking. Vijf procent van de baarmoeders bevatte vruchtjes (al dan niet rot) en 1,5 procent vertoonde een anatomische abnormaliteit. De eierstokken van een kleine 30 procent van de zeugen vertoonden geen enkele activiteit en 14 procent had cysten!

Als men de afvoerredenen met de slachthuisbevindingen vergeleek, kwamen enkele opvallende zaken naar voor. Zo bleek 9 procent van de zeugen, afgevoerd omwille van niet drachtig raken, toch drachtig te zijn. Hier rijst de vraag of de drachtdiagnose wel correct is verlopen en/of de boekhouding wel correct is

bijgehouden. Als dit niet het geval was, dan zijn misschien de verkeerde zeugen afgevoerd.

Een kleine 20 procent van de zeugen afgevoerd wegens niet drachtig worden, had etter in de baarmoeder; en dit gold ook voor de klasse van de zeugen afgevoerd omwille van pootproblemen. Dit is te verklaren door het feit dat zeugen die last hebben van hun beenwerk, frequenter zullen neerliggen, vaak in hun eigen mest en urine, waardoor opklimmende infecties mogelijk zijn. Zeugen met etter in de baarmoeder werden voornamelijk afgevoerd ten gevolge van niet drachtig raken en te weinig biggen spenen. Het is dus zo dat een etterige baarmoederontsteking niet altijd leidt tot witvuilen, of dat dit niet altijd opgemerkt wordt door de varkenshouder.

De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er nog te vaak fouten gemaakt worden bij het afvoeren van zeugen en dat een correcte boekhouding en een goed overleg met de bedrijfsdierenarts vaak tot een meer economisch verantwoord vervangbeleid kunnen leiden.

ANTIBIOTICUMGEBRUIK EN -RESISTENTIE IN DE KRAAMSTAL

Antibiotica worden in de kraamstal regelmatig gebruikt. Dit is het geval bij zeugen, maar nog meer uitgesproken bij biggen bij de geboorte of bij castratie.

Nog te vaak worden er fouten gemaakt bij het afvoeren van zeugen. Een correcte boekhouding en een goed overleg met de bedrijfsdierenarts kunnen vaak leiden tot een meer economisch verantwoord vervangbeleid.

Het doel van dit project was om na te gaan in hoeverre er resistentie ontstaat tegen antibiotica door het gebruik ervan in de kraamstal bij zeugen, en vooral, of deze resistentie overgedragen wordt op de biggen. Hiervoor zijn er op drie bedrijven stalen genomen bij twintig zeugen en telkens drie biggen per zeug op verschillende tijdstippen.

Uit de resistentiepatronen bleek dat de graad van verworven resistentie in de biggen inderdaad beïnvloed was door de resistentie aanwezig in de zeugen, maar ook door de toediening van antibiotica aan de biggen zelf. Als er bv. in de eerste 14 dagen na de geboorte antibiotica waren toegediend, steeg de resistentie bij die biggen. Echter, ook pasgeboren biggen hadden reeds resistente kiemen, dit wellicht door het intense zeug-big contact dat bestaat vlak na de geboorte.

Er waren grote verschillen in resistentiepatronen tussen de bedrijven en de groepen onderling, maar ook tussen de verschillende tijdstippen van staalname (bv. vlak na werpen tegenover bij spenen).

De belangrijkste les die dit project ons leert, is dat een verminderd antibioticumgebruik bij zowel zeugen als biggen minder resistentie tot gevolg kan hebben.

SPEENDIARREE IN VLAANDEREN

Diarree bij biggen kort na spenen is vaak van multifactoriële aard. Niet alleen infectieuze oorzaken spelen een rol, maar ook hygiëne, voeder, enz. hebben een belangrijke invloed.

De doelstelling van dit project was na te gaan welke pathogenen betrokken zijn bij speendiarree. Hiervoor zijn er 100 dieren onderzocht (80 mét problemen van diarree en 20 controlebiggen, gestorven aan bv. hersenvliesontsteking).

In bijna alle biggen is er *E. coli* teruggevonden. Echter, niet alle coli's veroorzaken klinische symptomen. Bij de biggen met diarree zagen we voornamelijk de *E. coli* met zogenaamde virulentiefactoren – dit zijn eigenschappen die de bacterie moet bezitten om ziekte te kunnen veroorzaken –, terwijl we in de controlebiggen voornamelijk *E. coli* zonder deze factoren terugvonden. Van deze coli's werd eveneens een antibiogram aangelegd. Bijna 40 procent van de coli's was resistent tegen meer dan vijf verschillende antibiotica en slechts 8 procent was nog gevoelig voor alle antibiotica. Andere pathogenen die frequent werden geïsoleerd, waren *Salmonella* (17 procent), *Brachyspira* (17 procent) en rotavirus (15 procent).

***E. coli* blijkt dus nog steeds de voornaamste veroorzaker te zijn van speendiarree in Vlaanderen. Omdat deze kiemen een toenemende resistentie vertonen tegen verschillende antibiotica, is het belangrijk om een antibiogram aan te leggen alvorens een behandeling te starten.**

DIAGNOSE VAN BRACHYSPIRA HYODYSENTERIAE OP EEN BESMET BEDRIJF

B. hyodysenteriae is de belangrijkste oorzaak van de zogenaamde bloeddiarree, of dysenterie. Dysenterie kan verspreid worden via aankoop van dieren, maar ook via ongedierte, honden, katten, mensen

en materiaal. Soms kunnen dieren besmet zijn met *Brachyspira hyodysenteriae* zonder tekenen van diarree. Men spreekt dan van dragerdieren. Behandeling van dysenterie is moeilijk, zeer langdurig en duur. Er is al veel resistentie beschreven.

De aanpak van deze ziekte, die zich moeilijk laat uitroeien, vraagt veel discipline van de veehouder en is vooral gebaseerd op drie onderdelen: behandelen, strikte hygiënemaatregelen en een degelijke ongediertebestrijding.

Het doel van dit project was om inzicht te verwerven in de aanpak op een besmet bedrijf. Scheiden varkens ook *Brachyspira* uit als er geen diarree te zien is? En is het nuttig om aangekochte dieren te onderzoeken? Hoeveel stalen zouden er genomen moeten worden?

Op negen bedrijven met diarree die reeds een positief resultaat voor *B. hyodysenteriae* hadden, zijn er extra stalen genomen in verschillende leeftijdscategorieën. Verder is de consistentie van de mest gescoord van normaal, plat tot vloeibaar. Tussen de bedrijven onderling waren er grote verschillen in het percentage dieren dat effectief de kiem uitscheidt (5 tot 20 procent). Het aantal uitscheiders binnen de leeftijdscategorieën waar er diarree voorkwam, varieerde van 0 tot

bijna 80 procent en in de leeftijdscategorieën waar er geen kliniek was van 0 tot 20 procent. Ook de mestscore (waar *B. hyodysenteriae* was uit geïsoleerd) varieerde sterk: 36 procent van de mest had een normale consistentie, 42 procent was plat en 23 procent was vloeibaar.

Na het uitvoeren van enkele statistische berekeningen, kon men concluderen dat men op een besmet bedrijf met diarree met 95 procent zekerheid *brachyspira* kon terugvinden als men acht stalen nam bij de dieren met symptomen. Gaat men echter kijken op een besmet bedrijf zonder kliniek, dan varieert het aantal te nemen stalen met de grootte van het bedrijf (van 45 stalen op een bedrijf met 100 dieren tot 58 stalen op een bedrijf met 2000 dieren).

Het is dus niet eenvoudig om een diagnose te stellen indien er geen diarree aanwezig is. Echter, het bemonsteren van dieren zonder diarree kan toch zinvol zijn. Een derde van de positieve dieren in dit onderzoek had immers een normale mestconsistentie.

De studienamiddagen waren een groot succes en de reacties van de aanwezigen overwegend positief. Op naar een volgende editie eind dit jaar!

Paul de Letter

“Regelmatig doe ik een beroep op Veepeiler Varken. Dit gebeurt als er op een bedrijf een probleem is dat ik niet direct kan oplossen, wanneer een tweede opinie vereist is of wanneer je er met een standaardonderzoek niet uit komt. De veehouder verwacht dat je als dierenarts je best doet om komaf te maken met zijn probleem. Als je dan deze extra ondersteuning via Veepeiler kunt aanbieden, dan geeft dit hem een goed gevoel.

De Veepeilerdierenarts heeft misschien een andere kijk op de zaak en geeft soms ook een ander advies, iets waar je zelf eerst niet aan gedacht had. Ook kan het zijn dat de Veepeilerdierenarts ongeveer hetzelfde denkt, maar als de veehouder dan twee keer hetzelfde hoort, dan is hij meer geneigd om het advies op te volgen, en bv. een extra vaccinatie uit te voeren of aparte gekleurde laarzen en overalls te voorzien in de stal – ook als hij er voorheen niet in geloofde of er tegenop zag.

Als een bedrijf kampt met een groot probleem dat al handenvol geld heeft gekost aan productieverlies, geneesmiddelen en onderzoeken, dan is het voor de varkenshouder een opluchting dat we dankzij de financiële steun van Veepeiler toch extra onderzoeken kunnen uitvoeren. Ook voor mij is het in dat geval makkelijker om een extra laboratoriumonderzoek of autopsie bij DGZ aan te vragen zodat we sneller een beter zicht kunnen krijgen op het probleem.

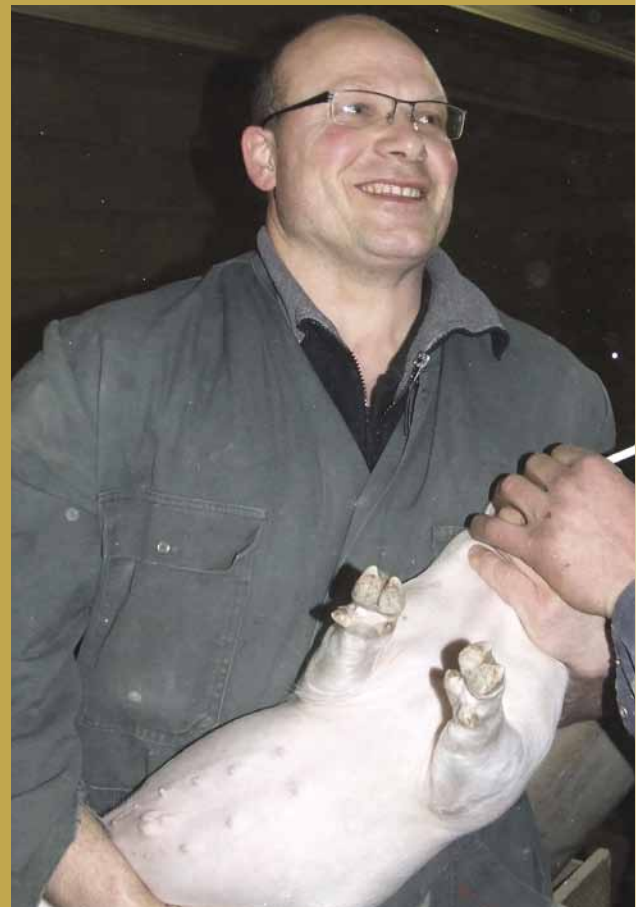
Samen met de Veepeilerdierenarts overleg je welke staalnamen je best kunt uitvoeren. Na een bedrijfsbezoek en de nodige onderzoeken worden er adviezen gegeven die de veehouder moet opvolgen. Als het probleem niet direct is opgelost, dan volgen er nog meer onderzoeken en bedrijfsbezoeken totdat het van de baan is.

Gelukkig is er soms vrij snel een oplossing. Zo waren er twee bedrijven die kampten met aanhoudende zeugensterfte waarbij er geen duidelijke oorzaak vast te stellen was. Urine- en wateronderzoek en enkele lijkschouwingen brachten aan het licht dat er een urineweginfectie was. De toediening van het geschikte antibioticum, een urineverzuurder en meer water voor de zeugen brachten soelaas.

Soms is het probleem moeilijker op te lossen. Zo had ik een bedrijf dat te kampen had met slingerziekteproblematiek. De oorzaak was snel gekend, maar een oplossing was moeilijker te vinden. Uiteindelijk bleek een multi-resistente *E. Coli* de boosdoener te zijn. Ook herinner ik me een bedrijf met een zeer ernstige longproblematiek. Ondanks vaccinatie tegen PRRS en mycoplasma had het bedrijf nog extreem veel last van ademhalingsproblemen na het spenen. In dergelijke, meer complexe gevallen kun je via Veepeiler ook een beroep doen op professoren en specialisten, onder andere van de faculteit Diergeneeskunde. Twee of drie man weten altijd meer dan één!”

Paul de Letter

Praktijkdierenarts, focus varkens
Sentinel dierenarts Veepeiler Varken

Indien een pluimveetoom positief is voor *Salmonella*, wordt er tijdens de leegstand na reiniging en ontsmetting een swabstaalname uitgevoerd. Deze gaat na of er in de stal nog *Salmonella* aanwezig is, maar biedt geen informatie over de besmettingsbron. Om hieraan tegemoet te komen en *Salmonella* gerichter te kunnen bestrijden, ontwikkelde DGZ in 2012 een alternatieve methode van staalname met behulp van swabs.

Alternatieve swabstaalname bij pluimvee biedt meer informatie over besmettingsbron *Salmonella*

SWABSTAALNAME TIJDENS LEEGSTAND GAAT AANWEZIGHEID *SALMONELLA* NA

Als een pluimveetoom (braadkippen, leghennen en fokpluimvee) positief is voor *Salmonella*, moet er tijdens de leegstand, na reiniging en ontsmetting, een swabstaalname gebeuren (zie KB van 27 april 2007 betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee).

De bedrijfsdierenarts (voor vleeskippen en legkippen) of een staalnemer van DGZ (voor vleeskippen en fokpluimvee) voert deze staalname uit en de veehouder draagt de kosten van de analyse.

Bij deze swabstaalname worden er in de stal waar de positieve toom gehuisvest was, twee mengstalen van vijftwintig swabs verzameld. Deze swabs worden

genomen op de meest bevuilde en meest kritische plaatsen met als doel na te gaan of er ondanks reiniging en ontsmetting toch nog *Salmonella* aanwezig is. Een beperking van deze werkwijze is dat de analyse van deze stalen enkel kan aantonen of er nog *Salmonella* aanwezig is en niet waar de *Salmonella*-besmettingsbron zich bevindt in de stal.

Tijdens een staalname met swab wordt er mest in een voerpan aangetroffen.

Een medewerker van DGZ neemt stalen in een pluimveestal tijdens de leegstand.

De alternatieve swabstaalname gaat niet alleen na of er *Salmonella* aanwezig is en om welk serotype het gaat, maar dankzij de verdeling in vijf pools krijgt de veehouder een beter zicht op de risicoplatsen voor *Salmonella* op het bedrijf.

ALTERNATIEVE SWABSTAALNAME GAAT OP ZOEK NAAR DE BESMETTINGSBRON

Om hieraan tegemoet te komen en *Salmonella* gerichter te kunnen bestrijden, heeft DGZ in 2012 een alternatieve swabstaalnamemethode ontwikkeld. Er wordt nog steeds op vijftig verschillende plaatsen een swab genomen, maar nu worden ze per tien onderzocht. Er zijn m.a.w. vijf mengstalen die zijn samengesteld uit telkens tien swabs. Het staalnameprotocol, dat is opgesteld door DGZ, duidt een aantal vaste staalnameplaatsen aan die een duidelijk beeld moeten opleveren van de risicoplatsen. Op deze manier wordt niet alleen nagegaan of er *Salmonella* aanwezig is en om welk serotype het gaat, maar dankzij de verdeling in vijf pools krijgt de veehouder een beter zicht op de risicoplatsen voor *Salmonella* op het bedrijf.

De veehouder draagt de kosten voor de analyse van deze vijf stalen, maar de serotypering (het bepalen van de *Salmonella*-soort) wordt volledig gedragen door het Sanitair Fonds.

Wie kan er genieten van deze tussenkomst?

Bij vleeskippen:

- Elke toom met een uitgangscntrole positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium of *Salmonella* Paratyphi B varians Java;
- Elke toom met twee opeenvolgende uitgangscntroles positief voor hetzelfde serotype, maar een ander dan de drie hierboven vermelde serotypes.

Bij legkippen:

- Elke toom positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium of *Salmonella* Paratyphi B varians Java

bij ingangscntrole, monitoring of uitgangscntrole.

Bij fokpluimvee:

- Elke toom positief voor *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow of *Salmonella* Paratyphi B varians Java bij ingangscntrole, monitoring of uitgangscntrole.

Dankzij deze alternatieve staalname kan de veehouder de *Salmonella*-besmetting op het bedrijf gerichter bestrijden.

DGZ zal de resultaten van deze alternatieve swabstaalnames verwerken om zo een duidelijker beeld te krijgen van de belangrijkste risicoplatsen voor een *Salmonella*-besmetting op pluimveebedrijven.

3

ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN

Afdeling Personeelszaken

KERNCIJFERS

In 2012 steeg het totale personeelsbestand (interne medewerkers en uitzendkrachten) met slechts 0,9 vte, van 162,4 voltijdse medewerkers in 2011 naar 163,3 in 2012. Het gemiddelde aantal vaste DGZ-medewerkers is gestegen van 142,6 vte in 2011 naar 149,9 vte in 2012, terwijl het gemiddelde aantal uitzendkrachten in 2012 is gedaald met 6,4 vte.

LEEFTIJD

In 2012 telde DGZ gemiddeld 176 medewerkers waarvan 33 jonger dan 30 jaar, 99 tussen 30 en 50 jaar en 44 medewerkers ouder dan 50.

TWERKSTELLINGSPLAATS

In 2012 hebben de leden van de raad van bestuur en de algemene vergadering beslist om de werkzaamheden van DGZ onder te brengen op twee operationele sites. In de loop van het kalenderjaar 2015 zal de site in Drongen sluiten; de activiteiten worden dan ondergebracht op de sites in Torhout en Lier.

ENKELE BELEIDSBESLISSINGEN

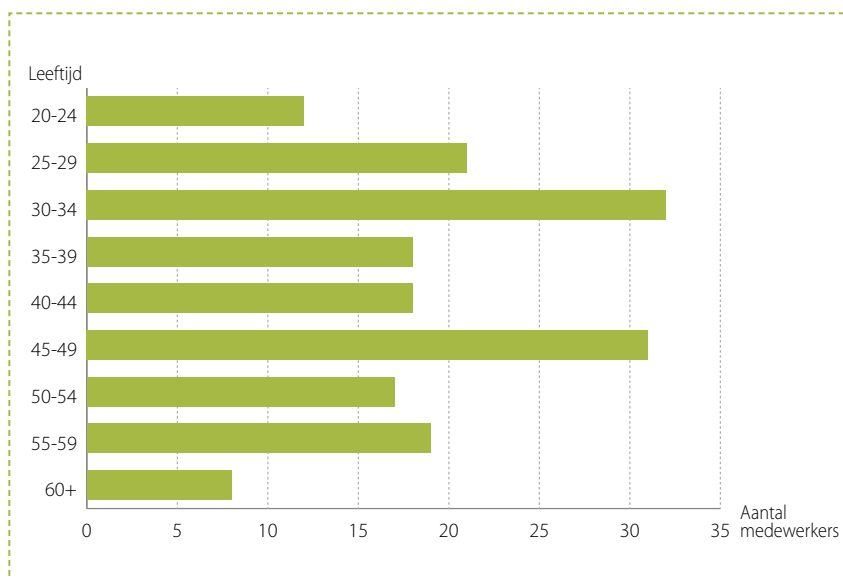
ROND PERSONEELSBELEID

Eind april heeft het Europees Sociaal Fonds (ESF) het project 'Mensgericht ondernemen' van DGZ goedgekeurd. Dit project – dat loopt over twee jaar – is o.a. gericht op het bevorderen van de soft skills van de medewerkers, het ontwikkelen van een betere coaching en het optimaliseren van de evenwichten in de personeelspiramide, met bijzondere aandacht voor werving en selectie en een aangepast verloningsbeleid.

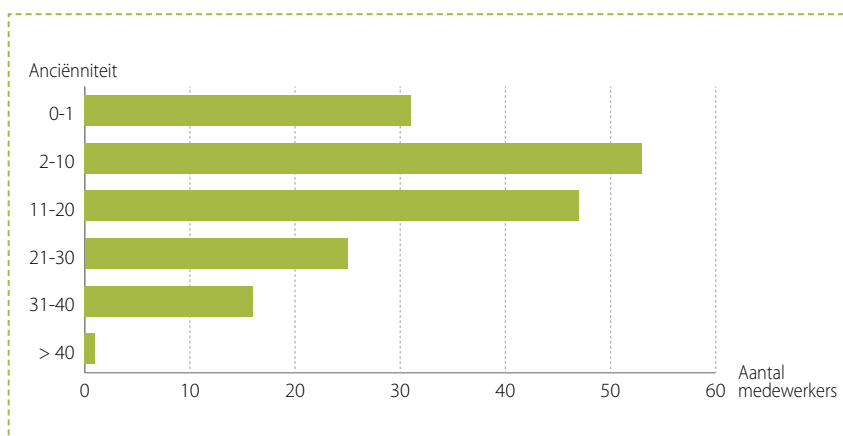
Evolutie van het aantal medewerkers (vte) 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Interne vte	149,5	150,7	146,9	142,6	149,9
Externe vte uitzendkrachten	16,0	12,3	11,9	19,8	13,4
Totaal	165,5	163,0	158,8	162,4	163,3

Leeftijdsofbouw medewerkers in dienst op 31 december 2012

Verdeling medewerkers naar anciënniteit

In 2012 hebben wij binnen dit project vooral de focus gelegd op de twee belangrijke onderdelen:

1. Tevredenheidsonderzoek bij de medewerkers

In 2012 is er gepeild naar de tevredenheid van de medewerkers via een enquête. Niet minder dan 88 procent van de medewerkers heeft deelgenomen aan deze bevraging; dit is 20 procent meer dan in 2006. De resultaten geven aan dat – in vergelijking met het tevredenheidsonderzoek in 2006 – de algemene tevredenheid er sterk op is vooruitgegaan. De tevredenheid over de kwaliteit van het arbeidsleven, de collega's en de leidinggevendenden, de sfeer en de persoonlijke groeimogelijkheden boekt een flinke vooruitgang.

Ook de interne communicatie evolueert in gunstige richting, maar blijft een aandachtspunt voor de komende jaren. De medewerkers hebben ook hun bezorgdheid geuit over de moeilijke economische situatie waarin de sector verkeert en de eventuele gevolgen die dit zou kunnen hebben op hun tewerkstelling.

2. Het verder uitrollen van het competentie management en de daaraan gekoppelde opleidingstrajecten

Het competentie management

Om de bedrijfsdoelstellingen te kunnen realiseren, moeten de medewerkers de mogelijkheid krijgen om hun kennis, vaardigheden en talenten (competenties) te ontwikkelen en persoonlijk te groeien. DGZ doet reeds acht jaar een beroep op de externe partner ORBID

om de competenties van sollicitanten en medewerkers in kaart te brengen. Sedert de opstart van dit project doorliepen meer dan 100 medewerkers – vooral kaderleden, leidinggevendenden, dierenartsen en ICT-medewerkers – een assessment bij ORBID. Een 40-tal medewerkers doorliepen reeds een onderzoekstraject dat gericht is op verdere ontwikkelingsmogelijkheden. In dit zogenaamd “developmentcenter” wordt nagegaan voor welke competenties er verdere ontwikkeling nodig is, hierbij uiteraard sterk rekening houdend met de ambities en wensen van de deelnemer. Het developmentrapport vormt de basis voor de opmaak van het persoonlijk ontwikkelingsplan.

Het MBTI-opleidingstraject

In 2012 heeft het Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) opleidingstraject een zeer belangrijke rol gespeeld binnen de organisatie. Vrijwel iedereen heeft een MBTI-opleiding gevolgd. Het MBTI-instrument heeft niet de bedoeling om de vaardigheden of mogelijkheden op bepaalde gebieden te meten, maar is een manier om de medewerkers bewust te maken van hun specifieke MBTI-persoonlijkheidstype zodat ze meer inzicht krijgen in (en waardering voor) de onderlinge verschillen tussen de mensen.

Een eerste MBTI-sessie was erop gericht om het profiel van iedere medewerker te bepalen. De vervolgsessies besteedden vooral aandacht aan de MBTI-profielen binnen de teams en DGZ-breed. Het uiteindelijke doel van deze sessies is om elkaar beter te leren kennen en begrijpen,

om op die manier efficiënter te kunnen samenwerken.

De uitdaging voor 2013

In 2013 staan de concrete uitwerking en uitvoering van de ontwikkelingsplannen op het programma. Omdat talenten slechts tot volle bloei komen in een constructieve, leergerichte samenwerking met de leidinggevendenden wordt heel veel aandacht besteed aan de niet-vaktechnische opleidingen over bv. leiderschap, samenwerking, functioneringsgesprekken, communicatie, coaching etc.

AUTOMATISERING VAN HRM-PROCESSEN

In 2012 heeft de afdeling Personeelszaken nog een aantal HRM-processen geautomatiseerd.

De belangrijkste zijn:

● Opleidingsaanvragen:

De module voor het beheer van de opleidingen laat toe om op te zoeken welke opleidingen in het systeem beschikbaar zijn en een opleidingscatalogus op te maken en te beheren. Het is mogelijk om opleidingsplannen samen te stellen op individueel en op groepsniveau, en je kunt er de operationele gegevens en campagnes voor de opleidingen mee opvolgen.

● Tijds- en takenregistratie:

Het voorbereidend werk is gestart in 2012 en de implementatie is voorzien in 2013.

● Elektronische maaltijdcheques:

DGZ was hierbij één van de eerste organisaties om haar medewerkers het systeem van elektronische maaltijdcheques aan te bieden.

Afdeling Financiële zaken

De voorbije jaren was het een bewuste keuze van DGZ om een deel van de opgebouwde financiële reserves te gebruiken voor omvangrijke strategische investeringen in informatisering ten voordele van de veehouder. Hiermee realiseerde DGZ ondermeer een administratieve vereenvoudiging voor de veehouder, zodat deze sneller en vlotter zou kunnen voldoen aan zijn verplichtingen in het kader van I&R en de sanitaire opvolging van zijn veestapel. De eerste resultaten van deze bestuurlijke beleidskeuze waren in 2009 en 2010 duidelijk merkbaar. DGZ maakt zich sterk dat de veehouders en andere belanghebbenden, dankzij de gemaakte investeringen, kunnen genieten van een steeds betere ondersteuning.

De aanzienlijke investeringen van de voorbije jaren blijven tot op heden doorwegen op de resultatenrekening. Dit vertaalt zich in een aanzienlijke afschrijvingslast. Dit zal de komende jaren overigens nog steeds het geval zijn.

Daartegenover hebben de re-engineering van Sanitel, de ontwikkeling van Veeportaal en de bijhorende vernieuwde interne ondersteunende systemen het mogelijk gemaakt om binnen de unit I&R de personeelskosten in 2012 verder te reduceren.

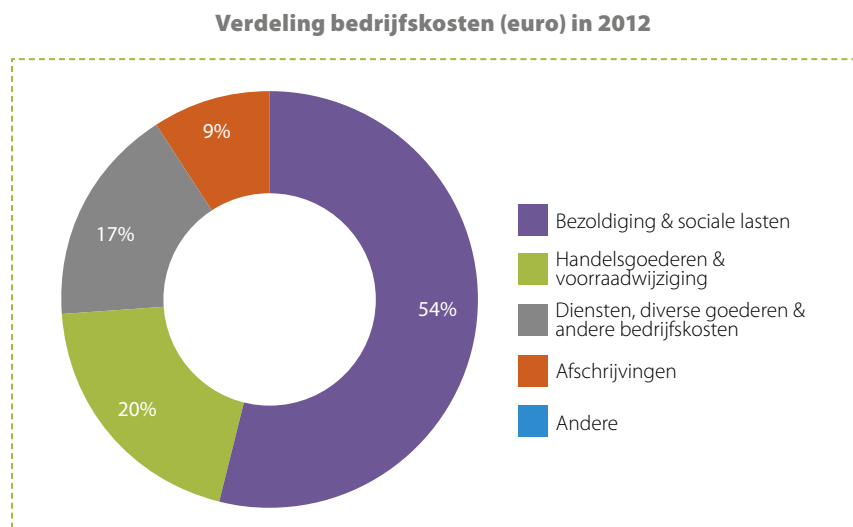
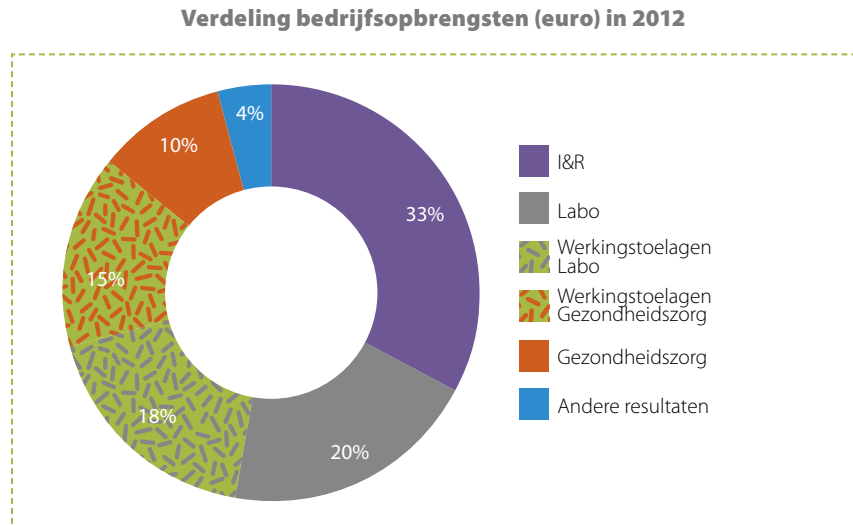
Deze besparing heeft DGZ toegelaten verdere stappen te ondernemen op het vlak van de sanitaire programma's. Er zijn ook belangrijke inspanningen geleverd om de verschillende programma's, die kaderen in het vernieuwde sanitaire beleid dat met de sector en de overheid op diverse fronten werd afgestemd, verder uit te werken en te verankeren.

In 2012 boekte DGZ uit de werking een opbrengstentotaal van 18.876.407 euro. Dit was 1.125.346 euro meer dan in 2011 en 2.499.850 euro meer dan in 2010. Deze stijging is vooral het gevolg van meer ontwikkelde activiteiten, in het kader van hoger genoemde sanitaire programma's.

De werkingstoelagen in het kader van opdrachten voor de overheid en voor diverse projecten bedroegen in totaal 6.275.081 euro.

De belangrijkste financiers van deze opdrachten zijn:

- het FAVV, waarvoor DGZ diverse opdrachten uitvoert in het kader van de officiële sanitaire programma's;

- de FOD Volksgezondheid, op aangeven van de Raad van het Fonds in het kader van de programma's Veepeiler Rund, IBR, paratuberculose, Veepeiler Varken, e.a.;
- de Vlaamse overheid;
- de provinciale overheden.

In 2012 boekte DGZ aan kostenzijde 17.529.450 euro, exclusief afschrijvingen. Dit is 670.297 euro meer dan in 2011 en 924.969 euro meer dan in 2010. Hierbij zijn het enerzijds de aankopen labo die hoger lagen en anderzijds de

bezoldigingen en sociale lasten, inclusief de kosten voor uitzendkrachten, die 585.592 euro hoger lagen dan in 2011. De productiecosten (diensten en diverse goederen) zijn dan weer gedaald met 131.105 euro.

Bovenstaande grafieken geven de belangrijkste componenten weer van de kosten en opbrengsten.

Voor een gedetailleerde financiële analyse verwijzen we naar de jaarrekening 2012.

Afdeling ICT

De ICT-infrastructuur van DGZ bestaat uit een reeks gespecialiseerde toestellen (netwerkswitches, servers en supersnelle gegevensopslag), die quasi ononderbroken hun taken moeten kunnen vervullen. Om een maximale bedrijfszekerheid te kunnen behalen, moet deze apparatuur optimaal gekoeld worden en uiteraard ononderbroken energie ter beschikking hebben. Al deze apparaten zijn met elkaar verbonden door een snel netwerk dat eveneens strenge eisen stelt aan de werkomgeving. Om de partners van DGZ en de medewerkers de meest performante werkmiddelen ter beschikking te stellen, zijn er in 2012 een aantal grote plannen verwezenlijkt.

VOLTOOIING INDIENSTNEMING GLASVEZELLIJNEN VOOR DATA EN TELEFONIE

Vanaf augustus 2012 is het netwerk tussen de verschillende sites van DGZ opgewaardeerd van een netwerk met koperlijnen tot een 'type-3' glasvezelverbinding. De classificering 'type-3' staat voor een verbinding die dubbel is uitgevoerd met een maximaal fysiek gescheiden traject. Bij problemen op één van de lijnen kan er naadloos worden overgeschakeld op de tweede lijn. Samen met het moderniseren van de verbindingen hebben we ook een maximaal aantal netwerktoestellen dubbel uitgevoerd, om de bedrijfszekerheid te verhogen.

Om kostenbesparend te werken, hebben we beslist om de (gehurde) ruimte in Nossegem te verlaten en de daar gehuisveste infrastructuur te spreiden over de sites van Torhout en Drongen.

Door ook de telefonie over de glasvezellijnen te laten lopen, kon er bovendien een besparing worden gerealiseerd op de abonnementskosten van de telefoonlijnen, zonder in te boeten op kwaliteit.

De bekomen verbeteringen zijn enorm. Met name de snelheidswinst is immens: in Lier zijn de verbindingen nu vijf keer sneller, in Drongen tien keer en in Torhout liefst 25 keer, terwijl de internettoegang binnen DGZ vier keer sneller is.

Om Sanitel maximaal beschikbaar te houden, werd deze internetlijn ook ontdebeld. Per maand realiseerden we een besparing van ongeveer 3.000 euro op de huurkosten voor de datalijnen. Bovendien is er – door het vernieuwen van de afgeschreven firewall-apparatuur – jaarlijks een besparing op het onderhoudscontract.

VIRTUALISATIE: MEERDERE SERVERS DRAAIEN OP ÉÉN MACHINE

De virtualisatie van servers heeft in 2012 een grote sprong voorwaarts gemaakt. Er zijn vier supersnelle servers in dienst gezet die momenteel een pak werk – vroeger door meer dan twintig servers uitgevoerd – met virtualisatietechnieken voor hun rekening nemen. De voordelen zijn talrijk. Niet alleen is er minder energie nodig, maar bovendien minder onderhoudscontracten, ruimte en koeling. Bij onderhoud of defecten kan het werk zonder onderbreking worden verdergezet dankzij de mogelijkheid om zonder onderbreking de taken van de ene server door te schakelen naar de andere. Deze technologie zit ingebakken in de virtualisatie.

CENTRALISATIE SERVERS IN TORHOUT

Eind november is een groot gedeelte van het serverpark in site Drongen naar Torhout overgebracht. Dit was nodig omdat er ten gevolge van de groei van het aantal toestellen in Drongen problemen optraden met koeling en elektriciteit. Door deze centralisatie wordt de serverruimte in Torhout nu optimaal benut. De migratie is – dankzij een maandenlange minutieuze voorbereiding – in een tijdspanne van minder dan 24 uur met succes afgerond kunnen worden. Onze klanten en businesspartners waren vooraf ingelicht en hebben zo min mogelijk hinder ondervonden.

HET DISC-TO-DISC BACK-UPSISTEEM

Met de migratie van servers is een nieuwe back-upmethode volop in gebruik genomen. Dit systeem bestaat erin om de back-up naar een andere locatie (van Torhout naar Drongen) over te brengen op een intelligente manier. Met deze technologie kunnen de productiegegevens van DGZ in geval van problemen heel snel worden teruggeplaatst – er hoeft niet meer gezocht te worden naar tapes die vervolgens in een toestel geplaatst moeten worden – maar vooral is de kopie van onze data binnen enkele uren al op een andere locatie.

Dit betekent dat het risico op gegevensverlies ten gevolge van bv. brand of andere calamiteiten sterk is gereduceerd. Enkel voor het langdurig bewaren van kopieën worden er nog tapes gebruikt. Hierdoor is de back-up minder arbeidsintensief.

NIEUWE SERVERS VOOR HET MAILVERKEER

Eind december werd de nieuwe mailserveromgeving in dienst genomen. Door virtualisatie werd met een minimum aan hardwarekosten de e-mail op twee servers gehuisvest. De technologie die in de laatste jaren is ontwikkeld, laat toe om deze twee mailservers tegelijkertijd in te zetten en bij eventuele problemen of onderhoud tijdelijk op één toestel te werken. Bij het project waarbij we de glasvezeltechnologie aan boord hebben gehaald, konden we eveneens bekomen dat de binnenkomende mail tijdelijk wordt opgeslagen bij de provider van onze datalijnen (Telenet). Zo wordt de mailstream niet onderbroken, zelfs niet bij onderhoudswerkzaamheden.

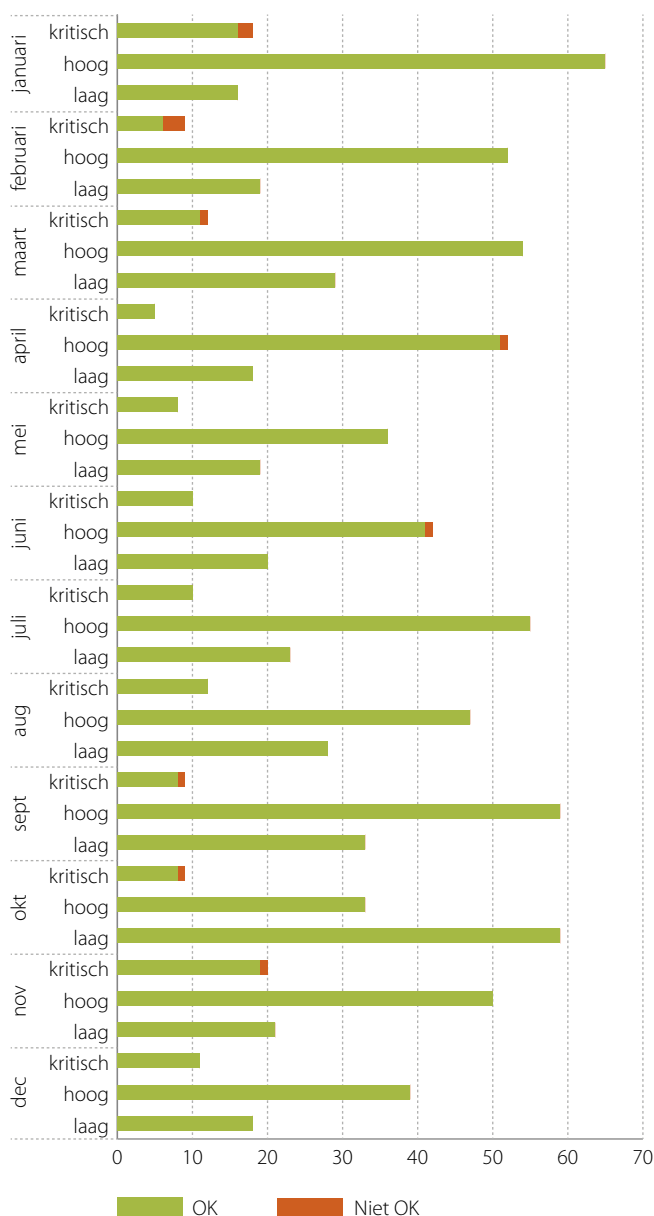
ONDERSTEUNING VAN DE BEDRIJFSSYSTEMEN

Ook in 2012 is de ICT-afdeling zich blijven toeleggen op een optimale ondersteuning van de vele computersystemen binnen DGZ. Hierbij lag de nadruk op enerzijds de efficiëntie, door een strikte opvolging van de aanvragen tot ondersteuning, en anderzijds op de kostenbesparing, door een maximale behandeling van de aanvragen door eigen medewerkers en een streng gecontroleerde inzet van externe medewerkers. Om de ICT-ondersteuning en de inzetbaarheid op projecten nog beter af te stemmen op de noden van de business, wordt er voortaan binnen de ICT-afdeling een organisatorisch onderscheid gemaakt tussen de ondersteuning van de bestaande systemen en de verbetering of ontwikkeling van nieuwe systemen door het 'development team'. Beide groepen worden aangestuurd door een toegewezen

werkleider die de vele interventies op de werkvloer coördineert. Zo is het aantal 'klachten' die niet binnen de normen van de 'Service Level Agreement' behandeld

worden tot een absoluut minimum herleid, waardoor de business zonder onderbreking in staat is zijn opdracht onder de beste voorwaarden te vervullen.

Aantal behandelde meldingen volgens SLA

Kwaliteit

De voorbije jaren zijn er bij DGZ grote inspanningen geleverd om de verschillende processen in kaart te brengen en deze in procedures en instructies te gieten. Deze inspanningen werden beloond, want ook in 2012 waren de externe audits bijzonder gunstig.

DGZ bezit twee ISO-certificaten: ISO 9001 voor de unit I&R en ISO 17025 voor de unit Labo. De unit Labo is bovendien volop bezig met de voorbereidingen om de ISO 14001-norm, die zich specifiek richt op het beheersen en verbeteren van de prestaties op milieugebied, te integreren binnen het bestaande kwaliteitssysteem.

De afgelopen jaren is er verder vooruitgang geboekt op het vlak van kwaliteit en zijn de kwaliteitssystemen stabiel geworden. Het kwaliteitsniveau is vandaag hoog en het is de bedoeling om dit hoge niveau te bewaken en te borgen. We streven naar een optimale kwaliteit voor alle activiteiten in alle afdelingen en diensten van DGZ. De kwaliteitssystemen helpen ons immers bij het bereiken van de bedrijfsdoelstellingen, het identificeren van potentiële verbeterpunten op de werkvloer, enz. Om de klanttevredenheid hoog te houden is het dus belangrijk om de kwaliteitssystemen correct toe te passen en verder te verfijnen.

De externe audits zijn een middel om de vinger aan de pols te houden en naar aanleiding van de bevindingen die voortvloeiden uit deze audits zijn er een aantal verbeterprojecten gedefinieerd. Daarnaast zijn er ook geregeld interne audits door de medewerkers zelf en

grijpen we vanuit de dagelijkse praktijk verbeteropportunities aan om zo de bedrijfsvoering continu te verbeteren.

ISO 9001 CREËERT TOEGEVOEGDE WAARDE VOOR UNIT I&R

De overheid en onze klanten hechten een steeds groter belang aan een ISO-certificering. Met de ISO 9001-certificering maakt DGZ duidelijk dat het klanttevredenheid hoog in het vaandel heeft staan, dat onze dienstverlening voldoet aan alle wettelijke eisen en dat onze medewerkers de processen beheersen die dit met zich meebrengt.

De scope van het kwaliteitsmanagementsysteem ISO 9001 is 'Het beheer van documenten en materialen voor de identificatie en registratie van nutsdieren, zoals bedoeld in de Dierengezondheidswet van 24 maart 1987'.

Op maandag 15 juni 2012 vond de eerste tussentijdse audit plaats voor het behoud van het ISO 9001:2008-certificaat in de unit I&R. Nieuw was dat de auditor de audit uitvoerde rond een bepaald thema. Als thema werd het proces het 'behandelen van anomalieën' gekozen.

De auditor was lovend over onze benadering van de procesbewaking en was van

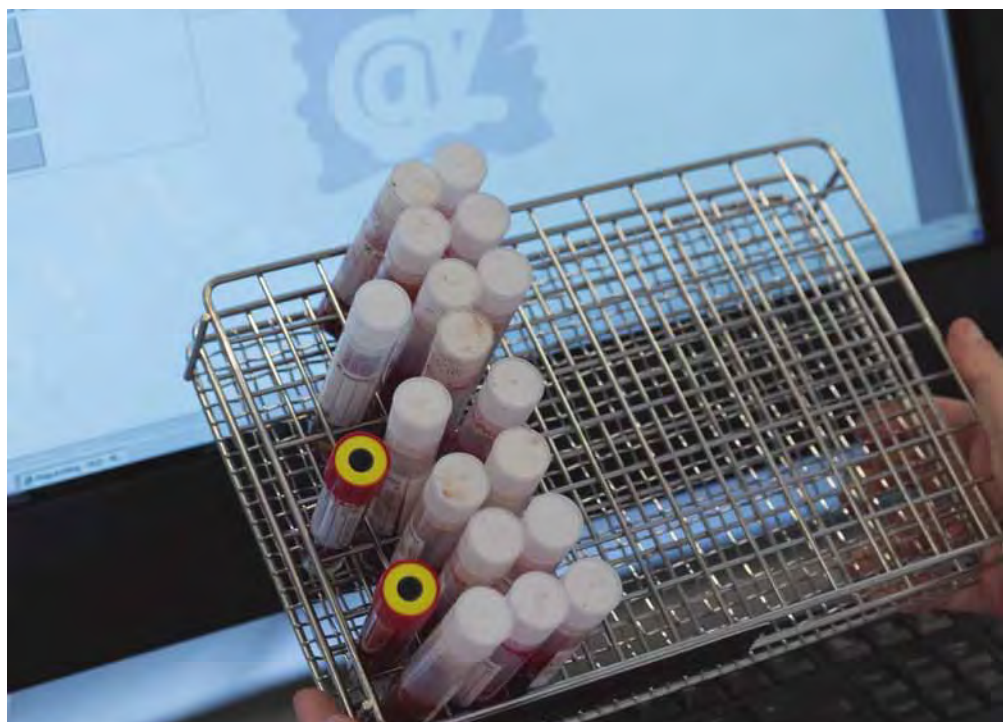

oordeel dat de procesvoering en organisatie binnen de unit I&R op een kwaliteitsvolle en klantgerichte manier verlopen. Het feit dat wij de voorbije jaren zo snel naar een volwassen ISO 9001-beleving geëvolueerd zijn, vond hij uniek.

UNIT LABO BREIDT SCOPE VERDER UIT

Sinds 2001 zijn de laboratoria van DGZ geaccrediteerd volgens de ISO 17025-normering. In 2012 werd 66,7 procent van het aantal geregistreerde analyses – goed voor een totaal van 1.009.056 analyses – uitgevoerd onder ISO 17025-accreditatie of in het kader van een erkenning.

Naast een accreditatie voor diverse analyses, beschikt DGZ ook over een accreditatie en/of erkenning voor staalnames. Ruim 99 procent van alle staalnames uitgevoerd door de unit Laboratorium, gebeurde onder ISO 17025-accreditatie. Dit betekent dat het volledige staalnameproces – dat bestaat uit de registratie, de planning, de eigenlijke staalname, het transport naar het laboratorium tot en met de ontvangst van de stalen – geborgd is onder dit kwaliteitssysteem. Zo kunnen onze klanten steeds beschikken over resultaten die tot stand zijn gekomen volgens erkende kwaliteitsnormen (ISO 17025).

Bovendien is DGZ erkend door VLM (met het advies van VITO) voor het uitvoeren van de staalnames en analyses van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest.

Op 8 en 15 mei 2012 vonden er in respectievelijk Torhout en Lier audits plaats in het kader van de HoSoWo-erkenning. Tijdens deze audits werden vooral de staalname (hygiënogrammen, swabs, en mest met behulp van overschoentjes) en het hygiënogramonderzoek onder de loep genomen. DGZ kreeg een positief advies met betrekking tot de afwijkingen die te wijten zijn aan het verschil tussen de Belgische en de Nederlandse regelgeving. Bovendien werd de erkenning uitgebreid met de staalname van mest.

Op 11 en 28 juni, 4 10 en 11 juli 2012 was er een audit door BELAC. Ook deze audit

had een gunstig resultaat. De auditoren waren van mening dat de medewerkers van DGZ in alle sites blijken te geven van een grote betrokkenheid en een ruime expertise. Bij alle geauditeerde personen was er een goede kwaliteitsbeleving aanwezig.

We maakten van deze audit ook gebruik om een uitbreiding van de accreditatie aan te vragen voor de bepaling van nitraat en nitriet in put- en leidingwater door middel van ionenchromatografie. Dankzij deze uitbreiding kan DGZ de staalname en analyse van wateranalyses in eigen beheer bij de klant (de veehouder) uitvoeren voor diverse kwaliteitssystemen (IKM voor de melkveesector, Belplume voor de pluimveesector, etc.).

De volledige scope van de accreditatie is terug te vinden op onze website (www.dgz.be).

De kwaliteitssystemen helpen ons bij het bereiken van de bedrijfsdoelstellingen, het identificeren van potentiële verbeterpunten op de werkvloer, enz. Om de klanttevredenheid hoog te houden is het dus belangrijk om de kwaliteitssystemen correct toe te passen en verder te verfijnen.

Communicatie

Sinds DGZ in 2009 nieuwe strategische doelstellingen heeft gedefinieerd, is fors geïnvesteerd in externe communicatie. De belangrijkste communicatiekanalen vandaag zijn digitale kanalen, met name de website en daaraan gekoppeld de elektronische nieuwsbrieven. Daarnaast maakt DGZ dankbaar gebruik van de vakpers en beurzen om in contact te treden met veehouders en dierenartsen.

WEBSITE

De DGZ-website die in juni 2011 gelanceerd werd, is in de loop van 2012 verder gegroeid en geoptimaliseerd. In 2012 telde de website 525.920 bezoeken, die samen 118.713 unieke bezoekers vertegenwoordigden. Bij elk bezoek werden er gemiddeld een drietal pagina's geopend; alles samen ging het om meer dan anderhalf miljoen paginaweergaves!

In de top 10 van meest bezochte pagina's vinden we o.a. de overzichtspagina's van de formulieren en de tarieven, web-pagina's over I&R (algemene informatie en specifiek voor schapen, geiten en herten), Veeportaal (ook de pagina met handleidingen), diergeneeskundige ondersteuning (algemeen) en ten slotte ook de pagina's met contactinformatie.

ELEKTRONISCHE NIEUWSBRIEVEN

Zowat wekelijks informeert DGZ de Vlaamse dierenartsen en veehouders uit haar database – met vandaag al meer dan 22.700 records – via elektronische nieuwsbrieven. Het totale aantal nieuwsbrieven in 2012 bedroeg 83.

Met deze tool informeren we over bv. wijzigingen in I&R-regelgeving, diergeneeskundige programma's of dierziekten,

nieuwe laboratoriumonderzoeken, ...

Deze informatie snijden we in de mate van het mogelijke toe op maat van de ontvanger: dierenartsen krijgen gericht diergeneeskundige informatie over de verschillende diersoorten heen, terwijl veehouders enkel die informatie krijgen die hun diersoorten aanbelangt. Via de nieuwsbrieven proberen we ook in te spelen op veel gestelde vragen, bv. over Veeportaal.

Gemiddeld 30 à 35 procent van de geadresseerden opent de nieuwsbrieven van DGZ. Het nieuwsbericht over monitoring van oormerken, dat verspreid werd op 23 november 2012, werd door meer dan 8.500 veehouders geopend, goed 44,5 procent van alle geadresseerden. Daarvan klikte een groot aantal door naar verdere informatie op we website van DGZ, waardoor we op 23 november ook een piek konden optekenen van het aantal webbezoekers.

PERSBERICHTEN

Verder blijft DGZ de veehouders en dierenartsen ook informeren via de landbouwpers en de vakbladen voor dierenartsen. In 2012 heeft DGZ 31 persberichten en artikels ter beschikking gesteld van de pers.

Overzicht nieuwsbrieven gestuurd in 2012 volgens doelgroep

Volledige database (algemene informatie over de diersoorten heen)	8
Dierenartsen	43
Rundveehouders	18
Varkenshouders	9
Pluimveehouders	4
Houders schapen, geiten en herten	1
Totaal	83

Overzicht persberichten uitgestuurd naar de vakpers in 2012 per unit

Directie	2
Gezondheidszorg	22
Laboratorium	1
I&R	6
Totaal	31

BEURZEN

In 2012 was DGZ aanwezig op de landbouwbeurzen Agro-expo in Roeselare en Agridagen in Geel. Daarnaast had DGZ naar jaarlijkse traditie ook een stand op Expovet in Gent. Tot slot hebben we flink wat energie gestopt in de voorbereiding van het drukke beursjaar 2013, dat in januari met Agriflanders van start ging. O.a. een twintigtal verschillende flyers waren hiervan het product.

Diergezondheidszorg Vlaanderen

nieuws voor dierenartsen - 13 oktober 2013

- **Veepelerproject rond relatie neonatale kalversterfte en schmallenbergvirus wordt stopgezet**
- **Studiedagen over doodgeboren biggen en biggensterfte**
- **Mycoplasma bovis DVG: Online consultatie 17 oktober tussen 17.30 en 19.30 uur**

Veepelerproject rond relatie neonatale kalversterfte en schmallenbergvirus wordt stopgezet

Omdat we in het kader van het Veepelerproject dat de relatie tussen neonatale kalversterfte en schmallenbergvirus onder de loep nam, nog weinig nieuwe relevante resultaten verwachtten, is beslist om dit project stop te zetten. We vragen u dan ook om geen kalveren meer in te sturen voor dit onderzoek.

[Lees meer](#)

Studiedagen over doodgeboren biggen en biggensterfte

De partners van het ADLO demonstratieproject 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen in de kraamstal' nodigen de veranshouders en hun dierenartsen uit voor twee studiedagen rond het thema 'Doodgeboren biggen en biggensterfte'.

Deze studiemiddagen vinden plaats op:

- woensdag 17 oktober | 13.30 - 17.00 uur | Grobbendonk
- woensdag 24 oktober | 13.30 - 17.00 uur | Tathout

Klik op 'meer' om de flyer met het programma en praktische informatie te downloaden.

[Lees meer](#)

De informatie in de elektronische nieuwsbrieven snijden we in de mate van het mogelijke toe op maat van de ontvanger: dierenartsen krijgen gericht diergeneeskundige informatie over de verschillende diersoorten heen, terwijl veehouders enkel die informatie krijgen die hun diersoorten aanbelangt.

DGZ is steeds prominenter aanwezig op de vakbeurzen voor landbouwers en dierenartsen.

4 BIJLAGEN

Overzicht subconventies meerjarenconventie FAVV

SC	Titel	Omschrijving taken
1	Centrum voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek	Het organiseren en uitbaten, van minstens één operationeel centrum en een tweede stand-by, voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek: ophalen kadavers, uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
2	Crisisactiviteiten	Wanneer zich een crisissituatie voordoet - afhankelijk van de situatie - het verhogen van de capaciteit betreffende ophalen van kadavers, het uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
3	Samenstellen van een serotheek	Uitbouwen van een verzameling van stalen genomen in het kader van de jaarlijkse referentiescreenings
4	Gezondheidsadministratie	Activiteiten gezondheidsadministratie in het kader van brucellose/leucose, tuberculose, wintercampagne, moederdieren, legpluimvee, beheer van statuten, bewakingsprogramma's, etc.
5	Sanitaire diergeneeskundige begeleiding	Epidemiologische en sanitaire begeleiding en ondersteuning van een sanitair netwerk (anders gezegd het opvolgen van het voorkomen van bepaalde dierziekten en trends op het terrein) en diergeneeskundige begeleiding van de veehouder en/of de bedrijfsdierenarts op diverse terreinen
6	Diergeneeskundige begeleiding bij abortus van runderen en kleine herkauwers	Diergeneeskundige begeleiding van de veehouder/(bedrijfs)dierenarts, specifiek in het kader van de 'abortusproblematiek' bij runderen en kleine herkauwers
7	IBR	Toekennen van IBR-statuten
8	Bewakingsprogramma bij runderen	Het uitvoeren van analyses voor het bepalen van het voorkomen van dierziekten, het vroegtijdig detecteren van opkomende dierziekten en het aantonen van vrijheid van ziekte voor bepaalde dierziekten
9	Abortus bij runderen	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
10	TSE	Uitvoering van de TSE-testen op kadavers van runderen, schapen en geiten die zijn ontvangen van het vilbeluik
11	Bewakingsprogramma bij kleine herkauwers	Epidemiologische bewaking van ziekten bij kleine herkauwers: analyses, bemonstering, etc.
12	Abortus bij kleine herkauwers	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij kleine herkauwers: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
13	Blauwtong	Uitvoeren van analyses, conditioneren van stalen en uitvoeren van autopsies in het kader van diagnostiek van verdenkingen en de monitoringprogramma's die het FAVV voor blauwtong in de veestapel organiseert
14	Bewakingsprogramma bij varkens	Epidemiologische bewaking van varkensziekten: analyses, conditioneren stalen, ...
15	Bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky	Uitvoeren van de serologische testen en de rapportering aan het FAVV, de bedrijfsdierenartsen en de varkenshouders
16	Programma <i>Salmonella</i> Varkens	Analyse van stalen afkomstig van bedrijven met vleesvarkens en rapportering van resultaten
17	Begeleiden van de bewaking van <i>Salmonella</i> bij varkens	Aanduiden van <i>Salmonella</i> -risicobedrijven en begeleiding van veehouders en dierenartsen
18	Bewakingsprogramma bij pluimvee	Bacteriologisch onderzoek bij bedrijven met braadkippen + rapportage van de resultaten
19	Bestrijdingsprogramma's bij fokpluimvee, <i>Salmonella</i> bij pluimvee, hygiënecontrole in de broeierijen	Uitvoeren van monsternames, analyses, administratieve opvolging, advies en rapporteringen aan bedrijfsdierenarts, veehouder en FAVV
20	Begeleiding van de bestrijding van <i>Salmonella</i> bij pluimvee	Begeleiding van veehouders en bedrijfsdierenartsen voor de bestrijding van <i>Salmonella</i> bij pluimvee
21	Prestatielijsten dierenartsen	Per kwartaal prestatelijsten opmaken voor de bedrijfsdierenartsen voor opvolging van bedrijfsbezoeken en bemonstering o.a. brucellose, leucose, aujeszky, blauwtong, etc.; en de administratieve ondersteuning in de bestrijding van bijenziekten
22	Bijwerken van de gegevens in BOOD	Verzekeren van de link tussen de databanken BOOD en Sanitel: BOOD is de databank van alle operatoren, Sanitel betreft alleen de veehouderij
23	Gebruik van de Sanitelgegevens	Beheren van de zogenaamde synchronisatiedatabase (= een kopie van de Saniteldatabase)
24	Identificatie en registratie	Het beheer van de gegevens met betrekking tot I&R van de dieren, de beslagen, de veehouders en de veehouderijen in Sanitel, zoals vastgelegd in de regelgeving ter zake

Overzicht publicaties 2012

ARTIKELS IN INTERNATIONALE TIJDSCHRIFTEN

- **de Jong E**, Laanen M, Dewulf J, Jourquin J, de Kruif A, Maes D. Management factors associated with sow reproductive performance after weaning. *Reproduction of Domestic Animals*, October 2012 [Epub ahead of print]
- Dewaele I, Rasschaert G, Wildemauwe C, Van Meirhaeghe H, **Vanrobaeys M**, De Graef E, Herman L, Ducatelle R, Heyndrickx M, De Reu K. Polyphasic characterization of *Salmonella* Enteritidis isolates on persistently contaminated layer farms during the implementation of a national program with obligatory vaccination: a longitudinal study. *Poultry Science*; volume 91, issue 11, November 2012, 2727-2735
- Dewaele I, Van Meirhaeghe H, Rasschaert G, **Vanrobaeys M**, De Graef E, Herman L, Ducatelle R, Heyndrickx M, De Reu K. Persistent *Salmonella* Enteritidis environmental contamination on layer farms in the context of an implemented National Control Program with obligatory vaccination. *Poultry Science*; 2012, 91(2), 282-291
- Eeckhaut V, Boyen F, Pasmans F, Uzal F A, Ducatelle R, Van Hoorebeke S, **Maris J**, Haesebrouck F, Van Immerseel F. *Clostridium novyi* type B as a causative agent of bovine meat spoilage. *Anaerobe*; volume 18, issue 3, June 2012, 286 -288
- Pardon B, **De Bleecker K**, Hostens M, **Callens J**, Dewulf J, Deprez P. Longitudinal study on morbidity and mortality in white veal calves in Belgium. *BMC Veterinary Research*; 2012, 8:26
- Pardon B, Catry B, Dewulf J, Persoons D, Hostens M, **De Bleecker K**, Deprez P. Prospective study on quantitative and qualitative antimicrobial and anti-inflammatory drug use in white veal calves. *Journal of antimicrobial chemotherapy*; 2012, 67(4), 1027-1038
- **Ribbens S**, Goris N, Neyts J, Dewulf J. Classical swine fever outbreak containment using antiviral supplementation: A potential alternative

to emergency vaccination and stamping-out. *Preventive Veterinary Medicine*; 01/06/2012; 106(1), 34-41

- Sarrazin S, Veldhuis A, Méroc E, Vangeel I, Laureyns J, Dewulf J, Caij AB, Piepers S, Hooyberghs J, **Ribbens S**, Van Der Stede Y. Serological and virological BVDV prevalence and risk factor analysis for herds to be BVDV seropositive in Belgian cattle herds. *Preventive Veterinary Medicine*; 6 August 2012 [Epub ahead of print]
- **Van Loo H**, **Maris J**, **Strubbe M**, **De Bleecker K**, De Regge N, Caij AB, van den Berg T. Schmallenberg virus – Belgium: newborn calves rRT-PCR positive without clinical signs. *ProMED-mail*; 10 May 2012
- Verhegghe M, Pletinckx LJ, Crombé F, **Vandersmissen T**, Haesebrouck F, Butaye P, Hendrickx M, Racchaert G. Methicillin-Resistant *Staphylococcus aureus* (MRSA) ST398 in pig farms and multispecies farms. *Zoonoses Public Health*; 28 August 2012 [Epub ahead of print]

POSTERS OP WETENSCHAPPELIJKE CONGRESSEN

- de Jong A, Ludwig C, Stephan B, De Graef E, **Vanrobaeys M**. Antimicrobial susceptibility monitoring of non-typhoidal *Salmonella* from healthy pigs and poultry in Belgium, 2008-2011. *22nd Congress of the European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (ECCMID)*; London, UK, 31 March - 3 April 2012, 1099
- **de Jong E**, Jourquin J, Kauffold J, de Kruif A, Maes D. Effect of a GnRH analogue (Maprelin) on estrus and reproductive performance in gilts and sows. *4th European Symposium of Porcine Health Management*, Brugge, Belgium, 25-27 April 2012, 119
- **de Jong E**, Laanen M, Dewulf J, Jourquin J, de Kruif A, Maes D. Weaning management practices associated with sow reproductive performance in commercial pig herds. *4th European Symposium of Porcine Health Management*, Brugge, Belgium, 25-27 April 2012, 119

- Kolkman I, **De Bleecker K**, Fiems L, Moyaert I, Huybrecht L, De Meulemeester E, Audenaert D, Opsomer G. Field study on the risk factors of calf mortality in the double-musled Belgian Blue breed. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 273
- Laureyns J, **Ribbens S**, Sarrazin S, De Vliegheer S, Van Crombrugge J, **De Bleecker K**, Dewulf J. The relationship between herd exposure to BVDV-infection and bulk milk somatic cell count of dairy farms. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 230
- **Maris J**, **De Bleecker K**, **Ribbens S**, **Van Loo H**. Veepeiler: An epidemiologic and support program at the service to the farmer and the vet in Belgium. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 158
- **Maris J**, **De Bleecker K**, **Van Loo H**, **Ribbens S**, Hostens M, Vancrombrugge J, Du Laing G, Mens S, Wauters T. Selenium Survey on dairy farms in Belgium/Flanders. Looking at the possibility to evaluate the selenium status on a dairy farm by analyzing bulk milk. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 274-275
- Pardon B, Dewulf J, Hostens M, **Callens J**, **De Bleecker K**, Deprez P. Risk factors for mortality and reduced carcass weight in white veal. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 207
- **Ribbens S**, **De Bleecker K**, **Van Driessche E**, **Antonissen A**, Laureyns J, Sarrazin S, Dewulf J, Mijten E, **Stoop S**. Diagnosed BVDV PI-animals in Northern-Belgium: where do they go? *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 158
- **Ribbens S**, **Merchiers L**, **De Bleecker K**, **Van Driessche E**, **Van Schoubroeck L**, **Stoop S**. Steaming-up for a mandatory IBR-programme in Northern-Belgium. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 159
- **Strubbe M**, **Miry C**, De Graef E, Bertrand S, **Vandersmissen T**. An outbreak of

S. Choleraesuis in Belgium. *4th European Symposium of Porcine Health Management*, Brugge, Belgium, 25-27 April 2012, 197

PAPERS IN ABSTRACTS VAN WETENSCHAPPELIJKE CONGRESSEN

- **Bertels G.** Untersuchungen zu Abortursachen bei Wiederkäuern in Belgien. *Internationale Tagung - Tiergesundheit Wiederkäuer*; Sellin/Rügen, Deutschland, 23-25 May 2012, A13-A14
- **de Jong E**, Kauffold J, Jourquin J, Engl S, de Kruif A, Maes D. Effect of a GnRH analogue (peforelin) on subsequent birth weight of piglets. *22nd International Pig Veterinary Society Congress*, Jeju, Korea, 10-13 June 2012, 152
- De Regge N, **Van Loo H**, **Bertels G**, Saulmont M, Vandenbussche F, van den Berg T, Caij AB. Comparative analysis to determine the most appropriate tissue for Schmallenberg virus detection by RT-PCR in aborted lambs and calves. *6th Annual meeting EPIZONE "Schmallenberg Virus"*; 15 June 2012
- Goris N, **Ribbens S**, Neyts J, Dewulf J. Antiviral supplementation to pig feed can contain outbreaks of classical swine fever. *International Society of Veterinary Epidemiology and Economics*; 2012, Maastricht, The Netherlands, 389
- Kolkman I, **Ribbens S**, Vandaele L. Use of monosyn®/safil® and monodox®/surgicryl® in caesarean sections performed in Belgian blue cattle. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 65
- Laanen M, Persoons D, **Ribbens S**, **de Jong E**, Callens B, **Strubbe M**, Maes D, Dewulf J. Investigation of the relationship between biosecurity measures and production, health- and treatment-characteristics in pig herds. *4th European Symposium of Porcine Health Management*, Brugge, Belgium, 25-27 April 2012, 109
- **Merchiers L**, De Mujinck M, **Ribbens S**, **De Bleecker K**, **Bertels G**, **Stoop S**. Questionnaire on knowledge and motivation of participants of a voluntary control program on Johne's disease in Northern-Belgian dairy cattle herds. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 19
- Pardon B, Catry B, Dewulf J, Persoons D, Hostens M, **De Bleecker K**, Deprez P. Antimicrobial and anti-inflammatory drug use in Belgian white veal calves. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 60
- Pardon B, **De Bleecker K**, Fikri Y, De Schutter P, Dierick K, Deprez P. Animal botulism in Belgium. *Animal Botulism Workshop*; Uppsala, Sweden, 7-8 June, 2012, 5
- Pardon B, Dewulf J, Hostens M, **Callens J**, **De Bleecker K**, Deprez P. Risk factors for mortality and reduced carcass weight in white veal. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 90
- **Ribbens S**, **De Bleecker K**, **Van Driessche E**, **Antonissen A**, Laureyns J, Sarrazin S, Dewulf J, Mijten E, **Stoop S**. Diagnosed BVDV PI-animals in Northern-Belgium: where do they go? *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 156
- **Ribbens S**, Dewulf J, Van Crombrugge J, Frélin D, De Meulemeester L, **Van Loo H**, **Stoop S**, **Maris J**, **De Bleecker K**. Excretion of Coxiella Burnetii in 33 dairy cattle farms in Northern-Belgium. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 38
- Thiry D, Mauroy A, Brochier B, Thomas I, **Miry C**, Czaplicki G, Thiry E. Hepatitis E virus infection in domestic swine in Belgium. *International Society of Veterinary Epidemiology and Economics*; 2012, Maastricht, The Netherlands, 189
- Thiry D, Mauroy A, Linden A, Thomas I, **Miry C**, Saegerman C, Czaplicki G, Brochier B, Thiry E. Hepatitis E virus infection in domestic swine, wild boar and human in Belgium. *2nd Scientific Meeting of the Faculty of Veterinary Medicine*, University of Liège, Belgium, 19 October 2012
- **Van Loo H**, **Callens J**, **Miry C**, **Ribbens S**, **De Bleecker K**, **Stoop S**, Hooyberghs J. 2 years of diagnosing bovine abortion in Flanders: lessons learned. *27th World Buiatrics Congress*; Lisbon, Portugal, 3-8 June 2012, 64
- Van Steenwinkel S, Ducheyne E, **Ribbens S**, Saatkamp H, Dewulf J. Simulating spread and control of HPAI in Belgium. *International Society of Veterinary Epidemiology and Economics*; 2012, Maastricht, The Netherlands, 379

ARTIKELS IN ANDERE TIJDSCHRIFTEN

- **Bertels G.** Wat brengt Schmallenberg ons in de toekomst? *Landbouwleven*; 22/06/2012, 19
- **Brossé C.** Pak *Salmonella* aan met gecoat calciumbutyraat. *Boer en Tuinder*; 16/11/2012, 11
- **Brossé C.** Gecoat calciumbutyraat: een nuttig hulpmiddel bij de aanpak van *Salmonella* op het varkensbedrijf. *Drietandmagazine*; 23/11/2012, 12
- **Brossé C.** Effect van gecoat calciumbutyraat: gevalstudie op risicobedrijf. *Verlaging Salmonella kiemen is mogelijk. Varkensbedrijf*; november 2012
- Caij AB, De Regge N, Riocreux F, Méroc E, Van der Stede Y, **Van Loo H**, **Bertels G**, Saulmont M, Delooz L, Deblauwe I, Vantieghem P, Hooyberghs J, van den Berg T. Le virus Schmallenberg en Belgique: premiers diagnostics et premières évaluations. *Le nouveau praticien vétérinaire élevages et santé*; 30/04/2012, 29-34
- **De Bleecker K.** Nieuwe aanpak van BVD. *Boer & Tuinder*; 09/03/2012, 8
- **De Bleecker K.** BVD: nieuwe aanpak op bedrijfsniveau via earnotchstalen. *Drietandmagazine*; 09/03/2012, 13-14
- **De Bleecker K.** Aankoopprotocol: evaluatie na één jaar werking. *Drietandmagazine*; 09/03/2012, 10-11
- **De Bleecker K.** Risicobeheer op het rundveebedrijf. *Groene Kring*; 04/05/2012, 21

- **De Bleecker K.** Pilotproject BVD-bestrijding in West-Vlaanderen. *Boer & Tuinder*; 18/05/2012, 12
- **De Bleecker K.** 25 kandidaat-bedrijven gezocht. Pilotproject BVD-bestrijding in West-Vlaanderen. *Landbouwleven*; 18/05/2012, 2
- **De Bleecker K.** Gezocht: 25 gemotiveerde, West-Vlaamse rundveebedrijven voor pilotproject BVD-bestrijding. *Dierenartsenwereld*; mei 2012, 34
- Decaluwé R, **Van Praet W.** Partusinductie moet op correcte manier gebeuren. *Landbouwleven*; 29/06/2012, 13
- Decaluwé R, **Van Praet W.** Partusinductie en mogelijke invloed op uitval in de kraamstal. *Varkensbedrijf*; juni 2012, 6
- **de Jong E.** PRRS herbekeken: hoe pakken we het aan? *De Varkenswereld*, 2012, 3-4
- Driessen B, Van Thielen J, **Van Praet W.** Zeugenadministratie best correct uitvoeren. *Management & Techniek*; 17/08/2012, 12-13
- Driessen B, Van Thielen J, **Van Praet W.** Correcte zeugenadministratie niet vanzelfsprekend. *Boer & Tuinder*; 07/09/2012, 21-22
- **Goolaerts A.** Nog tiental deelnemers gezocht. BVD-pilootproject in West-Vlaanderen. *Landbouwleven*; 16/11/2012, 19
- **Goolaerts A.** Nieuwe oproep: nog een tiental deelnemers gezocht voor BVD-pilootproject in West-Vlaanderen. *Drietandmagazine*; 23/11/2012, 13
- **Maris J.** Handige leidraad voor aanpak van schurft. *Boer & Tuinder*; 03/02/2012, 16
- **Maris J.** Leidraad Veepailer beschikbaar. Risico schurft verminderen met goede basishygiëne en degelijk management. *Landbouwleven*; 10/02/2012, 15
- **Maris J.** Veepailer onderzoekt levensloop van BVD-dragers. *Landbouw & Techniek*; 06/07/2012, 13-14
- **Maris J.** Onderzoek naar levensloop van BVD-dragers. *Management & Techniek*; 13/07/2012, 24-25
- **Maris J, De Bleecker K, Fiems L.** Selenium belangrijk element in de bescherming van dikbildieren tegen ziekten. *Landbouwleven*; 30/03/2012, 18-19
- **Merchiers L.** Het nieuwe, vereenvoudigde paratuberculose-programma voor melkvee is van start gegaan. *Melkveebedrijf*; januari 2012, 5
- **Merchiers L.** Paratbc-programma motiveert melkveehouders. *Boer & Tuinder*; 02/03/2012, 22
- **Merchiers L.** Opruiming positieve dieren in paratuberculoseprogramma. *Landbouwleven*; 22/06/2012, 30
- **Merchiers L.** Oproep aan deelnemers paratuberculoseprogramma: uiterlijk op 30 juni moeten alle positieve dieren opgeruimd zijn. *Drietandmagazine*; 22/06/2012, 15
- **Merchiers L.** Positieve dieren paratbc-programma opruimen. *Boer & Tuinder*; 22/06/2012, 14
- **Merchiers L.** Controle paratuberculose opgenomen in IKM-lastenboek. *Drietandmagazine*; 19/10/2012, 11
- **Merchiers L.** Controle paratbc opgenomen in IKM-lastenboek. *Boer & Tuinder*; 19/10/2012, 13
- **Pierré E.** De Bestrijding van salmonella bij pluimvee. *Management & Techniek*; 07/09/2012, 51-52
- **Pierré E.** DGZ ondersteunt u bij de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee. *Pluimvee*; oktober 2012, 2-3
- **Ribbens S.** IBR - Vlaanderen is mee. *Drietandmagazine*; 13/01/2012, 18
- **Ribbens S.** Vlaanderen is mee. *Boer & Tuinder*; 13/01/2012, 19
- **Ribbens S.** Hoogste tijd voor aanpak IBR. *Veeteeltvlees*; juni 2012, 20-21
- **Ribbens S.** Vlaamse rundveehouders verkopen elkaar BVD-besmet vee. *Vilt*; 03/07/2012
- **Roels S.** DGZ monitort de kwaliteit van oormerken. *Boer & Tuinder*; 24/02/2012, 22
- **Roels S.** Jaarlijkse monitoring van de kwaliteit van de oormerken in Vlaanderen. *Drietandmagazine*; 9/03/2012, 12-13
- **Roels S.** Resultaten monitoring kwaliteit van oormerken in Vlaanderen. *Landbouwleven*; 30/11/2012, 12
- **Roels S.** Jaarlijkse monitoring van de kwaliteit van de oormerken in Vlaanderen. *Drietandmagazine*; 30/11/2012, 10-11
- **Roels S.** Kwaliteit van de oormerken. *Boer & Tuinder*; 7/12/2012, 10
- Steukers L, **Bertels G, Caij AB, Nauwynck H.** Schmallenberg virus: emergence of an Orthobunyavirus among ruminants in Western Europe. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift*; 2012, 81, 119-127
- **Van Loo H.** Brucelloseprocedure bij prijskampen. *Boer & Tuinder*; 13/07/2012, 4, 13
- **Van Loo H.** Procedure prijskampen in kader van brucellose. *Landbouwleven*; 13/07/2012, 13
- **Van Loo H.** Procedure voor prijskampen in het kader van brucellose. *Drietandmagazine*; 20/07/2012, 21
- **Van Loo H.** Twee jaar abortusprotocol in Vlaanderen. *Landbouwleven*; 17/08/2012, 14-15
- **Van Loo H.** 2 jaar abortusprotocol in Vlaanderen. *Management & Techniek*; 07/09/2012, 17-19
- **Van Praet W, Decaluwé R.** Aandachtspunten bij partusinductie. *Management & Techniek*; 08/06/2012, 11-12
- **Vandersmissen T.** Meeval krijgen in terugdringen uitval kraamhok. *Landbouwleven*; 10/02/2012, 17
- **Vandersmissen T.** Onderzoek naar speendiarree op varkensbedrijven. *Boer & Tuinder*; 02/03/2012, 8
- **Vandersmissen T.** Ademhalingsprotocol helpt acute ademhalingsproblemen bij vleesvarkens aan te pakken en te voorkomen. *Drietandmagazine*; 19/10/2012, 10
- **Vandersmissen T.** Ademhalingsproblemen bij vleesvarkens. *Landbouwleven*; 30/11/2012, 15

NIEUWSBRIEVEN

- **Bertels G.** Beestjes in de wol. *Nieuwsbrief ADLO-project: Veel geblaas maar (te) weinig wol*; mei 2012
- **Bertels G.** Myiasis, huidmadenziekte. *Nieuwsbrief ADLO-project: Veel geblaas maar (te) weinig wol*; december 2012

BROCHURES

- **De Jong E.** Brochure Veepailer Varkens
- **Maris J.** Brochure Veepailer Rundvee
- **Vandersmissen T, Van Praet W, Maes D, Declerck I, Decaluwé R, Millet S, Driessen B, Van Thielen J, Geers R, Fremaut D, Martens L.** Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf.

Afkortingen

ABS	Algemeen Boerensyndicaat	GZA	Gezondheidsadministratie
ADLO	Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid	HI	Haemaglutinatie inhibitie
AGP	Agar gel precipitatietesten	HRM	Human resources management
AI	Aviaire influenza	HoSoWo	Hygiënogramonderzoek – <i>Salmonella</i> -onderzoek – Wateronderzoek
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij	I&R	Identificatie & registratie
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos	IBR	Infectieuze bovine rhinotracheïtis
AR	Atrofische rhinitis	IKM	Integrale Kwaliteitszorg Melk
ARES	Animal registration and epidemiologic support system	ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
ARSIA	Association Régionale de Santé et d'Identification Animales	ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
BB	Boerenbond	ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
BCZ	Belgische Confederatie van de Zuivel	KB	Koninklijk besluit
BELAC	Belgisch accreditatiesysteem	KI	Kunstmatische inseminatie
BT	Blauwtong	LIMS	Laboratorium informatiemanagement systeem
BVD	Boviene virale diarree	MBTI	Myers-Briggs Type Indicator
CAE	Caprine arthritis encephalitis	MCC	Melkcontrolecentrum Vlaanderen
CCDD-ERA	Coördinatie diergeneeskundige diagnose – Epidemiologie en Risico Analyse (CODA)	ND	Newcastle disease
CODA	Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie	PCE	Provinciale controle-eenheid (van FAVV)
CRV	Coöperatie Rundveeverbetering	PCR	Polymerase chain reaction (polymerase-kettingreactie)
DGZ	Dierengezondheidszorg Vlaanderen	PDO	Product- & dienstontwikkeling
ELISA	Enzyme-linked immuno sorbent assay	PRRSv	Porcine reproductive en respiratory syndrome virus
ESF	Europees Sociaal Fonds	PVL	Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw
EU	Europese Unie	P&O	Productschap voor Pluimvee en Eieren
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen	VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
FOD	Federale overheidsdienst	VLM	Vlaamse Landmaatschappij
gB	Glycoprotëïne B	VRS	Voice Registration System (telefonisch registratiesysteem)
gE	Glycoprotëïne E	VTE	Voltijds equivalent

Contactgegevens

DIERENGEZONDHEIDSZORG VLAANDEREN

Maatschappelijke zetel/site Drongen

Deinse Horsweg 1
9031 Drongen

Site Torhout

Industrielaan 29
8820 Torhout

Site Lier

Hagenbroeksesteenweg 167
2500 Lier

Helpdesk

tel. 078 05 05 23
fax 078 05 23 23
e-mail: helpdesk@dgz.be

www.dgz.be

Colofon

Verantwoordelijk uitgever

Denis Volckaert, Directeur
Deinse Horsweg 1, 9031 Drongen

Coördinatie en eindredactie

Dominiek Schollaert
Communicatieverantwoordelijke

Lay-out

No Logo

Fotografie

Archief DGZ

Drukwerk

De Maertelaere